

Bog u šumi

Šušti meko cv'jeće rašeljinih gronja.
Kuca malo srce púpovâ i klicâ.
Taknuta vjetrićem punim slatkih vonja
Brecaju sva zvonca bijelih đurđica.
Modrim okom bl'ješti ljubica i viri
iz skromnoga grma.
C'jeli gaj se budi, šumori i miri
Kao smilj i trma.

Jasen, štono dugo suh i jalov dr'jemlje,
Bršljanom se vije, lišajima mlâdi.
Visoke se jele klanjaju do zemlje,
A bor zlatnim praškom dô i goru kadi.
Skladan pjev se diže iz hiljadu gn'jezda,
Vrutaka i voda.

Ruku punih rose, sjemenja i zv'jezda
Bog po šumi hoda.

Vladimir Nazor

TEMA BROJA: Sinodalni hod u Subotičkoj biskupiji
*Plodovi razlučivanja Božjega naroda
koji je sudjelovao u sinodalnim razgovorima*

Bačka njiva Gospodnja...

U proteklih mjesec dana putem raznih katoličkih medija mogli smo čuti vijesti kako je u susjednim biskupijama radosno proslavljeno svećeničko ređenje mladića koji su odlučili posvetiti svoje živote Bogu i ljudima. I mi smo bili svjedoci takvog događaja. Subotička biskupija dobila je jednoga, ali i te kako vrijednoga novog svećenika koji je zaređen u subotičkoj katedrali. Intervju s njime moći ćete pročitati na narednim stranicama ovog ljetnog dvobroja.

Ne znam zašto, ali tijekom ređenja stalno mi je padala na pamet ona zgoda iz evanđelja gdje Isus, govoreći o kraljevstvu Božjem, priča prispodobu o kralju koji poziva uzvanike u svatove, *ali oni ne mareći odoše – jedan na svoju njivu, drugi za svojom trgovinom* (Mt 22,5). No, kako to obično i biva, došli su oni kojima je zaista do toga stalo... Nažalost, malo njih... Iako dio mene zaista želi vjerovati da su mnogi htjeli doći, ali zbog opravdanih razloga nisu mogli, jeka tijekom ređenja naše prelijepe katedrale ječi surovom realnošću.

Možda bi taj moj dojam svećeničkim ređenjem ostao pohranjen u privatnoj kolekciji neizrečenih misli (Ako šutiš, ostat ćeš filozof), ali izvješće sinodalnog hoda u Subotičkoj biskupiji te „plodovi razlučivanja Božjeg naroda” koji je sudjelovao u sinodalnim razgovorima

potiče me na daljnje promišljanje o budućnosti naše bačke Crkve. Izvješće za *Zvonik* priredio je vlč. Dragan Muharem i možete ga pročitati u rubrici „Tema”.

U tom izvješću nalaze se zaista stvarni pokazatelji stanja i raspoloženja u kakvu se nalaze naši vjernici. Na prvi pogled, situacija izgleda pomalo beznadno. Sve je manje praktičnih vjernika, djece, mladih, zainteresiranih i aktivnih svećenika, a svakim danom sve je više ravnodušnosti i mlakosti. Na kraju se pitamo što je Papa uopće htio tom sinodom? Vjerujem da možda baš i to, da se zapitamo nad našom Crkvom. Da je bolje sagledamo. Da promislimo i vidimo svoja bogatstva, ali i svoje manjkavosti. Možda bi rezultat trebao biti pitanje: „Što ja mogu učiniti da se to stanje promijeni?” Kada promotrimo povijest, uvijek su pojedinci pokretali Crkvu svojom karizmom, pobožnošću i požrtvovanošću za Boga.

Koja je tvoja karizma, dragi čitatelju, u ovom životnom vremenu i prostoru? Što možeš učiniti kao pojedinac? Vjerujem da nikada nije kasno nešto započeti.

Za početak, dođimo na svećeničko ređenje! Radujmo se što još uvijek ima ljudi koji žele s Bogom i za Boga raditi na toj bačkoj njivi Gospodnjoj.

Urednik

Klanjanje

Vjernicima katolicima u Subotici poznat je datum cjelodnevnog klanjanja u „velikim crkvama“ (katedrala, Sveti Rok, Sveti Juraj, franjevci) – dvadeset i prvi u mjesecu. Nisam to ovaj put napisao s obavijesnom namjerom, već zato što je moja blizina crkvi u prostoru od mog ranog djetinjstva bila na neki način sredstvo providnosti u odnosu na moj daljnji životni put, a tako je i datum moga rođenja povezan s mojim „koracima“ k oltaru. Pokojna majka rado mi je pripovijedala da sam rođen na dan uoči klanjanja, poslijepodne, te kad su članovi obitelji i ukućani primili k znanju „priraštaj“, upravo je zvono nakon večernjeg pozdravljenja oglasilo da je sutradan „cjelodnevno“ klanjanje.

Čim su me kod kuće naučili kako se treba u crkvi ponašati, danima klanjanja odveli su i mene i mog dvije godine starijeg brata da bismo „pozdravili“ Isusa. A kad je klanjanje bilo u „Staroj crkvi“, ili u crkvi sv. Roka, to je ličilo na malo hodočašće. Tad bi usput zastali kod kipa svetog Ivana Nepomuka kod bivše slastičarnice „Triglav“ („Krakovski“) ili na Beogradskom putu kod kipa istog svetca, koji je svojedobno obnovila obitelj Novaković, te u sebi izmolili jednu Zdravo Mariju.

Dakako da nije izostala ni crkva svetog Jurja. Zato se pobrinula naša pokojna kuma na krštenju, koja je stanovala na Senčanskom putu. Ona je bila neudana te je kao kuma na krštenju smatrala svojom dužnošću pomagati našoj majci, udovici, u našem katoličkom odgoju. Ona je također vodila brigu o obogaćenju naše zbirke svetih sličica, koje je nabavljala od svoje sestre koja je živjela u Beču kao časna sestra Kongregacije SVD i radila u jednoj tamošnjoj bolnici. Zahvaljujući njoj prvi put u životu vidio sam sliku svetog Atanazija iz Aleksandrije, kao i svetog Camilla de Lellis kako posjećuje bolesnike, u crnoj reverendi s crvenim križem na prsima. Tad se kumovi još nisu smatrali „automatom za darove“, ali kao što se iz priloženog vidi, njezini darovi bili su dugotrajni i značajni za moj život.

Klanjanje u crkvi svetog Roka i svetog Jurja bila su za mene značajna i zbog toga što je u tim crkvama pokaznica bila ukrašena tornjićima u gotskom stilu, odgovarajući arhitekturi i uređenju crkve, dok je u katedrali bila okružena zrakama u baroknom stilu. Kao kapelan

u katedrali, tu monstrancu imao sam prilike imati u rukama i njome podijeliti blagoslov prvim petkom, ili ako su se nedjeljom služile litanije Presvetoga Srca Isusova, ili na svetkovinu Krista Kralja.

Kad je pokojna majka u nas primijetila izvjesnu sklonost prema crkvenim zbivanjima, tj. liturgiji, popustila je našim molbama da bismo voljeli ministrirati, približiti se onom divnom zbivanju koje se odvija u svjetlu svijetla, ponekad pravom šumi cvijeća, ili baš jelki u gustom oblaku tamjana koji se uzdiže prema Bogu, zbilja poput molitve pravednika. Tako smo počeli kod franjevacu pohađati ministrantsku obuku, s obzirom na to da je tadašnji župnik katedrale, biskup Lajčo Budanović, tad već odmakao u godinama, a od dvojice kapelana jedan bio slabog zdravlja (on mi je kasnije uobičavao pričati kako je s mojim pokojnim ocem zajedno bio u bolnici), a sprovodi su tad bili od kuće, uglavnom poslijepodne.

Uz takve uvjete „gardu“ ministranata činili su sinovi sakristana i još nekih „crkveno angažiranih“ osoba, gdje se disciplina mogla pretpostaviti.

Kod otaca franjevacu obuka ministranata obavljala se nedjeljom poslijepodne. Nekoliko patera došlo je u dvorište – uzev uza se dvojicu kandidata i započeo s „In nomine Patris“, a potom: „Introibo ad altare Dei“. S obzirom na to da neki od nas – primjerice moja malenkost – još nisu znali čitati, napamet smo ponavljali riječi „instruktora“. Potom su slijedile litanije. Tako sam kao početnik prvi put ministrirao na litanijama Srca Isusova u franjevačkoj crkvi, kod oltara Srca

Isusova, odakle se zatim išlo k glavnom oltaru, gdje je slijedio blagoslov s Presvetime.

Srce Isusovo i dalje me je pratilo na životnom putu: glavna svetkovina Collegium Canisianuma u Innsbrucku, gdje sam od druge godine pa nadalje studirao bogosloviju, bila je svetkovina Srca Isusova. Na taj dan po završetku svečane svete mise, koju je obično predvodio netko od opata benediktinaca ili prepozita augustinskih kanonika, bivšeg stanovnika kolegija, slijedilo je predavanje jednog od poznatih profesora teologije. Tako sam imao prilike slušati teologe kao što su Rudolph Schnackenburg, Walter Kasper, Karl Lehmann i Joseph Ratzinger.

Za svećenika sam zaređen na svetkovinu Srca Isusova, no kako je to te godine bilo 29. lipnja, a Petrovo je tada bila zapovijedana svetkovina, Srce Isusovo premjestilo se na nedjelju i svoju mladu misu prikazao sam isto na tu svetkovinu: tako sam prvi put u životu smio javno izgovoriti, odnosno otpjevati: „...te da srce koje nikad ne prestaje plamtjeti ljubavlju prema nama, mir bude pobožnim, a raskajanima otvoreno utočište spasenja“ (Predslovlje o Presvetom Srcu Isusovu).

Plodovi razlučivanja Božjega naroda koji je sudjelovao u sinodalnim razgovorima

Sinodalni hod u Subotičkoj biskupiji

Sinoda je riječ koju smo imali prigode češće čuti tijekom prošle i ove godine. Premda se sinodalni procesi na razini cijele Crkve redovito događaju u Rimu, ovaj put papa Franjo želio je drugačiji pristup – krenuti od temelja, odozdo. Namjera je doprijeti do svakoga, čuti glas onih koji se možda još nisu imali prigode izraziti. Iz tog razloga, da bi dobila na širini, Sinoda se događa kroz pet etapa: najprije je započela u *mjesnim crkvama* (1.), tj. biskupijama; kad biskupijska etapa doživi vrhunac u biskupijskome sažetku, *biskupske konferencije* (2.) prikupit će priloge i povratne informacije koje su zaprimile od biskupija da bi oblikovale sažetke koji će odražavati prinose sudionika na mjesnoj razini; nakon te faze, koja je privodi kraju, slijedi *kontinentalna etapa* (3.) – prikupljena izvješća sa svih kontinenata poslužit će kao podloga dokument koji će se koristiti na skupštini *Biskupske sinode* (4.) u listopadu 2023. godine. I kao zadnja faza Sinode jest *provedbena etapa* (5.), kojoj je cilj implementirati iskustva razlučivanja cjelokupnoga Božjega naroda.

IZVJEŠĆE SINODALNOG HODA U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

1. PRIPREMNI KORACI

U ovom prilogu donosimo iskustva prve etape Sinode opće Crkve, uobličena u biskupijskom izvješću naše

mjesne Crkve. Naša biskupijska zajednica: predstavnici naših župa, udruga, zajednica, svećenika, redovnika i redovnica, predvođeni našim pastirom biskupom Slavkom, započela je svoj sinodalni hod svetom misom u katedrali-bazilici sv. Terezije, 24. listopada 2021. godine, a nakon toga i u ostalim našim župama.

Biskup Slavko 11. studenoga 2021. godine imenovao je biskupijsko Povjerenstvo za sinodsko savjetovanje, s ulogom i zadaćama koje su opisane u Službenom priručniku sinode. U biskupijsko povjerenstvo za sinodsko savjetovanje imenovani su: **mons. Ferenc Fazekas**, generalni vikar, **dr. Ivica Ivanković Radak**, sudski vikar, **mr. Mirko Štefković**, ekonom i glasnogovornik biskupije, **mons. József Nagy**, arhiepiskop i župnik, **mons. Andrija Anišić**, arhiepiskop i župnik, **preč. László Pósa**, župnik, **vlč. Dragan Muharem**, župnik, **s. M. Hermína Kovács**, redovnica i **Zorica Svirčev**, katehistica. Voditeljem Povjerenstva za sinodsko savjetovanje imenovan je **vlč. Róbert Pastyik**, kancelar.

U Pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici, na Adventskoj tribini 16. prosinca 2021. godine, biskup Slavko održao je predavanje na temu „Sinodalni hod u Subotičkoj biskupiji”. Biskup Slavko također je razgovarao o sinodi sa svećenicima hrvatskog i mađarskog govornog područja. Na susretima sa svećenicima,

potaknuo ih je da u svojim župnim zajednicama upriliče razgovore o pitanjima koja su dobili u obliku formulara. Naglasio je da ti razgovori budu kako s vjernicima, tako i s pojedinim skupinama (pastoralna vijeća, duhovni pokreti, ekonomska vijeća, mladi...). Prigodom tih susreta župnici su dobili umnoženu Molitvu za sinodu.

U sinodalne razgovore (savjetovanja) uključile su se 24 župe: Adorjan, Bač, Bačka Palanka, Bačko Petrovo Selo – župe Svi Sveti i Sv. Mirko, Trešnjevac, Bečej – župe Uznesenje BDM i Sv. Antun, Čonoplja, Gornji Breg, Senta – Sv. Terezija, Martonoš, Kula, Novi Sad – župe Ime Marijino i Sv. Elizabeta, Plavna, Tavankut, Temerin, Čantavir, Subotica – župe Sv. Terezija i Sv. Rok, Kevi, Utrine, Mali Idoš, Feketić. Osim župa, uključio se i jedan samostan – franjevci u Subotici, sjemenište i gimnazija „Paulinum“, kao i devet zajednica: zajednica Kamilijanaca, zajednica Bračnih susreta (dvije skupine), Fokolarini, Molitvena zajednica „Proroci“, Subotički oratorij, Neokatekumenski put, Škola klanjanja (Bečej), Skauti, Caritas (Čantavir) i nekoliko pojedinaca. U razgovorima je sudjelovalo ukupno, prema naznakama zapisničara, 255 muškaraca i 284 žene te još 73 osobe, ali bez naznake spola. Stvarni broj bio je nešto veći jer u nekim izvješćima nije doznačeno koliko je osoba sudjelovalo. Najveća skupina okupila je 40 osoba (mladi – Subotički oratorij), a bilo je i takvih razgovora u kojima su sudjelovali župnik i po dvije osobe.

Sudionici su bile uglavnom skupine vjernika privržene pojedinoj župi, odnosno zajednici. Nije bilo iskoraka prema periferiji, osim što je u jednoj župi župnik razgovarao s nekoliko rastavljenih, odnosno rastavljenih i ponovno građanski vjenčanih osoba. Ističemo i jedan poseban susret i razgovor u jednoj župi samo s vjernicima muškarcima. Od skupina koje je vrijedno posebno

istaknuti jesu župe Čantavir i Temerin koje su dostavile zapisnike o razgovoru s po tri, odnosno četiri različite skupine te Subotički oratorij.

2. SAŽETAK SAVJETOVANJA

Pitanja na temelju kojih se vodio razgovor i prema kojima su sastavljani zapisnici bila su sljedeća:

- Kakvo je moje iskustvo kao katolika u ovom trenutku naše povijesne stvarnosti, kad stari međuljudski odnosi nestaju, a novi se još nisu definirali?
- Kakvu budućnost vidim za svoju mjesnu Crkvu?
- Koji su moji strahovi i poteškoće u realizaciji evanđeoskih ideala?
- Koji su moji (naši) nedostaci, a u čemu je naša snaga?

Iz zapisnikâ se može zaključiti da ponuđena pitanja za razgovor, odnosno raspravu, nisu bila dovoljno konkretna. To se osobito odnosi na prvo pitanje. Stoga, neki su preoblikovali pitanja da bi bila jasnija. Prenaglašen je zahtjev u dostavljenim sinodalnim dokumentima da se ide k onima koji su na marginama (svake vrste), ali nije ponuđen neki konkretan primjer kako to i ostvariti.

U svim skupinama koje su napravile zapisnik razgovor je bio otvoren i opušten. Mogli bismo reći da je vrlo značajno i to što je u razgovoru bila izražena spremnost za slušanje drugoga. U nekim skupinama zaključeno je da bi trebalo nastaviti sa sličnim razgovorima i o drugim različitim temama koje se tiču vjere i morala Katoličke Crkve.

Dobro je sagledano stanje u pojedinim župama, ali je vrlo jasno izraženo da vjernici slabije poznaju stanje u svojoj biskupiji. Posebno je naglašeno očito opadanje

broja praktičnih vjernika, tj. onih koji redovito sudjeluju na nedjeljnim misama. Osim opadanja broja vjernika zbog iseljavanja i niskog nataliteta, najviše je istaknut problem ravnodušnosti, nezainteresiranosti kako kod vjernika, tako i kod svećenika. O tomu svjedoči i malo vjernika koji su se uključili u ovo savjetovanje, a isto tako i malo svećenika koji su se potrudili organizirati sinodski proces u svojim župnim zajednicama.

Sudionici su, osim toga, istaknuli sebičnost i preveliku brigu za materijalno. Naglasili su da je veliki problem što nema prikladnog vjerskog odgoja u obiteljima. Roditelji često imaju krivi stav jer djecu potiču da idu na vjeronauk i na nedjelju misu, a oni sami ne idu. Također, posve krivo poučavaju djecu da do krizme moraju ići na vjeronauk i u crkvu, a poslije kako hoće. U tome se, među ostalim, krije uzrok što vrlo malo mladih ide u crkvu. Crkva, ne samo kod nas, nego općenito u svijetu ne pronalazi načine kako privući mlade, odnosno kako zadržati mlade nakon krizme. Također, istaknuto je da nije dobro što u nekim župama nema župnog vjeronauka jer se smatra dovoljnim samo školski vjeronauk. Na taj način djeca gube osjećaj da je dobro dolaziti u župu i u crkvu, jer mnogi koji pohađaju školski vjeronauk ne sudjeluju na nedjeljnim misama.

Među pozitivnim plodovima razgovora, naglašena je potreba produbljivanja i njegovanja zajedništva kako onog na euharistijskim slavljenjima, tako i onog izvan crkve. Jako je istaknuta potreba produbljivanja vjere, osobito u vezi s nekim moralnim pitanjima. Često je isticana potreba molitvenog života te važnost i doprinos manjih zajednica (duhovnih pokreta, ali i drugih manjih zajednica tradicionalnog tipa, kao što su npr. krunkarska društva) u životu župne zajednice.

Možemo reći da je poseban plod Duha Svetoga na susretima snažna želja, rekli bismo čak žeđ za ljudskim i kršćanskim zajedništvom. To smatramo osobito važnim u ovo vrijeme kad se ljudi sve više otuđuju jedni od drugih i zatvaraju u sebe ili u uske krugove poznanika i suradnika. A sve je učestalija komunikacija društvenim mrežama koja nikako ne može zamijeniti osobne susrete i razgovore.

Razgovor u jednoj župi s rastavljenima i ponovno vjenčanima, koji ne mogu pristupati sakramentima, dao je polučiti kako je važan rad i s onima koji su na marginama Crkve. Oni koji su se odazvali na susret svjedočili su da su bili iznenađeni pozivom župnika,

a neki se nisu odazvali jer su mislili da se radi o nesporazumu, jer su navikli da se Crkva s njima ne bavi. Neki, pak, nisu došli zato što misle da ako ne mogu ići na sakramente, da onda više i nisu članovi Crkve. Svjedočili su, također, da su u stalnoj dvojbi trebaju li ići u crkvu ili ne ako se ne mogu pričestiti, jer se moliti mogu i kod kuće. Zahtijevali su da se održe posebna predavanja za njih da bi im se objasnilo kakav je njihov status u Crkvi. To se čini nužnim jer ima mnogo mješovitih ženidba (mnogi od njih nisu vjenčani ni u jednoj crkvi), a još je više rastavljenih. Pastoralni rad s takvim osobama doista je važan. Naravno, potrebno je više raditi sa zaručnicima i mladim bračnim parovima te općenito s bračnim parovima i obiteljima.

Među mlađim sudionicima, izražena je želja da se vjernici laici više uključuju u život Crkve, kako na župnoj, tako i na biskupijskoj razini. Biskupija bi se morala pobrinuti da se vjernici laici uključe u one poslove Crkve za koje je potrebno stručno znanje s područja svjetovnih poslova, kao što je gospodarstvo i informatika. No također očekuje se angažiranje vjernika laika i u evangelizaciji.

Mladi su izrazili želju za otvaranjem Katoličkog školskog centra, a ne nacionalnih školskih centara, kao i centra za pastoral mladih koji bi vodili stručnjaci za taj pastoral, kao što su npr. Salezijanci.

Mladi su naglasili i potrebu većeg angažiranja svećenika u radu s mladima te da budu raspoloživi kao duhovnici u manjim zajednicama, ali i za osobne razgovore i ispovijed. Smatraju da ima previše svećenika u „administraciji“ koji bi se mogli i trebali

više posvetiti evangelizaciji i pastoralu.

Mladi su, također, istaknuli pozitivne primjere rada s djecom i mladima, kao što su oratoriji ili skautske skupine. Naime, lakše je privući mlade na razne vjerničke susrete, ako u ponudi ima i zabave, igre ili putovanja.

U vezi s negativnim pojavama u Crkvi, sudionici su spominjali nedovoljnu jasnoću u izlaganju stavova Crkve u vezi s nekim moralnim pitanjima (kontracepcija, pobačaj, umjetna oplodnja, homoseksualnost...).

Djelatnici župnih caritasa naglasili su važnost volontera koji bi bili spremni ne samo pripremati prigodne poklone za siromahe nego se posebno angažirati u apostolatu starih, bolesnih i nemoćnih. Mnogi od njih vapiju za razgovorom i susretom s ljudima, jer su uglavnom sami. Volonteri bi razgovorom sa starima, bolesnima i nemoćnima mogli pripremiti njih za

Sinodalni hod odvija se unutar povijesnih okolnosti obilježenih epohalnim promjenama u društvu i ključnim prijelaznim trenutkom u životu Crkve, koji se ne može zanemariti. Dragocjena iskustva, predstavljena u ovom sažetku, predstavljaju ponajprije prigodu međusobnog upoznavanja, razmjene iskustava, ali i mogućnosti novih modela suradnje i zajedničkoga hoda. Naposljetku, nadamo se da će mnogovrsnost naših glasova i iskustava biti konstruktivni prinos kako našoj mjesnoj Crkvi subotičkoj, tako i onoj općoj.

dolazak svećenika koji bi im podijelio svete sakramente ispovijedi, pričesti i bolesničkog pomazanja.

Naglašeno je da vjernike treba poučavati osobno molitvi i osobnoj vjeri koja bi nadogradila onu tradicionalnu i koja bi ih osposobila za osobna svjedočenja i iskustva vjerničkog života.

Istaknuta je i želja međusobnog povezivanja i suradnja manjih zajednica u okviru župe, ali i za susrete s drugim župnim zajednicama, kao i dekanatske ili biskupijske susrete u katedrali, odnosno u sjedištu Subotičke biskupije koji bi omogućili širi uvid vjernika u život i organizaciju naše mjesne Crkve.

Potrebno je razmisliti o novim načinima evangelizacije da bi se došlo do onih koji još nisu upoznali Krista i Crkvu, kao i do onih koji su se od Crkve udaljili. Klasičan način „čekanja“ da nam oni dođu nije dovoljan, valja ići „tražiti“ izgubljene. U tom smislu bilo je pokušaja evangelizacije od vrata do vrata (neokatekumeni). Jedan je župnik imao nekoliko godina vjeronauk s krizmanicima, ali u njihovoj obitelji, a nekoliko puta godišnje svi bi krizmanici i članovi njihovih obitelji sudjelovali na zajedničkom vjeronauku u župi. Bilo je prijedloga da članovi pastoralnog vijeća, uz župnikovo pismo, posjete obitelji čija su djeca prestala dolaziti na vjeronauk. Bila bi to prigoda upoznati se s njihovim poteškoćama i razlozima tog prestanka. Na

taj način moglo bi ih se pozvati, poticati i ohrabriti da se vrate na vjeronauk i na nedjeljne mise. Dobro je što u nekim župama postoji sustavni rad s katekumenima, što se organizira vjeronauk za odrasle koji žele primiti svete sakramente.

Više njih istaknulo je da treba produbljivati i njegovati ekumenski duh. To je osobito značajno i u našoj biskupiji kao i u cijeloj zemlji, jer su katolici u manjini, a s tradicionalnim crkvama imamo mnogo toga zajedničkoga.

Sudionici su, također, istaknuli važnost veće prisutnosti naše biskupije i pojedinih župa na društvenim mrežama jer je i to jedan način vjerničkog svjedočenja i svjedočenja onoga što se radi i događa u vjerničkim zajednicama. Biskupija bi za takve stvari trebala angažirati mlade vjernike laike koji su stručni u tim poslovima.

Što se tiče duhovnih zvanja, neki vjernici mišljenja su da treba pažljivo birati koga će se zaređiti

za svećenika; naime, bolje je oskudijevati u zvanjima, ali da su kvalitetna, nego zbog loših zvanja sablazniti druge i odbiti one koji su možda razmišljali odazvati se i ostvariti duhovno zvanje.

Unatoč sagledavanju brojnih poteškoća i strahova u vezi s budućnosti, bilo je i onih koji su izrazili ljudski i kršćanski optimizam svjesni da Duh Sveti vodi Crkvu.

Među pozitivnim plodovima razgovora naglašena je potreba produbljivanja i njegovanja zajedništva kako onog na euharistijskim slavlјima, tako i onog izvan crkve. Jako je istaknuta potreba produbljivanja vjere, osobito u vezi s nekim moralnim pitanјima.

Blagoslovom žita u Đurđinu započela ovogodišnja Dužijanca

Svetom misom u crkvi sv. Josipa radnika i blagoslovom mladoga žita na obližnjoj njivi, u ponedjeljak, 25. travnja, započela je proslava ovogodišnje Dužijance. Svetu misu je predvodio župnik Daniel Katačić. Na misi i blagoslovu je sudjelovao lijepi broj vjernika iz Đurđina te iz Subotice i okolnih mjesta, uz uzvanike: Velimira Plešu, generalnog konzula Hrvatske u Subotici, Lazara Cvijina, predsjednika IO HNV-a i Josip Bakoa u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Na kraju mise župnik je predstavio ovogodišnji bandaški par đurđinske župe Reginu Dulić i Marka Zubelića.

„Blagoslov polja nije magijski čin: blagoslovili smo i sad će Bog sve to nagraditi. On nagrađuje one koji su mu vjerni. Stoga ne možeš danas zazvati Božju pomoć na svoja polja, a sutra nastaviti živjeti kao da toga nije bilo”, kazao je u homiliji Katačić. „Tu prije svega mislim na rad nedjeljom ili nedostojno ponašanje prema radnicima koji se istrebljuju do iznemoglosti ili im se uskraćuje pravedno zarađena plaća, što je podsjećam, u nebo vapijući grijeh. Također, ne možeš danas zazvati blagoslov na svoje polje, a sutra nastaviti željeti da tvoj urod bude veći od susjedovog, da uspiješ prevariti i državu i onoga koji je će od tebe otkupiti plod tako što ćeš mu podvaliti malo lošiji urod ili naplatiti bar pola dinara više. U takvom ozračju blagoslov ne može djelovati. S druge strane, ako budeš bio pravedan, ako se zaista ponizno predaš Gospodinu u ruke moleći ga

ponizno da blagoslovi tvoj rad, tvoj odnos s radnicima, da ti dadne snage da budeš pravedan, obazriv na potrebe drugih, na one koji imaju manje, tada se i u tvom životu može ispuniti ono o čemu smo slušali u evanđelju: *A ovi će znakovi pratiti one koji uzvjeruju: u ime će moje izganjati zloduhe, novim će jezicima zboriti, zmije uzimati; i popiju li što smrtonosno, ne, neće im nauditi; na nemoćnike će ruke polagati i bit će im dobro.* Ili ako te riječi preformuliramo u povod našeg današnjeg okupljanja one bi zvučale ovako: ‘Ako budeš u svom radu pravedan onda ću izliti obilje blagoslova na tvoje njive, tvoji radnici će te poštovati i biti zadovoljni, imat ćeš kruha na pretek, štetočina će zaobići tvoja polja’”, kazao je, između ostalog, propovjednik.

Poslije mise bila je procesija uz pjevanje Litanija svih svetih koje je predvodio vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov**. Blagoslov mladog žita na obližnjoj njivi obavio je župnik Katačić, a poslije blagoslova, ispred njive na kojoj je održana manifestacija ovogodišnjeg Takmičenja risara, sve je pozdravio **Marinko Piuković**, direktor UBH „Dužijanca”. On je ukratko predstavio tiskani program ovogodišnje Dužijance koji je podijeljen prisutnima te objavio da će ovogodišnja katedralna bandašica biti **Katarina Piuković** iz subotičke Župe Uskrsnuća Isusova, a bandaš **Dominik Skenderović** iz Tavankuta. Poslije završenog obreda na njivi, okupljeni su se zadržali u druženju i razgovoru u vjeronaučnoj dvorani župe. /FB „Dužijanca”/

Blagoslov vozača i vozila na Bunariću

U nedjelju, 22. svibnja, u prostoru Biskupijskog svetišta Gospe od Suza na Bunariću kraj Subotice, nakon svete mise blagoslovljeni su vozači i njihova vozila.

Rektor svetišta **preč. Željko Šipek** najprije je u zajedničkoj molitvi s vjernicima zazvao Božji blagoslov na vozače i vozila, a potom na parkiralištu poškropio ih blagoslovljenom vodom. Uz automobile, blagoslovljeni su i bicikli i motocikli. Uz pomoć ministranata, svima su podijeljene naljepnice s logom svetišta. Veliki odaziv vjernika iz okolnih subotičkih župa govori o želji vjernika da ih na putovanju prati Božji blagoslov. /H. I./

Sinodalno hodočašće Župe Presvetog Trojstva iz Selenče u Italiju

Potaknuti Sinodom koju je papa Franjo otvorio za cijelu Crkvu, Župa Presvetog Trojstva iz Selenče (Subotička biskupija) odvažila se na hrabar korak. U nesigurnim vremenima, kad epidemijska pravila i dalje nisu ukinuta, kad rat u Ukrajini ne ide ka kraju, 47 župljana, skupa sa župnikom Sinišom Tumbasom Loketićem, krenulo je na putovanje u Rim, Padovu i Asiz, koje je trajalo od 1. do 7. svibnja, da bi obnovili svoju vjeru u Gospodina i Crkvu.

„Treba li Crkva Sinodu ili Sinoda Crkvu? Možda je malo zbunjujuće, ali ne vrijedi nam ništa Sinoda ako mi kao živi članovi Crkve nismo uključeni u taj proces obnove i razmišljanja. Zbog toga smo krenuli tamo gdje danas gledaju oči svakog kršćanina kad želi čuti što kaže Crkva. Krenuli smo u Rim. Svaka naša stanica na tom putovanju imala je zadatak pomoći nam da gledajući povijest i ljude koji su dali svoje živote za Crkvu, i mi kao vjernici možemo nešto konkretno učiniti za ovaj svijet i Crkvu. Od siromaštva svetog Franje u Asizu,

Antuna Padovanskog, strpljenja Leopolda Mandića, pa sve do velikih ljudi Crkve i glave svetoga Petra i Pavla, hodali smo svaki dan vođeni upravo tom motivacijom – obnoviti svoju vjeru. Prešli smo 68 km pješice i 2.600 km u autobusu te se vratili u svoju župu puni dojmova i volje nastaviti taj proces obnove koji smo započeli”, izjavio je za IKA župnik Tumbas Loketić. /T. L. S./

Antunovo proslavljeno u Bačkoj Palanci

Na spomendan Svetog Antuna Padovanskog, 13. lipnja, svečano misno slavlje u vikarijatskoj crkvi u Bačkoj Palanci koja ga slavi kao svojeg patrona predvodio je preč. Ferenc Fazekas, generalni vikar Subotičke biskupije.

Na misi su koncelebrirali i svećenici Bačkog dekanata na čelu s domaćim župnikom **vlač. Františekom Gašparovskym**, te gosti iz Subotice. Među velikim mnoštvom naroda, koji se svake godine okupljaju da slave Gospodina na Antunovo, bili su tradicionalno i nekatolici iz Bačke Palanke, no i mnogo domaćih vjernika te predstojatelji mjesnih župa Srpske pravoslavne Crkve i Slovačke evangeličke Crkve augsburškog vjeroispovijedanja. Na koncu mise vlač. Vinko Cvijin blagoslovio je djecu (njih oko 30) i ljljane. Vjernici i gosti, njih oko 130, su se na župnikov poziv okupili u dvorištu nedavno vrlo lijepo obnovljene vikarijatske crkve, koja je prošle godine dobila i djelomičnu civilnu namjenu /Zv./

Naši krizmanici

Župa Presvetog Srca Isusova, Tavankut, 22. svibnja

Župa sv. Josipa Radnika, Đurđin, 29. svibnja

Župa Imena Marijina, Novi Sad, 5. lipnja

Župe Presvetog Trojstva i Uzvišenja sv. Križa,
Sombor, 5. lipnja

Župa sv. Marka, Žednik, 12. lipnja

Župa Marija Majka Crkve, Subotica, 5. lipnja

Naši krizmanici

Župa Uskrsnuća Isusova, Subotica, 5. lipnja

Župa Rođenja Blažene Djevice Marije, Subotica, 5. lipnja

Župa sv. Terezije Avilske, Subotica, 5. lipnja

Župa sv. Roka, Subotica, 5. lipnja

Hodočasnici iz Župe sv. Pavla iz Bača u Međugorju

Divan susret s Majkom Marijom od 3. do 5. lipnja imalo je 106 hodočasnika, koji su u Međugorju boravili u organizaciji Župe sv. Pavla iz Bača.

Dvama autobusima uputili smo se na dug put, s velikom radošću i željom za susret s našom Majkom. Mnogima od nas to nije bilo prvo hodočašće, ali bez obzira na to bili smo jednako ushićeni, kao i oni koji su išli prvi put na to putovanje. Iako put nije bio lagan, mnogi od hodočasnika kažu da ga nisu takvim osjetili, kako mladi, tako i stari. Put je predvodio naš župnik vlč. **Marinko Stantić**. Na putu se molilo, pjevalo i pripremalo za taj predivan susret. Odlazak na svetu krunicu, misu i klanjanje bilo je nešto što ispunjava svakog vjernika, ali odlazak na brdo ukazanja nešto je sasvim posebno, što se ne može riječima opisati. Uz

žrtvu koju nam nosi sam put do naše Nebeske Majke, molitvu i emocije koje nas dočekaju gore, nitko ne ostaje ravnodušan. U glavi odzvanja samo jedan glas i jedna misao: koliko nas naša majka Marija voli i koliko smo dostojni njene ljubavi. Molitva je ta koja nas veže za nju. Predali smo joj svoje boli, tuge, probleme, ali i radosti, da ih ona preda svome Sinu, kako bismo imali snage živjeti dalje, bolje, kvalitetnije. Naše je da budemo jači te da nikad ne napuštamo Boga i ono što je Božje, uz molitvu i vjeru, a djelima da uzvratimo ljubav koja nam se pruža. Radujemo se svakom narednom bližem susretu s našom Majkom. Neka ovi moji redci budu poticaj drugima poći neki naredni put na jedno takvo putovanje. Gospa nas ljubi. Volimo i mi nju. /**Marina Šimudvarac**/

Rektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata na studije na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije u akademskoj 2022./2023. godini

Studij na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije traje četiri godine i na razini je visoke stručne spreme. Predavanja i seminari održavaju se vikendima (subotama i nedjeljama) u Subotici (Augustinianum), a po završetku studija stječe se stručni naziv diplomiranog katehete koji osposobljava kandidate za izvođenje vjerske nastave u osnovnim i srednjim školama, ali im nužno ne jamči da će i moći izvoditi vjersku nastavu. Natjecati se mogu kandidati koji imaju četverogodišnju srednju školu ili više od toga.

Tijekom studija na Teološko-katehetskom institutu kandidati će imati sljedeće predmete: Uvod u Stari zavjet, Egzegeza Staroga zavjeta, Uvod u Novi zavjet, Egzegeza Novoga zavjeta, Biblijska arheologija, Katehetika, Dogmatika, Moralno bogoslovlje, Fundamentalna teologija, Opća povijest Crkve, Nacionalna povijest Crkve, Patrologija, Duhovno bogoslovlje, Pastoralno bogoslovlje, Liturgika, Sakralna umjetnost, Crkvena glazba, Crkveno pravo, Župna administracija, Teologija ekumenizma, Povijest filozofije, Psihologija religije, Psihologija, Pedagogija, Didaktika, Sociologija i Masovni mediji i komunikacije.

Prijave se primaju do 31. kolovoza (augusta) 2022. godine.

Prijave s dokumentacijom molimo slati na sljedeću adresu:

TEOLOŠKO-KATEHETSKI INSTITUT

24000, Subotica

Trg svete Terezije 3

E-pošta: ordinariatus.subisk@gmail.com

Prijavni list može se skinuti sa sljedeće stranice: www.subiskupija.aztekdev.co.uk#wp

Osim popunjenog prijavnog lista, potrebno je priložiti još:

Izvadak iz matice rođenih

Krsni list

Fotokopiju diplome najviše završene škole (od srednje pa navije)

Vlastoručno (ne tipkano) napisanu molbu za prijem na taj institut koja treba sadržavati:

kratak životopis i obrazloženje zašto se osoba upisuje na taj institut

Preporuku župnika (samo za one koji žele biti katehete ili raditi neku crkvenu službu)

Liječničko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti

Dvije fotografije veličine 6 x 4 cm za indeks i za matični karton.

Zlatna obljetnica zavjeta s. Berhmane Katić

Među 12 milosrdnih sestara sv. Križa, koje su 25. lipnja u Đakovu proslavile 50 godina od prvih redovničkih zavjeta, je i s. Berhmana (Marta) Katić.

Rođena je 13. lipnja 1946. godine u Bođanima, gdje je primila sakramente i završila osnovnu školu, a zatim su ju roditelji upisali u Tehničku školu u Borovu. U vukovarskoj crkvi susrela je sestre sv. Križa i poželjela poći u samostan, ali otac je želio da najprije završi školu. Nakon što je odradila još dvije godine u kombinatu u Borovu, jer je dobivala stipendiju, dala je otkaz i 1967. godine stupila u samostan u Đakovu. Tu je završila katehetsku školu, redovničku formaciju, položila prve zavjete 22. travnja 1972. Kao katehistica i sviračica djelovala je na raznim župama, a danas je u Vinkovcima.

Iako je teško oboljela, s. Berhmana nastavila je raditi i u školi i u župama. „Kako je cijeli život radila s ljudima raznih profila i zanimanja, a kao milosrdna

sestra imala poseban osjećaj za siromahe, s. Berhmana je, došavši u mirovinu, započela novi apostolat. Na ulici su joj prilazili siromasi i molili komadić kruha. Koliko je mogla, sestra im je pomagala. Najprije za Božić i Uskrs, a onda je čula da u pekarnicama ostanu na kraju radnog vremena kruha pa je zaredala s molbom da dobije taj kruh za potrebite. Tako je započeo projekt 'Kruh milosrđa' 2006. godine, kad je s dvojicom volontera započela razvoziti kruh siromasima. Nerijetko se događalo da je već bila noć kada su bili gotovi i onda su shvatili da neće moći dugo izdržati. Zato se sestra obratila gradonačelniku Vinkovaca **Mladenu Karliču** i kod njega naišla na razumijevanje. On im je dao prostor i tako su započeli projekt koji traje sve do danas, uz potporu župana Vukovarsko-srijemske županije i drugih dobrotvora", kaže s. **Estera Radičević**, nekadašnja poglavarica te družbe.

Za taj svoj rad s. Berhmana je u povodu dana grada Vinkovaca 2013. godine dobila zlatnu plaketu „Grb grada Vinkovaca" za iznimni humanitarni rad i organiziranje pomoći socijalno ugroženim građanima. /Zv./

Svečana euharistija o blaganu Tijelova u subotičkoj katedrali

Subotički biskup Slavko Večerin slavio je na blagdan Presvetog Tijela i Krvi Kristove, 16. lipnja, svečanu euharistiju u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Koncelebrirali su svećenici iz središnjih biskupijskih ustanova te župnici gradskih župa, a asistirali đakoni Ferenc Sótanyi i Dušan Balažević.

U homiliji je biskup razmatrao naviješteno tijelovsko evanđelje ovogodišnjega liturgijskog ciklusa. „Zaustavimo se kod riječi evanđelista, da je Isus rado primao ljude. Rado je primio i brojno mnoštvo naroda, iako je bio vjerojatno i On gladan i umoran. Isus je i danas takav, i nas rado prima, bez obzira gdje i kad Ga tražili, ali bilo bi dobro od Isusa naučiti i to da budemo uslužni kad nam se drugi obraćaju svojim molbama. Promislimo, nadalje, da su apostoli već u manjoj mjeri bili suosjećajni prema ljudima, nego Isus. Nisu samo oni bili gladni i žedni, već i ljudi, a mogli su misliti da će gladni ljudi izmaknuti kontroli. Htjeli su narod poslati kućama. Neobično je to ponašanje apostola. Voljeli bi od njih saznati, kojim pravom su mislili da imaju vlasti nad ljudima koji su došli tražiti Isusa.

Općenita je psihološka pojava, da uvijek druge želimo dovesti u red. Isusu se nije svidjelo to ponašanje Njegovih apostola, zato kao da se htio našaliti s njima time što je od njih tražio nemoguće: neka oni ljude nahrane. Nije vjerojatno da su se apostoli nasmiješili na Isusove riječi, već su vjerojatno još više potonuli u svojoj zbunjenosti i izgubljenosti. Istovremeno, nadajmo se da su naučili jednu temeljnu lekciju, za koju će i kasnije imati veliku potrebu: kršćanstvo povremeno slijedi logiku nemogućih stvari”, kazao je biskup.

„Apostoli su naučili da je Isus gospodar nemogućih situacija i ako Ga poslušaju, onda im On pomogne u nevolji, što se i tom prilikom obistinilo. Ne znamo dokle je trajala neočekivana gozba, ali ljudi su se sigurno dobro osjećali i dugo nisu htjeli poći svojim kućama. Na kraju, kao da se Isus ponovno htio našaliti sa svojim učenicima, dao im je dodatni posao: povjerio im je skupljanje ostataka. U svemu se istakla Isusova ljubav prema njima. Nemojmo se uplašiti, ako Isus povremeno i od nas zatraži nešto što se čini nemogućim, u tijeku kojeg osjećamo da ne razumijemo što želi od nas. Povjerujemo Mu da se ne šali s nama, već nas odgaja kao što je odgajao i svoje apostole”, zaključio je Večerin.

Misu je glazbeno animirao Katedralni zbor „Albe Vidaković” kojim je ravnao **mo. Miroslav Stantić**. Svetu misu i tijelovsku procesiju koja je uslijedila na Trgu sv. Terezije uveličali su ovogodišnji prvopričesnici i ostali vjeroučenici, čuvari „Božjeg groba”, kao i brojni mladi u narodnim nošnjama Hrvata Bunjevaca. Tijelovska procesija završena je euharistijskim blagoslovom. **/Fotografija: Vedran Jegić/**

Hodočašće u kapelu sv. Antuna pustinjaka u šumu Vranjak

Svetu misu u kapeli sv. Antuna pustinjaka na Sduhovski ponedjeljak, 6. lipnja, služio je fra Josip Špehar, gvardijan franjevačkog samostana u Baču, u koncelebraciji s vlč. Sinišom Tumbasom Loketićem i vlč. Dominikom Ralbovskym.

Na ovogodišnje hodočašće u crkvicu koja je stoljetno mjesto bogoslužja lokalnoga življa, a čiju je obnovu inicirao i u velikoj mjeri proveo nekadašnji župnik Bača **Josip Štefković**, sakupilo se veliko mnoštvo vjernika katolika iz svih okolnih župa, a prije hodočasničkoga dana, spremili su ga vjernici Župe Presvetog Trojstva iz Selenče i salezijanski animatori koje su vodili **s. Kristina** i vlč. Dominik Ralbovsky. **/Zv./**

Proštenje u Maloj Bosni: „Prepustimo se tajni trojstvenoga Boga”

Na svetkovinu Presvetog Trojstva, 12. lipnja, svečano je proslavljeno proštenje u Maloj Bosni. Svetu misu predvodio je svećenik Subotičke biskupije vlč. Tomislav Vojnić Mijatov u zajedništvu sa župnikom vlč. Draganom Muharemom.

Prije proštenja, održana je trodnevica, duhovne pripreve. Prvog dana trodnevnice misu je predvodio vlč. **Vinko Cvijin**, dok je drugog dana gost na trodnevici bio vlč. **Marijan Vukov**. Posljednju misu predvodio je župnik Muharem. Gost proštenja vlč. Vojnić Mijatov istaknuo je u svojoj homiliji dvije stvari. Pitanje koje postavljamo svaki put na tu svetkovinu jest tko je Bog i kako se u duhu Presvetog Trojstva trebamo nositi s izazovima ovog života. „Svetkovina Presvetog Trojstva stavlja nas svake godine pred pitanje: Tko je zapravo – Bog? Pred tim su pitanjem ljudi stajali svih stoljeća kršćanstva. Mnogi pametni ljudi o Njemu su razmišljali, teolozi su pisali mnoštvo knjiga o Njemu, umjetnici su Ga pokušavali naslikati. I mi neprestano tragamo za odgovorom na pitanje tko je Bog i kakav je Bog. Međutim, unatoč svemu krhkom ljudskom znanju, Bog na kraju za nas ostaje misterij. Pred tim misterijem možemo samo kleknuti i pokloniti Mu se s poštovanjem. Poput Isusovih učenika, i mi mnogo toga ne razumijemo i ne možemo nositi. I mi smo tako često uplašeni, zbunjeni i nesigurni pred izazovima ovoga svijeta. No svetkovina Presvetoga Trojstva poziva nas da se unatoč svim ograničenostima uputimo u avanturu ljubavi i prepustimo tajni trojstvenoga Boga da bismo poput učenika pošli putovima svojeg svakodnevnog života osluškajući i navješćujući ne neku svoju istinu, nego istinu o Onomu kojem smo povjerovali, od kojega dolazimo i kojemu idemo”, kazao je propovjednik.

Na kraju misnog slavlja, župnik je zahvalio najprije Trojedinom Bogu bez kojega tog proštenja ne bi ni bilo

te svojim najbližim suradnicima i svima koji su na bilo koji način pridonijeli da to slavlje proslavimo dostojnim Presvetog Trojstva. /**Larisa Skenderović**/

.....

Dan bračnih parova u Župi sv. Roka u Subotici

U nedjelju, 26. lipnja, u subotičkoj Župi sv. Roka proslavljen je Dan bračnih parova. Na tom slavlju sudjelovali su bračni parovi koji slave srebrne i zlatne jubileje svoje bračne ljubavi, kao i oni koji slave tzv. okrugle obljetnice svoga braka, počevši od pete.

Ove godine na slavlju je sudjelovao 21 bračni par. Četiri para proslavilo je srebrni jubilej, dva para zlatni, a ostalih petnaest slavili su razne obljetnice. Najviše je bilo onih koji su proslavili petu obljetnicu vjenčanja.

Sвета misa započela je svečanim ulazom svih slavljenika. Misu je predslavio župnik **Andrija Anišić**, dok je župni vikar **Dražen Skenderović** bio na raspolaganju za svetu ispovijed. U prigodnoj propovijedi, župnik je zahvalio svima koji su došli posvjedočiti da su bračna ljubav i vjernost mogući i lijepi. Za geslo ovogodišnjeg slavlja izabrane su riječi iz obreda crkvenog vjenčanja: „Ljubav i vjernost – u dobru i zlu”. Župnik je naglasio da vjernost u dobru ne pretpostavlja da je jedan od bračnih drugova „zao”, jer je to nedopustivo u braku i obitelji, nego da ustraju jedno uz drugo u svim životnim poteškoćama i nevoljama, vjerni svojim obećanjima na vjenčanju.

Slavljenici su čitali Božju Riječ i predmolili molitve vjernika. Poslije obnove krsnih obećanja, slavljenici su, držeći se za ruke, obnovili simbolički i svoja obećanja na vjenčanju. Poslije svete mise, slavlje je nastavljeno u dvorištu župe agapeom. Slavljenici i župa počastili su sve sudionike svete mise pecivom, tortom i pićem. /**A. A.**/

I projekti Crkve podržani u Programu prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije

Radi jačanja položaja Hrvata u Srbiji, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije pokrenulo je „Program prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije” s iznosom financiranja od tri milijuna kuna za 2022. godinu. Ugovori za 20 pobjedničkih projekata dodjeljeni su 6. lipnja u Iloku.

„Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u komunikaciji je s našim i vašim partnerima iz Srbije te je u proteklih godinu dana pokrenulo upravo taj pilot-program prvenstveno za vaše povezivanje s prijateljima, partnerima, jedinicama lokalne samouprave i ustanovama, vjerskim zajednicama u

Hrvatskoj”, rekla je tom prilikom ministrica **Nataša Tramišak**. Ona je kazala da bi u budućnosti htjela da i ta partnerstva koja sad korisnici započinju i iznos sredstava koji se koriste za ostvarivanje aktivnosti budu i temelj za pripremu novih projekata koje će prijavljivati za korištenje sredstava fondova Europske unije.

Izabrani zastupnik Narodne skupštine Republike Srbije, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** tom je prilikom rekao: „Tri su ključna iskoraka kad je u pitanju odnos Republike Hrvatske spram Hrvata u Vojvodini proteklih nekoliko godina. Prvi je politička podrška našim nastojanjima, redovita komunikacija s predstavnicima svih razina vlasti, veći interes medija za prilike u kojima mi živimo. Dalje, znatno smo uvećali sredstva koja Vlada, županije, gradovi i općine izdvajaju za financiranje potreba hrvatske zajednice. To je ključni dokaz da iza riječi kod predstavnika vlasti u Republici Hrvatskoj stoji djelo. Treći iskorak je da je Vlada Republike Hrvatske na inicijativu ministric Tramišak otvorila novu liniju za financiranje podrške i potreba u okviru mehanizama prekogranične suradnje. To je veliki događaj za nas jer smo u ranijem razdoblju bili isključeni iz takvih oblika suradnje između Hrvatske i Srbije. Prepoznati smo kao mogući partneri, mi smo tu

inicijativu od gospođe Tramišak velikodušno podržali, prihvatili i danas su ovdje oni koji su imali kvalitetne programe”, rekao je Žigmanov.

Korisnici tog programa jesu i župe Subotičke biskupije, u partnerstvu s pravnim osobama iz dviju pograničnih županija u Hrvatskoj. Župa sv. Jurja iz Subotice i Župa Kraljice mučenika i Vukovara skupa su dobile 135.000 kuna za projekt „Opremanje župne crkve Kraljice mučenika u Vukovaru i Župne crkve svetog Jurja u Subotici”, Općina Satnica Đakovačka i Župa sv. Josipa Radnika iz Đurđina skupa će ostvariti projekt „Brat uz brata, Hrvat uz Hrvata” (160.000 kuna), a Župa sv. Jakova u Plavni ostvarit će projekt „PLA-PET 2002” s grkokatoličkom Župom Pokrova Presvete Bogorodice iz Petrovaca (115.000 kn). Sredstva u iznosu od 140.000 kn dobili su i Grad Valpovo i Družba Kćeri milosrđa TSR sv. Franje u Subotici za projekt „Ulaganjem u obrazovanje najmlađih ulažemo u budućnost”. Grad Donji Miholjac i Udruga „Marija” iz Subotice dobili su 149.000 kn za projekt „Čitaj knjigu u ugodnom ambijentu i slušaj radio bez smetnji”. (Prema: www.razvoj.hr)

Zlatni bračni jubilej u Župi sv. Roka u Subotici

U nedjelju, 19. svibnja, pod misom u 17 sati u crkvi sv. Roka u Subotici, Stipan i Manda Kujundžić zahvalili su Bogu za 50 godina svoje bračne ljubavi i vjernosti.

Od srca čestitamo našim dragim župljanima na tako divnom jubileju i zahvaljujemo im što su željeli i htjeli javno posvjedočiti da su bračna ljubav i vjernosti i lijepi i mogući. Neka ih Bog blagoslovi i u nastavku njihova bračnog i obiteljskog života. /**Andrija Anišić, župnik**/

Sestre dominikanke posjetile Suboticu i Tavankut

U subotu, 11. lipnja, sestre dominikanke, časna majka s. Jaka Vuco, s. Manes Puškarić i s. Nada Ivanković posjetile su Suboticu i Tavankut te posvjedočile djeci, mladima i obiteljima o redovničkom životu.

Prvi susret započeo je prijepodne u Župi Presvetog Srca Isusova u Donjem Tavankutu s djecom od 1. do 8. razreda koja su toga dana imala oratorij na župi. Tijekom susreta, s. Manes je na temelju prisposode o izgubljenoj ovci govorila o važnosti zajedništva na župi te nasljedovanja Isusa u svojem svakodnevnom životu. Djeca su imala priliku postavljati pitanja te saznati odakle dolaze dominikanke. Na kraju susreta u Tavankutu, djeca su dobila krunice koje izrađuju redovnice na Korčuli. Nakon susreta s djecom, sestre dominikanke posjetile su župnu crkvu te Galeriju slika od slame HKPD-a „Matija Gubec”.

Istoga dana, navečer, sestre su posjetile gradsku Župu sv. Roka u Subotici gdje su se najprije susrele sa sestrama Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje te obišle prvi vrtić na hrvatskom jeziku u Subotici koji djeluje po programu Marije Montessori. Nakon toga uslijedio je program za mlade i obitelji s djecom. Sve nazočne vjernike pozdravio je župnik **mons. Andrija Anišić** te zaželio dobrodošlicu sestrama dominikankama. U prvom dijelu susreta s. Manes

Puškarić predstavila je život i rad sestara dominikanki Kongregacije sv. Anđela čuvara, a u drugom dijelu posvjedočila je o važnosti obiteljskog odgoja djece u vjeri te molitve za duhovna zvanja. Susret je završio zajedničkim druženjem i razgovorom u dvorištu župe.

Sestre su se susrele i sa subotičkim biskupom **Slavkom Večerinom**. Tijekom razgovora, biskup Večerin istaknuo je da su biskupi Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda na svom posljednjem susretu istaknuli važnost djelovanja redovnika i redovnica te da su biskupije otvorene za njihov povratak u župe i samostane. /IKA/

Srebrna misa vlč. Jenőa Varge

Jenő Varga, svećenik Subotičke biskupije, proslavio je 11. lipnja u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila srebrnu misu, na spomen 25. obljetnice svećeničkog ređenja.

Jeno Varga rođen je u Bajmaku 5. listopada 1948. Teološku naobrazbu stjecao je u Segedinu od 1992. do 1997. godine. Zaređen je za svećenika u Subotici na Petrovo 1997. Bio je župni vikar u Župi Uznesenja Marijina u Bečeju iduće dvije godine. U kolovozu 1998. imenovan je župnikom u Vrbasu i administratorom u župi Zmajevo te filijalama Ravno Selo i Kulpin. U

Vrbasu je djelovao do 2009., nakon čega je bio imenovan župnim vikarom u Totovu Selu, a nakon te službe umirovljen je i trenutačno je misnik u subotičkoj franjevačkoj crkvi. /Zv./

Liturgijska proslava spomena preminuća o. Gerarda Tome Stanića u Somboru

U karmelskoj crkvi sv. Stjepana kralja u Somboru, 23. i 24. lipnja svečano je proslavljeno ovogodišnje Gerardovo, spomen na 66. obljetnicu preminuća sluga Božjega o. Gerarda Tome Stanića. Svečanu euharistiju na hrvatskom jeziku predslavio je mons. Stjepan Beretić, župnik subotičke katedralne župe.

Misu 23. lipnja na mađarskom jeziku predvodio je mons. **Ferenc Fazekas**, generalni vikar Subotičke biskupije u koncelebraciji s karmelićanima i nazočnim svećenicima hodočasnicima biskupije, a nakon mise s koncelebrantima i pukom, pomolio se na grobu sluga Božjega.

Na kraju misnog slavlja o. **Tiho Radan** OCD, vicepostulator kauze za proglašenje blaženim sluga Božjega oca Gerarda Tome Stanića zahvalio je svoj braći na euharistijskom zajedništvu. Potom je uslijedila molitva na grobu o. Gerarda za njegovu beatifikaciju.

Prije svete mise, nagrađeni su vjeroučenici školskog vjeronauka, čiji su radovi ocijenjeni kao najbolji u natjecanju za likovne i literarne radove motivirane ocem Gerardom, koje su i ove školske godine organizirali Katehetsko vijeće Subotičke biskupije, Vicepostulatura kauze za beatifikaciju o. Gerarda i Karmelski samostan u Somboru. Ovogodišnja tema bila je „Vjera, ufanje i ljubav”. Djeca su imala i igrokaz za koji su ih pripremala somborska vjeroučiteljica **Anđelka Gorjanac** i profesorica glazbe **Ivana Antunić**. U dječjem programu sudjelovali su i salezijanski animatori koje su vodili s. **Kristina** i vlč. **Dominik Ralbovsky**.

Misu, na koju su hodočastili vjernici Sombora i Subotice te okolnih župa, uveličalo je pjevanje članova Katedralnog zbora „Albe Vidaković” i Zbora župe Imena Marijina iz Novog Sada „Laudanti” kojima je ravnao **mo. Miroslav Stantić**. /Zv./

Vjeroučenici nagrađeni za Gerardovo 2022. (osnovne škole koje su imenovane nalaze se u Subotici)

Specijalnu nagradu, putovanje, dobili su **Andrej Davčik** (Tavankut), **Martina Tikvicki** (OŠ „Matko Vuković”) i **Marina Vidaković** (OŠ „10. oktobar”).

Prvu nagradu podijelili su: **Marija Kujundžić**, **Josipa Ivanković Radak** (OŠ „Ivan Milutinović”), **Maksim Marinić** (Župa Uzvišenja sv. Križa, Sombor), **Filip Rajkovača** (OŠ „Sveti Sava”), **Leona Faćol** (OŠ „Jovan Mikić”), **Vanja Rogić** (OŠ „Sonja Marinković”), **Una Kopilović** (Župa Rođenja Marijina), **Matej Vojnić Mijatov**, **Anja Gadžur** (Tavankut), **Ema Ivković**, **Nikoleta Čakanj** (Palić), **Nađa Seke Kovač** (OŠ „Ivan Goran Kovačić”), **Ana Dulić**, **Nina Dulić** (Đurđin), **Vanja Šuica** (OŠ „István Kizur”).

Drugu nagradu podijelili su: **Gabrijela Petrović**, **Anđela Gabrić**, **Manuela Tulumović**, **Leon Ištvanović** (OŠ „Sveti Sava”), **Jovana Katrinka**, **Dario Peić**, **Maja Mukić** (Palić), **Laura Boroš**, **Viktor Boroš**, **Jovana Cvijanov**, **Josip Mamužić**, **Nađa Bedeković**, **Anđela Ivković Ivandekić** (Tavankut), **Mihaela Saulić**, **Ilija File** (OŠ „Majšanski put”), **Lorena Vojnić Purčar** (OŠ „10. oktobar”), **Filip Ivković Ivandekić**, **David Tikvicki** (OŠ „Matko Vuković”), **Valentina Osićan** (Župa sv. Pavla, Bač), **Ivona Mukić** (OŠ „Sonja Marinković”), **Marta Sudarević** (OŠ „Ivan Milutinović”), **Danijel Serenčes** (OŠ „Ivan Goran Kovačić”), **Barbara Dulić**, **Matea Bako** i **Martin Dulić** (Đurđin).

Treću nagradu dobili su: **Karina Kurai**, **Sofija Vass**, **Matej Vujić** (Palić), **Nika Kujundžić**, **Nikoleta Petrović**, **Petra Mlinko**, **David Antal**, **Dario Salai**, **Nikolina Lulić**, **Nikolina Sudarević**, **Boris Lulić**, **Martina Dragosavac**, **Dajana Bašić Palković** (OŠ „Sveti Sava”), **Filip Rudić Vranić**, **Lana Skenderović**, **Anita Steinfeld**, **Sara Rudić Vranić**, **Mate Bercan**, **Jovana Cvijanov**, **Luka Crnković**, **Darija Merковиć**, **Ivana Kaić**, **Marijana Skenderović**, **Miljan Šefer**, **Filip Stantić**, **Stefan Andrašić**, **Aleksandra Kujundžić**, **Lucija Vukmanov Šimokov** (Tavankut), **Ivet Terek**, **Katarina Bošnjak** (OŠ „Jovan Mikić”), **Jelena Horvat** (OŠ „Đuro Salaj”), **Lara Vidaković** (OŠ „Sonja Marinković”), **Marta Vukmanov Šimokov** (OŠ „Ivan Milutinović”) i **Nikoleta Čović** (Palić).

Antunovo u Baču

Spomendan Sv. Antuna Padovanskog u franjevačkoj crkvi u Baču proslavljen je svetom misom na slovačkom jeziku te svečanom misom na hrvatskom jeziku koju je predslavio vlč. Goran Vilov, župnik u Vajskoj i Bođanima, a koncelebrirali su svećenici Bačkog dekanata.

Svetu misu uresili su mladi iz Bača u šokačkim narodnim nošnjama, a molitvi svetom Antunu i procesiji, uz vjerni puk Bača i okolice, nazočio je monah Zaharije iz pravoslavnog manastira u Bođanima. /Zv./

Molitveni dom u Kulpinu: Tu se slavilo Presveto Trojstvo

Novinar „Zvonika” obišao je katolički molitveni dom u Kulpinu posvećen Presvetom Trojstvu, koji pripada Župi sv. Mihovila u Zmajevu.

Naš vodič do Kulpina bio je sedamdesetdevetogodišnji **József Kalápos**, dugogodišnji i još aktivni kantor u Župnoj crkvi sv. Mihovila Arkandela u Zmajevu, koji je rado pristao kontaktirati s čuvarima katoličkog molitvenog doma u Kulpinu i zamoliti ih da ga prikažu javnosti. Suha svetnjača iza nadvratka s lijeve strane konga, koji je dio ogromne „švapske” kuće, klupe prekrivene prašinom, molitvenici bez korica, ambon, na kojem još uvijek stoji misal te oltar svjedoče da u Kulpinu još ima katolika. Tu je i sakristija s klecalom za ispovijed i praznim ormarom za liturgijsko ruho. Na drvenom oltaru još je uvijek oltarnik, križ, svijeće i stalak za misal. Pod je daščani. „Prije korone” ovdje se slavila posljednja sveta misa. Kulpin je selo većinski nastanjeno Slovcima, u općini Bački Petrovac. Od 2.755 stanovnika katolicima se izjasnilo 42. **Milka Lomen**, vlasnica kuće u Kanalskoj ulici u Kulpinu, u kojoj se molitveni dom nalazi, grkokatolkinja je, dok je njezin muž evangelik. „Od katolika znam samo jednu gospođu. Ako ih ima još, na misu odlaze u crkvu sv. Adalberta u Bački Petrovac”, kaže ona. Dodaje da je zajednica vrlo mala i kao takvoj joj (još) nije pošlo za rukom okupljati se na bogoslužja nakon protekle dvije teške godine. I prije toga bilo je teško. „Zajednicu u Kulpinu čine dvije-tri osobe koje pohađaju svetu misu. Misa se služila jednom u mjesecu. Za Božić prošle godine na misi su bile tri bakice rimokatolkinje i, uz njih, cijela obitelj Lomen”, kazao je za „Hrvatsku riječ” o. **Igor Vovk** prije dvije godine. Taj grkokatolički svećenik – biritualac 2019. – 2020. godine administrirao je katoličkom filijalom u Kulpinu i misio ondje, začinjući i karitativni rad. Od tada se za nju skrbi **preč. Tibor Zsúnyi**, srbobranski i zmajevski župnik.

Crkvena povijest govori od Kulpinu kao najbrojnijoj filijali katoličke župe u Zmajevu. Najstariji popis

katolika u filijali Kulpin naveden je u „Povijesnom shematizmu Kalačko-bačke nadbiskupije” (1825. godine 35 vjernika). U shematizmu iz 1939. ne spominje se, a 1942. godine navodi se da je filijala imala 105 katolika s mađarskim liturgijskim jezikom, dok se u posljednjem iz 2009. navodi broj od 20 katolika i liturgijski jezik hrvatski. Čini se da je blagoslov molitvenog doma bio izvršen u razdoblju nakon uspostave Subotičke biskupije, slično kao i kod nekih obližnjih katoličkih bogoslužnih mjesta. Neki se žitelji sjećaju svećenika koji su ondje dolazili u protekla četiri desetljeća: **Györgya Juhásza** (dolazio iz Novog Sada), **Antuna Kopilovića** (živio u Zmajevu), **Karolya Szabadia** (iz Vrbasa) te o. Igora. Napose se sjećaju fra Tadeja Vojnovića (1939. – 2008.), koji je i ondje misionario, prožimajući vjerničku zajednicu franjevačkim duhom.

Kuća čiji je dio molitveni dom s vanjske strane prilično je oronula, natpisa da je to katoličko bogoslužno mjesto nema, internet za pronalaženje ondje nije od pomoći... Stječe se dojam da je molitvena kuća Presvetog Trojstva, iako (sa)čuvana, prepuštena vremenu koje s njom jednostavno ne računa. /M. T./

Presveto Trojstvo proslavljeno u zavjetnoj kapeli u Bezdanu

Upredvečerje 11. lipnja svečanim misnim slavljem proslavljeno je proštenje zavjetne kapele Presvetog Trojstva u Bezdanu.

Tu najstariju od triju kapela u selu podigli su salašari iz obližnjeg Štrpca (danas malo naselje u istoimenom šumi između Bezdana i Monoštora) kao zahvalu za oslobođenje od pomora stoke. Građena između 1710. i 1720. godine, kapela je danas najstariji katolički vjerski objekt u Vojvodini koji je podigao narod.

Svečano misno slavlje na mađarskom jeziku predvodio je bezdanski župnik vlč. **Mihály Zelity**, uz prisustvo brojnih vjernika. U propovjedi se dotaknuo nedokučivosti trojedinog Boga i snažnog zavjeta koji je nekada dalo pobožno štrbačko stanovništvo, tad mahom bunjevačko i šokačko. Svetu misu pjevanjem je uvećao zbor Svete Cecilije bezdanske Župe sv. Šimuna i Jude Tadeja.

Tijekom bogate povijesti sela, kapela Presvetog Trojstva imala je važnu ulogu u životu ovdašnjih vjernika. Međutim, posebno se ističe razdoblje od 1846. do 1847. godine kad je građena sadašnja

župna crkva. U spomenutim godinama Mađarske revolucije kapela je služila umjesto crkve koja se izgrađivala: u njoj su svakodnevno slavljene mise, dok su se po starom običaju oko nje sahranjivali mrtvi.

Nakon svete mise, uslijedila je posveta obnovljenog križa familije **Csapó**, koji je ispred kapele podignut 1898. godine.

Danas ta kasnobarokna kapela provincijskog stila nosi zaštitu države te ostaje svjedok duboke vjere, ufajanja i isprošenih milosti. /**Nikola Čutura**/

Sonćani na Dova

„Pozdravljamo te, Gospo draga, ti naša Kraljice” zaorila se pjesma u Doroslovu 6. lipnja na dan Marije Majke Crkve, u Sonćana poznat kao drugi dan Dova (Duhova) gdje vjernici hodočaste desetljećima ili možda čak i stoljećima. To je tradicionalan pozdrav Mariji Pomoćnici koji se pjeva samo u toj prigodi.

Već ispred crkvice Svete Marije Pomoćnice kršćana u Doroslovu, molitveni lanac započinje ispred Raspeća pred kojim je u svome bolu, na koljenima Marija Magdalena. Vjernici su obilazili sv. Antuna, divili se biblijskim slikama i prepoznavali životni put našega Spasitelja Isusa Krista. Također su pozdravili Lurdsku Gospu ispred pećine, a onda su se u procesiji uz crkvu polako spuštali uz križni put sve do izvorišta svete vode, nekada zvanog Bajkut, a danas „Sveti bunar”. Svatko je malo popio vode, napunio posude vode za nošenje kući, umio se, oprao ruke, noge, ovlaš ovlažio sva bolna mjesta ufajući da će olakšati boli ili izliječiti. Na svetom izvoru više puta ukazivala se Gospa, a otac Nebeski izvoru je dao svete moći.

Vjernike iz Sonte predvodio je sonćanski župnik **Josip Kujundžić**. On je organizirao autobus te su vjernici združeno molili Ružarij i pjevali duhovne pjesme od Sonte do Doroslova. Misu je predslavio **preč. Jakob Pfeifer** uz asistenciju vlč. Kujundžića. Prije početka mise, sve vjernike pozdravio je mladi domaći župnik **preč. Árpád Verebélyi**, vidno uzbuđen i radostan što Sonćani ne propuštaju niti jedne Dove u Doroslovu. Taj put vjernika je bilo mnogo te su popunili crkvu Marije Pomoćnice. /**Ruža Silađev**/

Oratoriji u svibnju i lipnju

Usvibnju i lipnju animatori subotičkog oratorija još su jednom obišli sve župe u okolici Subotice. U Žedniku, Đurđinu, Donjem Tavankutu, Bajmaku, Maloj Bosni, Keru, Šandoru i Maloj crkvi svuda je tema bila pričest, međutim svaki oratorij i svaki susret bio je drugačiji i jedinstven. Ovom prilikom želimo zahvaliti svim svećenicima s kojima smo imali odličnu suradnju i koji su nas lijepo ugostili na svakoj župi.

Na Bunariću smo 18. i 19. lipnja održali kampiranje za sedmaše i osmaše. Okupilo se tridesetak polaznika koji su se s animatorima družili uz roštilj, kotlić, vatru, pjesmu. Tako odvojeni od svijeta razgovarali su na temu društvenih mreža. Uz nas su bili vlč. Vinko Cvijin, vlč. Dražen Skednerović i fra Zdenko Gruber, a zahvalni

smo i preč. Željku Šipeku i Slađanu Bošnjaku koji su nas ugostili na Bunariću. Tim susretom završili smo dvogodišnji ciklus susreta sa sedmašima i osmašima, gdje smo tijekom šest susreta obrađivali razne teme bliske njihovim zanimanjima. Oratoriji za sedmaše i osmaše posebno su važni kao pojačan rad s uzrasnom skupinom koja prelazi iz djetinjstva u mladenaštvo, skupinom koja često nakon osnovne škole iz Crkve nestaje. Vjerujemo da će kroz takve susrete mladi shvatiti koliko toga mogu dati Crkvi i koliko Crkva njima može dati.

Na kraju se želimo osvrnuti na proteklu školsku godinu. Bila je intenzivna, ali i plodonosna. Sretni smo što smo djelovanje s trima župama uspjeli proširiti na devet župa i što smo uspjeli taj tempo održati. Šezdeset animatora i više od 400 djece sudjelovalo je na svim oratorijima. Zahvalni smo Bogu na svemu što nam je pružio, kao i svima koji nas podržavaju i pomažu, a sad nam preostaju još ljetni oratoriji. /C. V./

Nakon deset godina ponovno održana „Čikerijada”

Umalom vinogradarskom naselju Čikerija kraj Tavankuta održan je 25. lipnja susret djece, mladih i obitelji iz Subotice i okolice „Čikerijada”. Kraj školske godine te početak ljeta bila je prigoda da nove generacije mladih vjernika dožive zajedništvo i druženje u prirodi u čikerijskoj šumi, ali nadasve slaviti Boga molitvom i pjesmom. Na susretu se okupilo više od 120 sudionika razne dobi, koji su na Čikeriju došli biciklima. Geslo susreta bilo je „Dođi i vidi” (Iv 1,46).

Prva „Čikerijada” održana je davne 2000. godine na inicijativu vlč. Marinka Stantića. Cilj susreta okupljanje je mladih katolika u prirodi da bi zajedno proveli dan u molitvi, upoznavanju jednih drugih, sportskim aktivnostima, šetnji u šumi te da bi gradili zajedništvo i stjecali nova prijateljstva.

Polazak iz Subotice bio je u 7.30 sati ispred Župe Uskrsnuća Isusova. Skupinu mladih vjernika koji su pošli biciklima predvodio je vlč. Vinko Cvijin. Oko 9 sati okupili smo se na starom mjestu susreta, kod čikerijanskog križa. Susret je započeo euharistijskim slavljem koje je predvodio vlč. Nebojša Stipić, kapelan u Novom Sadu. „U vremenu užurbanosti ne možemo polako hodati. Naša srca trebaju biti poput Srca Isusova i Srca Marijina. Čista i susretljiva. Čista ne robovanjem prolaznim i grešnim, a susretljiva u činjenju dobra: smiješkom, pruženom rukom, znanjem. I kao što su nekada ljudi hodočastili, na nama je da ‘vozočastimo’. Promijenila se ‘brzina’, ali ne i potreba. Potreba je da budemo prije svega ljudi molitve i zajedništva”, kazao je Stipić u homiliji. Pjevanje na svetom misi animirao je VIS „Ritam vjere” predvođen Vedranom

Cvijin. Tijekom svete mise bila je prilika za ispovijed.

Nakon svete mise, uslijedio je sportski dio susreta. Mladi su bili podijeljeni u timove te su međusobno igrali nogomet, odbojku, badminton, a najmlađi sudionici imali su priliku u hladovini igrati društvene igre, plesati, crtati, razgovarati. Prijepodne bila je prilika, za sve sudionike, za vožnju špediterom po šumi, što su mladi oduševljeno dočekali. U 12 sati bio je zajednički ručak na otvorenom. Susret je završen u popodnevnom satima.

Tradicionalna „Čikerijada” održana je velikom podrškom Čikerijanaca koji još žive u tom kraju, osobito obitelji Mirka Tumbasa, zatim Mirgešana koju su prikupili financijska sredstva za hranu te svojom zauzetošću pomogli pripremiti susret. Veliku pomoć u piću, voću, sportskoj opremi pružili su tvrtke „ZRG” Saše Vojnića Hajduka i „Venera bike”, mesara „Margetić”, ZZ „Vočko” iz Tavankuta, Tavankučani, Dobrovoljno vatrogasno društvo „Tavankut”. Zajedničkim radom i suradnjom vjernika dobre volje mogli smo organizirati taj susret ispunjen molitvom, razgovorom te prilikom za gradnjom većeg zajedništva.

Susret su organizirali vlč. Cvijin i vlč. Tomislav Vojnić Mijatov uz podršku Povjerenstva za pastoral mladih Subotičke biskupije. /Tomislav Vojnić/

Proslava svetkovine Sv. Ante Padovanskog u Beogradu

Svečanu euharistiju na blagdan Sv. Antuna Padovanskoga u beogradskoj samostanskoj crkvi sv. Ante predvodio je vrhbosanski nadbiskup i metropolit mons. Tomo Vukšić u zajedništvu s beogradskim nadbiskupom i metropolitom mons. Stanislavom Hočevarem.

U koncelebraciji su bili župnik fra Ilija Alandžak i svećenici Beogradskog dekanata, a nazočni i predstavnici Srpske pravoslavne Crkve kao i Uprave za saradnju s crkvama i vjerskim zajednicama, predstavnici veleposlanstava, predstavnici Vojske i Policije Republike Srbije, **Nenad Periš**, mnoštvo vjernika i hodočasnika iz cijeloga Beograda.

Nadbiskup Vukšić u propovijedi, tumačeći nužnost obraćenja za bolji svijet, istaknuo je da se prvo mora

dogoditi osobno obraćenje svakog pojedinca, a onda se može očekivati „plemenito društvo”. Vukšić je postavio pitanje: „Tko je kršćanski svetac?” Odgovorio je da je to osoba koja je u sebi uspjela ostvariti istine kršćanske vjere koje ustima ispovijeda. „Svetac je ostvareni kršćanin, dobro uspjela ikona Božja, zadanost Božja pretočena u stvarnost”, rekao je nadbiskup. Na kraju propovijedi istaknuo je da je čovjek slika Božja i ima zadanost od Boga kako se ostvariti, a to je usporedio sa ženom koja nešto veze, a za to joj treba platno, igle, konac... pa dok veze može pogriješiti, ali opet se vrati napraviti što želi. „Tako je i Bog dao sve danosti čovjeku ostvariti se, ako i pogriješi, dao je sakrament ispovijedi da se vrati na pravi put, a svetcima koji su se ostvarili, mogu nam pomoći na tom putu”, zaključio je propovjednik. /Prema: kc.org.rs/

Biskup Svalina u posjetu kod pokrajinskog premijera Mirovića

Predsjednik Pokrajinske vlade Igor Mirović razgovarao je 23. lipnja sa srijemskim biskupom

koadjutorom mons. Fabijanom Svalinom o nastavku suradnje na projektima očuvanja vjerske baštine u Vojvodini.

Mirović je naveo da se u proteklom razdoblju radilo na konkretnim projektima, poput rekonstrukcije crkve svetog Jurja u Petrovaradinu i župnog ureda u Srijemskim Karlovcima. „Na temeljima suživota i zajedništva moramo graditi odnose među ljudima različitih nacija i vjera u Vojvodini jer to je najjači temelj za budućnost naše zemlje”, kazao je on. Na sastanku je bilo riječi i o predstojećim projektima očuvanja crkvene i kulturne baštine u Srijemu. Biskup Svalina, u čijoj su pratnji bili kancelar Srijemske biskupije vlč. Tomislav Lasić i biskupijski ekonom vlč. mr. Ivan Rajković, zahvalio je Miroviću na konkretnoj potpori i istaknuo da je važno zajednički brinuti o vjerskom nasljeđu. /Prema: vojvodina.gov.rs/

U Zrenjaninu objavljena Postsinodalna pobudnica

Zrenjaninski biskup mons. Ladislav Németh SVD objavio je u posljednjem broju biskupijskih okružnica Postsinodalnu pobudnicu izlažući konkretne naputke za pastoralni život nakon nedavno završene Biskupijske sinode.

U 43 točke sažeti su svi vidovi zaključaka tema na kojima je bilo riječi tijekom Sinode (2017. – 2020.). Na koncu pobudnice, biskup navodi: „Fit for Future – Spremnost za budućnost – izraz je naše želje i spremnosti za izazove budućnosti! To bi trebala biti glavna smjernica naše postsinodalne aktivnosti. Tijekom našeg sinodskog procesa, uronili smo u svoju prošlost, izronili u svoju sadašnjost, a sad hrabro gledajmo u svoju budućnost! Oslobodimo se nepotrebnih briga i strahova! Mi smo prvi stvaratelji svoje budućnosti. Znamo da je i u najtežim trenucima Isus Krist, Uskrsli, s nama na putu, kao što je nekad bio s učenicima iz Emausa. Otvorimo svoja srca, poslušajmo Ga, lomimo kruh s Njim, a onda pohitajmo i upustimo se u posao za bolji svijet, u kojem ljubav mora imati posljednju riječ”. Pobudnica je objavljena na mađarskom i hrvatskom jeziku i na biskupijskim mrežnim stranicama: <http://www.catholic-zr.org.rs/kozlemenye/> /Prema: catholic-zr.org.rs/

Održana primopredaja službe ravnatelja Hrvatskoga Caritasa

U zgradi Hrvatske biskupske konferencije na zagrebačkom Ksaveru 25. svibnja održana je primopredaja službe ravnatelja Hrvatskoga Caritasa.

Nakon dvanaest godina na toj dužnosti srijemski biskup koadjutor Fabijan Svalina službu ravnatelja predao je svojem nasljedniku fra Tomislavu Glavniku. Primopredaja je održana u nazočnosti predsjednika Hrvatskog Caritasa varaždinskog biskupa Bože Radoša, člana Biskupske komisije za Hrvatski Caritas vojnog ordinarija u Republici Hrvatskoj Jure Bogdana te generalnog tajnika HBK preč. Krunoslava Novaka. Mons. Svalina zahvalio je svim djelatnicima, bivšima i sadašnjima, jer su upravo oni zaslužni za mnoga učinjena dobra. Svojem nasljedniku fra Tomislavu poželio je da ima i gaji povjerenje u dobre ljude. /IKA/

Susret patrijarha Porfirija i nadbiskupa Vukšića

U središtu Patrijaršije Srpske pravoslavne Crkve u Beogradu, 14. lipnja susreli su se patrijarh SPC-a Porfirije i vrhbosanski nadbiskup metropolit Tomo Vukšić, izvijestila je Vrhbosanska nadbiskupija.

Tijekom srdačnog susreta, patrijarh Porfirije ponovio je više puta do sad iskazani stav da vjerske vođe moraju učiniti što je do njih, prije svega svojom vjerom u Boga i molitvom, da bi svi ljudi živjeli u miru i međusobnom razumijevanju. Dvojica sugovornika složila su se da su izazovi s kojima se kršćani danas susreću širom svijeta veliki. Istaknuli su da kršćani, bez obzira kojoj Crkvi pripadali, u svakodnevnim problemima trebaju biti potpora jedni drugima. Uz patrijarha, susretu je prisustvovao i episkop marčanski Sava, dok su u pratnji nadbiskupa Vukšića bili: đakon vlč. Josip Papak, beogradski dekan fra Ilija Alandžak te vlč. Mihael Sokol, tajnik beogradskog nadbiskupa. Tijekom boravka u glavnom gradu Srbije, vrhbosanski nadbiskup posjetio je s patrijarhom Porfirijem i hram sv. Save. /IKA/

Biskup Stojanov primio ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske

Skopski biskup i strumičko-skopski eparh Kiro Stojanov primio je 15. lipnja u posjet ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordana Grilića Radmana.

Biskup Stojanov zahvalio je Vladi RH za sve napore i potporu Katoličkoj Crkvi u Makedoniji, preko Veleposlanstva RH i Ureda za Hrvate izvan Hrvatske, kao i Katoličke Crkve u Hrvatskoj. Potom je spomenut povijesni posjet Svetog Oca Makedoniji i njegovo veliko značenje za zemlju, čija je trogodišnjica nedavno obilježena.

Tom prigodom objavljena je monografija pod naslovom „Povijesni posjet Svetog Oca – prvi makedonski doček papi Franji”, kao i zbornik radova „Katolička Crkva u Makedoniji kroz povijest”. Ministar Grlić Radman u razgovoru je prenio pozdrave koje je biskupu uputio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Potom je izrazio potporu makedonskom narodu za trud, predanost i konkretne korake koji su poduzeti za početak pristupnih pregovora s EU. /IKA/

Papa: Nemojmo zaboraviti dramu u Siriji i kršćane na Bliskom istoku

Papa Franjo susreo se 20. lipnja u Vatikanu s članovima Biskupske sinode Melkitske grkokatoličke Crkve, okupljenima u Rimu na godišnjem zasjedanju, i uputio apel za primjereno i pravedno rješenje drame u Siriji.

Papa se u govoru članovima Sinode Melkitske grkokatoličke Crkve spomenuo Sirije, voljene i izmučene zemlje, tisuća mrtvih i ranjenih, kao i milijuna interno i u inozemstvo izbjeglih osoba, te izrazio zabrinutost za opstanak vjernika na Bliskom istoku. „Ne možemo dopustiti da se iz očiju i srca mladih i obitelji ukloni i posljednja iskra nade! Stoga, ponovno upućujem apel svima koji imaju odgovornost, u toj zemlji i u međunarodnoj zajednici, da se postigne primjereno i pravedno rješenje drame u Siriji”, istaknuo je Papa. Što se pak tiče melkitskih grkokatoličkih eparhija u svijetu, Papa je napomenuo da su one crkveni, ali i kulturni i društveni izazov, koji nije bez teškoća i prepreka, te istodobno velika prilika da ostanu ukorijenjeni u svojim tradicijama i podrijetlu, otvarajući se, međutim, slušanju vremena i mjesta na kojima se nalaze da bi odgovorili na ono što Gospodin danas traži. /IKA/

Papa Franjo: Svijet bez nuklearnog oružja nužan je i moguć

Papa Franjo u poruci pročitanoj na prvome sastanku država stranaka Ugovora o zabrani nuklearnog oružja ponovno poziva na okončanje rata i uklanjanje uzroka konflikta te iznova potvrđuje da je nemoralno korištenje, pa čak i posjedovanje, nuklearnoga oružja.

Ugovor, kojem je cilj postizanje i održavanje svijeta bez nuklearnog oružja, stupio je na snagu u siječnju 2021. godine. Do danas je 65 država ratificiralo ili pristupilo Ugovoru, iako to nije učinila nijedna država koja posjeduje takvo oružje. Papa Franjo osuđuje planove koji daju lažni osjećaj sigurnosti na temelju posjedovanja nuklearnog oružja i drugog oružja za masovno uništenje. Papa, stoga, ponavlja apel da „umuknu oružja” i da se uklone uzroci sukoba neumornim pribjegavanjem pregovorima. Naglašava da mir i sigurnost, da bi bili pravedni i trajni, moraju biti univerzalni te da svi moramo biti odgovorni – kolektivno i pojedinačno – za dobrobit svoje braće i sestara. Katolička Crkva ostaje neopozivo predana promicanju mira među ljudima i nacijama i poticanju obrazovanja za mir u svim svojim ustanovama. /IKA/

Obilježena 125. obljetnica smrti Ilije Okrugića Srijemca

U svetištu Gospe Snježne na Tekijama priređen je 28. svibnja program pod nazivom „U čast Iliji Okrugiću Srijemcu” povodom 125. obljetnice smrti velikana hrvatske zajednice, a u okviru projekta „Godine novog preporoda Hrvata u Srbiji”, pod pokroviteljstvom Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Program je započeo svečanom svetom misom koju je predslavio vlč. **Ivan Rajković**, nakon koje je održana svečana akademija. O Okrugiću i njegovu djelu govorio je magistar povijesti **Dominik Deman**. U programu su sudjelovali Zajednica Hrvata Zemuna „Ilija Okrugić”, Društvo hrvatske mladeži Zemuna i Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Jelačić” iz Petrovaradina. Nakon akademije, položeno je cvijeće na Okrugićevo grobno mjesto pokraj svetišta na Tekijama.

Premijerna izvedba predstave „Salon mame Tereze”

Književno-teatarski kružok Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo” 29. svibnja u dvorani centra premijerno je izveo predstavu „Salon mame Tereze” autora Petka Vojnića Purčara u režiji Nevene Mlinko.

Tragikomična igra „Salon mame Tereze” ili „Phototelje Phoenix” napisana je prije pedesetak godina i osvojila je prvu nagradu na jugoslavenskom dramskom natječaju Zajednice profesionalnih kazališta Vojvodine i Društva hrvatskih književnika, a to je njezino prvo postavljanje na dramsku scenu.

Redizajnirana i obogaćena mrežna stranica ZKVH-a

U skladu s novim mrežnim standardima, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata početkom lipnja redizajnirao je i obogatio svoju mrežnu stranicu koja se nalazi na adresi <https://zkvh.org.rs/>. Ta tehnološki suvremena stranica prilagođena je za korištenje na tabletima, mobitelima, prijenosnim računalima i računalima radi što boljeg i kvalitetnijeg predstavljanja kulture Hrvata u Vojvodini, Srbiji.

Osim što se nudi opširni opis Zavoda, posjetitelju stranice na početnoj stranici izdvajaju se najnovije informacije iz života hrvatske zajednice u Vojvodini (Srbiji). Glavne kategorije, osim informacija o Zavodu su: Aktualnosti, Izdavaštvo, Digitalizirana baština, Hrvati u Srbiji, Kulturna scena i Kulturna baština. Sve što je bilo objavljeno na dosadašnjoj stranici, nalazi se i na toj obnovljenoj, ali ona sada ima i niz novih sadržaja, koji će pomoći svima koji žele upoznati Hrvate u sadašnjosti, ali i prošlosti.

Održana gastro manifestacija „KROz kuhinje Vojvodine”

Peta gastro manifestacija „KROz kuhinje Vojvodine” održana je 4. lipnja u prostoru Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Petrovaradinu u organizaciji mjesnog Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Jelačić”.

Uz specijalitete lokalnih kuhinja, posjetitelji su imali prigodu uživati u kulturno-umjetničkom programu te tamburaškoj i klapskoj glazbi, a u okviru manifestacije djelatnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliković** predstavila je monografiju „Identitet srijemskih Hrvata kroz prizmu tradicijske baštine”. Svake godine manifestacija okuplja razna društva iz Srbije, a ove godine u njoj su sudjelovali Udruga banatskih Hrvata, zbor crkve Presvetog Trojstva iz Srijemskih Karlovaca te Lovačko društvo „Diana” iz Zrenjanina.

Svečano uručeni ugovori projekata vrijednih tri milijuna kuna

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske uručilo je 6. lipnja na Ladanjskom imanju „Principovac” pokraj Iloka ugovore partnerima kojima su odobrena sredstva na Programu prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije za 2022. godinu, a na kojemu sudjeluju udruge i ustanove hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

Događaju su, među ostalima, prisustvovali u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić**, ministrica regionalnog razvoja i fondova Europske unije RH **Nataša Tramišak**, osječko-baranjski župan **Ivan Anušić**, vukovarsko-srijemski župan **Damir Dekanić** i državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Zvonko Milas**. Jačanje povezanosti Hrvata Baranje i Bačke, zajednička proslava 150. obljetnice rođenja Antuna Gustava Matoša, opremanje kuće bana Jelačića u Petrovaradinu, obnova Šokačke kuće u Sonti, izgradnja pastoralnog centra u Plavni, samo su dio od ukupno 20 odobrenih projekata za koje je sredstva u ukupnom iznosu od tri milijuna kuna za njihovu realizaciju osiguralo hrvatsko Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Dani Antuna Gustava Matoša u Beogradu

U prostoru Fondacije „Antun Gustav Matoš” u Beogradu održan je 10. lipnja program u okviru VI. Dana Antuna Gustava Matoša. Manifestacija se svake godine održava u mjestima koja su obilježila život znamenitog hrvatskog pjesnika. Ove godine 9. lipnja započela je u Tovarniku, a nakon Beograda, uslijedio je program u Matoševu rodnom mjestu Plavni i završetak u Zagrebu.

U Beogradu je predstavljena knjiga Josipu Jurju I., kralju naših svih ideala objavljena u sunakladi Društva hrvatskih pjesnika – ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Riječ je o izabranim Matoševim tekstovima o biskupu, političaru i meceni Josipu Jurju Strossmayeru, a o knjizi su govorili njezin priređivač **Mirko Ćurić** i urednik **Tomislav Žigmanov**, dok je o hrvatskom književniku govorio književnik i prevoditelj **Predrag Ćudić**. Također, prikazan je istoimeni kraći dokumentarni film koji prati tu knjigu čiju režiju i snimanje potpisuje **Mihael Kelbas**, a scenarij **Mirko Ćurić**. Večer su obogatili i jazz duo **Filip Sokač** (saksofon) i **Filip Rabar** (kontrabas) te studentica glume **Ana Pogorelić** kazivanjem Matoševih stihova. Pokrovitelj Dana Antuna Gustava Matoša jest Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske.

Redoviti proljetni susret hrvatskih udruga u Orahovici

Redoviti proljetni susret hrvatskih udruga održan je 11. i 12. lipnja u Orahovici (Hrvatska), u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji te uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Susretu su se odazvali predstavnici brojnih udruga iz Vojvodine, Beograda i Niša. Tijekom dvodnevnog boravka u Orahovici, analizirano je djelovanje hrvatskih udruga, a govorilo se i o problemima s kojima se one suočavaju u svom radu. Drugi dan bio je u znaku predstojećeg popisa stanovništva.

Tisućiti broj tjednika „Hrvatska riječ”

Novinsko-izdavačka ustanova „Hrvatska riječ” obilježila je 17. lipnja izlazak 1000. broja tjednika „Hrvatska riječ” te 20. obljetnicu od svoga osnutka prigodnom svečanošću koja je upriličena na Otvorenom sveučilištu u Subotici.

Na proslavi je govorila **Dubravka Severinski** iz Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, dok se u ime osnivača tjednika, Hrvatskog nacionalnog vijeća, na svečanosti obratila predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić**. Prisutnima se obratio i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ” **Ladislav Suknović** te glavna i odgovorna urednica tjednika **Zlata Vasiljević**. Tom prigodom obilježeno je i 15 godina od izlaska prvog broja podliska za mladež „Kužiš?!” te su u okviru proslave uručene nagrade najuspješnijim sudionicima foto-natječaja raspisanog povodom tog jubileja. Program je potom nastavljen u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici, gdje je svečano otvorena izložba fotografija i naslovnica tjednika koju je pripremila djelatnica „Hrvatske riječi” **Nada Sudarević**. U programu proslave nastupili su Ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga” i komorni sastav Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama”.

Te Deum u „Paulinumu”

Gimnazija „Paulinum” ravna se i pridržava propisa Ministarstva obrazovanja, ali ipak postoje i neke razlike jer je „Paulinum” osnovan od strane Crkve. U radnim tjednima i danima potpuno se pridržavamo odredaba ministarstva. S obzirom na to da imamo više radnih subota, školska godina traje nam kraće nego u ostalim školama. Ovu školsku godinu za niže razrede završili smo 8. lipnja. Isti dan imali smo misu zahvalnicu i *Te Deum*. Svetu misu prikazali su naši odgojitelji. U svom govoru rektor mons. József Miocs istaknuo je važnost

zahvale prema sv. Pavlu apostolu, zatim vrijednost stečenog znanja te iskustva na intelektualnom planu i u duhovnom životu. Na kraju sv. mise učenici su priredili kratki prigodni program koji je bio sastavljen od govora, recitacije i sviranja. U ime nižih razreda govorili su Damjan Pozder i Tijana Kisegi. Na misi zahvalnici, osim učenika, bili su nazočni profesori, roditelji i rodbina učenika. Prije blagoslova ravnatelj je zahvalio dragome Bogu na vodstvu i pomoći tijekom godine, zatim profesorima, roditeljima i dobročiniteljima na potpori i pomoći jer su bili uz nas u ovim teškim vremenima.

Posjet župi i školi u Čantaviru

Nakon dvogodišnje pauze zbog koronavirusa, ponovno smo imali mogućnosti posjetiti neke župe ili škole. Na poziv župnika preč. Roberta Utcaija 29. svibnja bili smo u Čantaviru. Prijepodne sudjelovali smo na dječjoj misi, koju smo animirali i vodili. Svetu misu predslavio je naš rektor mons. József Miocs uz sudjelovanje odgojitelja vlč. Lászla Tojzana i mjesnog župnika. Misa je bila za učenike osmoljetke i ujedno za stare i bolesnike, kojima je tijekom mise podijeljeno bolesničko pomazanje. Pod sakramentom pomazanja paulinci su izvodili glazbene točke, svirajući na instrumentima i pjevajući solo točke i zborne skladbe. Poslije programa u crkvi, prešli smo u vjeronaučnu dvoranu na susret i razgovor s djecom. Ručkom smo bili iznenađeni. Išli smo na salaš zvani „Varnyu” (vrana) gdje smo posjetili mali zoološki vrt, a zatim je slijedio domaći salaški paprikaš. Poslijepodne prošetali smo se u prirodi

oko Čantavirskog jezera, a zatim smo igrali razne vježbe sa srednjoškolcima i vjeronaučnom djecom. Za neza-boravan susret i bogat program zahvaljujemo župniku Robertu Utcaiju.

Završna svečanost maturanata

U mjesecu svibnju i početkom lipnja kamo god se krećemo po gradovima, susrećemo učenike-maturante koji veselo prolaze kroz gradske ulice pjevajući oproštajne pjesme. Njima se završava redovno školovanje, ali ih još čeka matura – ispit zrelosti. U gimnaziji „Paulinum” od 25. svibnja bile su intersticije, odnosno pripreme za maturalne ispite. Naša gimnazija jest jezično-društvenog smjera. Uvjet za maturu jedna je radnja, a ispiti se sastoje od pismenoga i usmenog dijela. Nakon obavljenih ispita 17. lipnja slijedila je završna svečanost uz proglašenje mature. Okupljenima u velikoj dvorani ravnatelj je proglasio najuspješnije. Ove godine imali smo jednu malu, ali jaku generaciju. Svi oni ispunili su uvjete za maturu i položili ispite prema svojim sposobnostima. Svečanost je počela u kapeli ulaznom pjesmom „Prašta se već stari đak”, a zatim su slijedile recitacije i glazbene točke. U ime maturanata govorili su Sebastijan Kiš i Samuel Varga. Razrednik dr. Tivadar Fehér istaknuo je da su maturanti dobro pripremljeni za daljnje studije. Osim profesorskog zbora, roditelja, župnika i gostiju, proglašenju mature nazočili su zrenjaninski biskup dr. László Németh, ravnatelj Katoličkog centra u Tuzli don Marko Zubak, profesor emeritus dr. Zoltán Rokay, kancelar Beogradske nadbiskupije preč. Mihael Sokol i kancelar Subotičke biskupije preč. Robert Pastyik. Maturalno slavlje završeno je zajedničkim fotografiranjem i agapeom u blagovaonici „Paulinuma”.

Prikupljeno više od 50.000 eura za pomoć žrtvama sukoba u Ukrajini

Polovicom ožujka Caritas Srbije pridružio se akciji Caritasove mreže u prikupljanju sredstava za pomoć ugroženima i nastradalima u oružanim sukobima u Ukrajini. U akciji je sudjelovalo svih pet biskupija u Srbiji, a prikupljeno je ukupno 6.109.835,00 RSD, od čega je:

- 485.645,00 RSD prikupio Caritas Apostolskog egzarhata;
- 4.000.000,00 RSD prikupio Caritas Subotičke biskupije;
- 512.990,00 RSD prikupio Caritas Zrenjaninske biskupije;
- 341.000,00 RSD prikupio Caritas Beogradske nadbiskupije;
- 590.000,00 RSD prikupio Caritas Srijem,
- 180.200,00 RSD uplaćeno je izravno na račun Caritasa Srbije.

U Ukrajini djeluju dva nacionalna caritasa – Caritas Ukrajine i Caritas SPES i oba su aktivna u zbrinjavanju i pružanju pomoći ugroženom stanovništvu. Stoga je

svakoj od tih organizacija uplaćeno po 25.800,00 EUR. Ta sredstva bit će upotrijebljena za nabavu hrane, higijenskih sredstava, dječje opreme i lijekova za najugroženije stanovništvo. Hvala svim ljudima dobrog srca koji su sudjelovali u akciji.

Educiranje MNRO-a o smanjivanju rizika od prirodnih katastrofa

U okviru projekta „Smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa”, Caritas Apostolskog egzarhata tijekom lipnja ostvario je radionice za korisnike Udruge za pomoć MNRO Općine Srbobran „Biser”. U radu je sudjelovalo i stručno osoblje i ostali zaposleni u udruzi. Sudionici su imali priliku upoznati se s osnovnim pojmovima u vezi sa zaštitom okoliša i prirodnim katastrofama, smanjivanjem rizika i pravilnim postupanjem u slučaju njihova nastanka.

Caritas je tijekom prethodnih šest godina informirao i educirao više od 13.000 djece i odraslih građana. Vjerujemo da je više od 2.000 sati održanih radionica, seminara i treninga i 20-ak ostvarenih pokaznih vježbi značajno pridonijelo podizanju svijesti i promjeni odnosa ljudi prema prirodi, a time i smanjenju zagađenosti i globalnog zagrijavanja, kao i obnovi degradiranih i zagađenih dijelova okoliša.

Dušan Balažević, mladomisnik Subotičke biskupije

Najviše se radujem slavljenju sakramenata i radu s ljudima

Dušan Balažević rođen je 1992. u Subotici i pripada zajednici Župe Marija Majka Crkve. Osnovnu školu i Srednju tehničku školu završio je u Subotici, a potom je upisao i završio studij elektronike na Visokoj tehničkoj školi strukovnih studija u Subotici. U ljeto 2016. javio se biskupu **mons. Ivanu Péntzesu** sa željom da postane svećenik. On ga je uputio na studij teologije i bogosloviju u Đakovu. Nakon uspješno završenog teološkog studija, po rukama sadašnjeg subotičkog biskupa **mons. Slavka Večerina**, 16. listopada 2021. zaređen je za đakona. Đakonski praktikum obavljao je u župama Uzvišenja svetog Križa u Srbobranu i sv. Mihovila arkandela u Zmajevu, s filijalama Kulpin i Ravno Selo. Mladu misu služiti će u Biskupijskom svetištu Gospe od suza na Bunariću 10. srpnja. Mladomisničko geslo mu je: *Sva radost tvoja neka bude Gospodin: On će ispuniti želje tvoga srca!* (Ps 37, 4). U slobodno vrijeme bavi se, kako kaže, čitanjem, tjelovježbom i gledanjem nogometa, a u svećeničkom se životu najviše raduje slavljenju sakramenata i radu sa ljudima. „Poziv sam teško prihvatio, ali kad sam konačno odlučio prihvatiti ga, najviše mi je pomogao rad s mladima i osobna molitva”, kazao je nedavno vlč. Balažević za promotivni video u kojem su se predstavili svi ovogodišnji zaređeni mladomisnici s đakovačke bogoslovije.

Zvonik: Svečano bogoslužje i podjela sakramenta svetog reda često su trenutci ushićenja i emocija, no većina vjernika koja nije primila niti će primiti taj sakrament možda i dalje ne zna o čemu se radi. Što je bit tog sakramenta?

Dušan Balažević: Bit svega je u tome da se u čovjeku događa promjena kojom on ima dar da se po njegovoj molitvi i gestama u liturgiji Bog spušta na Zemlju. To je i svrha sakramenta svetog reda – pomoću svetog reda Isus Krist doslovce ostaje prisutan na Zemlji po svećeniku.

Zvonik: U tijeku je priprava za Vašu mladu misu. Osim zajedničkoga slavlja i radosti kršćanske zajednice, a u njoj i onih koji su Vam bliski i dragi, to je i predstavljanje novog svećenika puku, s također mnogo znakova. Pojasnite nam običaj i značaj roditeljskog blagoslova kojim obično započinje mladomisničko slavlje?

Dušan Balažević: Gesta je to donekle simbolična i stvarna, gdje simbolično svećenik napušta obiteljski

dom, ali je i stvarni znak važnosti koju roditelji imaju u životu mladomisnika. Blagoslov je praksa još od Starog zavjeta, jer je znak želje da sam Gospodin bude prisutan s osobom. Zbog toga je roditeljski blagoslov najbolji način da mladomisnik započne svoj život.

Zvonik: Kako se osjećate nakon završenog đakonskog praktikuma, jeste li uspjeli upoznati zajednice u kojima ste boravili i steći iskustva koja će Vam biti na pomoć u početku pastoralnog rada?

Dušan Balažević: Sve je to dio velike priče koja započinje đakonskim ređenjem. Budući da potječem iz Subotice, onda su Srbobran i Zmajevo za mene bili sasvim novo iskustvo koje me je podsjetilo na prvu Crkvu. U prvoj Crkvi činjenica da je netko vjernik katolik nije mnogo značila u društvu te su se vjernici morali „snalaziti” s ostalima koji nisu bili vjernici. Također, prva Crkva poznavala je „lokalne zajednice vjernika” (Petrovi, Apolonovi, Ivanovi) koji su svi bili Crkva i vjerovali u Isusa Krista, ali bili su međusobno drukčiji. Baš ta činjenica, da su to zajednice koje su manje i drukčije

u odnosu na Suboticu, donijela mi je i radost, jer ako čovjek stvarno sagleda, nisu ljudi ništa manje vrijedni gdje god bili. Potrebna je kreativnost da se zna pristupiti ljudima i raditi ono što Crkva čini već 2000 godina – naviještati. Naravno, prije svega vlastitim životom, a onda i riječima. Geste govore, geste mnogo znače. U vezi sa zajednicama, iskreno nosim lijepa iskustva. Srbobran je veća zajednica, što se vidi na nedjeljnim misama. Čovjeku uvijek daje snagu i radost kad je na misi puna crkva. Zmajevu je brojem manja zajednica, ali vrlo aktivna i jako povezana, što mi je jako lijepo.

Zvonik: Boravili ste u župama mađarskog jezika. Jeste li ga uspjeli upoznati?

Dušan Balažević: S mađarskim jezikom krenuo sam od nule. Imao sam dobru profesoricu i napredovao sam te mi sad čitanje nije veći problem. Razumijevanje mi donekle ide, ali na govoru još trebam poraditi.

Bit svećeničkoga ređenja u tome je da se u čovjeku događa promjena kojom on ima dar da se po njegovoj molitvi i gestama u liturgiji sam Bog spušta na Zemlju. To je i svrha sakramenta svetog reda – pomoću svetog reda Isus Krist doslovce ostaje prisutan na Zemlji po svećeniku.

Zvonik: Zašto studirati bogoslovlje? Za svećeničke kandidate ono je preduvjet za ređenje, no bez obzira na to, što znanje teologije može dati članovima i strukturama suvremenog društva i Crkve?

Dušan Balažević: Može dati širinu pojedincu, osobito kad govorimo o crkvenim stvarnostima, o poslanju i djelovanju Crkve, pomoći tumačenje događaja unutar Crkve i najvažnije – daje čovjeku priliku bolje se ucijepiti u Crkvu. Budući da se govori o vjerskim situacijama, s izučavanjem teologije nužno je povezana i formacija za svakog pojedinca koji je u kontaktu s teološkim studijem. Činjenica je da školovani teolozi danas u Crkvi nemaju preveliku mogućnost za zaposlenje. Stoga, nema nekog prevelikog smisla nametati te studije. Naravno, valja cijeniti afinitete te svatko može, ako to želi, upisati teološki studij. Za pomoć u svakodnevnu vjerskom životu vjerujem da je dovoljan i naš Teološko-katehetski institut.

Zvonik: Imate li omiljeno ili posebno privlačno teološko polje koje Vas je privuklo i kojim ste se više bavili?

Dušan Balažević: To je svakako Sveto pismo, a iz biblicuma je i tema diplomskog rada koji sam obranio: „Ukazanje Uskrsloga. Egzegetsko-teološka analiza Iv 21 u komunikacijskoj perspektivi”.

Zvonik: Sveto pismo vjernicima i svim ostalim čitateljima nudi se u mnogim suvremenim oblicima,

Dušan Balažević zaređen za prezbitera u Subotici

Subotički biskup Slavko Večerin podijelio je 18. lipnja sakrament svetog reda Dušanu Balaževiću, kandidatu Subotičke biskupije, tijekom euharistijskog slavlja u subotičkoj katedrali – manjoj bazilici sv. Terezije Avilske.

Na misi su koncelebrirali svećenici Subotičke

biskupije te **dr. Stjepan Radić**, rektor Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu i profesor KBF-a u Đakovu, gdje je Balažević završio teološki studij. Prezbitersko ređenje zaiskao je **preč. Željko Šipek**, župnik ređenikove Župe Marije Majke Crkve u Subotici.

U homiliji biskup je, među ostalim, obraćajući se kandidatu rekao: „Možda će ti sve ovo što ću ti u ovom trenutku govoriti izgledati nepotrebno, jer si ti u ovom času jako svjestan što Bog od tebe danas traži. To je na početku svećeničkog života i normalno. Jer tad uvijek postoji neka posebna Božja milost koja se osjeća u srcu iz koje proistječe veliko oduševljenje i zanos. Takva je Božja pedagogija prema osobi koju odabire. Na početku je hrani medom i mlijekom da je što bolje osposobi za sve ono što će od nje tražiti kasnije. Zar nije bilo tako i kod Djevice Marije? Kad je Bog poziva prihvatiti biti majka Njegova Sina, nema nigdje spomena o onom tragičnom vidu života tog djeteta koje joj je navješteno. Anđeo u navještenju govori Mariji da će njezino dijete biti veliko i da će se zvati Sinom Previšnjega, Bog će mu dati prijestolje Davida oca Njegova, vladat će do vijeka, kraljevstvo Njegovo neće imati svršetka. O križu i patnjama, ni riječi! Bog Mariju pomalo sprema i osposobljuje da može prihvatiti i one druge Božje zahtjeve koji su iznimno važni, ali čovjekovoj naravi nisu nimalo privlačni. Dolazi poslije događaj Isusova prikazanja u hramu. Marija mnogo toga ne razumije, ali o svemu mora u svom srcu razmišljati i tako se, malo po malo, spremati za ono što će doći: križ i Kalvarija. Marija je

ostala vjerna, pored svih poteškoća i patnja, zahvaljujući molitvi i meditaciji Božje riječi”, kazao je biskup.

„Mnogi ne ostanu vjerni. Kad Bog dođe s većim zahtjevima, onda često nadođu kolebanja, sumnje, nepouzdanja pa i do mogućih zataja i izdaja. Sve to moguće je kad u svećeničkom životu oslabi odnos s Bogom, kad oslabi molitva, kad se o Božjoj Riječi u srcu ne razmišlja, kad sakramentalni život postane površan. Ako sve to prevlada u životu svećenika, onda onaj početni žar pomalo počne pretvarati u pepeo, osoba se sve više hladi, a tajna snaga milosti koja vuče naprijed posve oslabi. Uvjeran sam da ti u ovom času imaš u sebi iznimno živu tu želju i da nosiš u sebi mnogo više nego li to itko od nas može izreći. Možeš imati i određenu sigurnost da ni u budućnosti ne može biti drukčije, da će žar koji u sebi osjećaš u budućnosti samo rasti i postati buktinja koja će trajno gorjeti i grijati. Nažalost, moguće je da sve bude i drukčije. Nadođu poteškoće i kušnje koje imaju snagu razbiti sve zanose, raspliniti sva oduševljenja, proizvesti neizdrživu monotoniju i prazninu. Za sve to postoji samo jedna sigurna obrana: jače prianjanje uz Isusa zauzetijom molitvom i razmatranjem Božje Riječi. Ostani čovjek po Isusovu Srcu, jer takvoga te Bog želi, takvog te ljudi trebaju. Ali ne zaboravi da je to Isusovo Srce bilo probodeno, da je krvarilo. I baš ožiljak na tom probodenom Isusovom Srcu bio je najjače jamstvo i najjači dokaz za vjeru učenika. I vjera najtvrdokornijeg Isusova učenika zablista u trenutku kad na boku Uskrsloga ugleda ožiljak. Ljudi od tad najviše vjeruju ožiljcima, tj. onima koji imaju srce koje se daje probosti, odnosno srce koje se zna iz ljubavi žrtvovati i trošiti za patnike i siromahe”, završio je homiliju biskup.

Misu ređenja animirao je Katedralni zbor „Albe Vidaković” kojim je ravnao **mo Miroslav Stantić.** /Zv./

elektroničkim napose, no na policama ipak Biblija najčešće hvata prašinu. Koji je vaš recept: kako se zaljubiti u Božju riječ?

Dušan Balažević: Kako u ljudskom životu ne nedostaje kriza, ne nedostaje ni prilika za susret sa Svetim pismom. Naime, najbolji način zavoljeti Božju riječ jest susretati se s njome. Božja riječ je živa i progovara čovjeku. Duhovni pisci reći će da ne čitamo mi Božju riječ, nego ona čita nas i možemo tjednima meditirati jednu istu riječ Svetog pisma, a da uvijek dobivamo novo svjetlo za život.

Zvonik: Zadržimo se na Vašem bogoslovskom razdoblju života. Čuje se da za pojedine vidove rada s ljudima osnovno bogoslovno obrazovanje ne daje uvijek spremu koja je nužna. Svećenik, kao i svi mi, mora učiti cijelog života. Kako to postići i kako mislite ne odvojiti se od teologije, kao i ostalih dijelova bogoslovske naobrazbe?

Dušan Balažević: Na studiju su nas poticali na cjeloživotni odgoj, jer se izučavanje teologije ne završava završetkom studija. Postoji mnogo kvalitetnih autora kvalitetnih djela na temu praktičnog rada u župama. Vjerujem da je to najbolji način nastavka svećeničke izgradnje. Uz to, razgovor sa starijom subraćom svećenicima uvijek je koristan jer imaju mnogo iskustva koje je važno.

Zvonik: Papa Franjo već je postao znamenit po tome što je crkvu nazvao „poljskom bolnicom”. Kako vidite mogućnosti da se takvo poslanje Crkve ostvari kod nas u Bačkoj?

Dušan Balažević: Da, mislim da uistinu jesmo poljska bolnica. Mjesto siromaštva, nesreće, bijede... Prosječan čovjek živi vrlo teško, počevši od emotivnoga, duhovnoga, obiteljskoga pa i materijalnog stanja. Ne vjerujem mnogo u velike projekte. Vjerujem da je potrebno učiniti ono što se može. U onoj situaciji u kojoj se nađem, pokušati pomoći čovjeku – kako se može. Najmanje se tu radi o financijama. Potrebno je biti čovjek, ne osuditi osobu, razumjeti, otvoriti vrata svog života. Možda su kod nas česte neke „neregularne” situacije u ljudskim životima. No, dobro, pokušam ih prihvatiti i vidjeti što mogu učiniti. Nikad nije kraj, osim kad odustanem.

Zvonik: Zna li već gdje će biti prvo mjesto Vaše svećeničke službe?

Dušan Balažević: Za sada nastavljam službu u Srbobranu i Zmajevu u svojstvu župnog vikara.

Djeca Subotice zahvalila Bogu za plodove polja i za školsku godinu

Na Trinaestu nedjelju kroz godinu, 26. lipnja, subotički vjeroučenici i ostala djeca zahvalili su Bogu za proteklu školsku godinu, a ujedno i na daru žita, u sklopu ovogodišnje Dužijance malenih. Misu zahvalnicu u subotičkoj katedrali predslavio je župnik katedralne župe sv. Terezije Avilske mons. Stjepan Beretić.

Mali bandaš **Andrija Kujundžić** i mala bandašica **Ema Ivković** predvodili su djecu obučenu u narodnu nošnju Hrvata Bunjevaca i sudjelovali u prinosu misnih darova.

„Bio sam đak drugog razreda kad su me roditelji prvi put povelili u žetvu”, kazao je Beretić u homiliji. „Moj otac je kosio, mama je rukovetala – skupljala pokošeni ječam u snopove. Išao sam za njima i bacao uža u koja je otac vezao snopove. U žetvu pšenice nisam išao, ali sjećam se, kad je žetva bila dovršena, u našem dvorištu okupili su se svi sudionici žetve na molitvu i na svečani ručak. Tu smo svečanost zvali dužijanica. Evo, ovdje smo da zahvalimo Bogu za rod naših njiva. Iz prvog čitanja doznali smo kako se novoizabrani prorok Elizej obradovao što je izabran za proroka. Oprostio se od svojih roditelja, a onda je Bogu žrtvovao volove. Radovao se, pa je na gozbu pozvao i svoje prijatelje. To

je bila dužijanica proroka Elizeja. Zbog završene školske godine i mi se radujemo. Raduje nam se srce, a duša nam kliče. Dolaze nam dani ljetnog odmora i zato smo radosni. I za vrijeme školskih praznika dolaziti ćemo na svetu misu, da nam Isus pokaže kako treba živjeti, pa da uvijek budemo radosni. Dok Bogu zahvaljujemo na proteklu školsku godinu, radujemo se zato što nas je Isus u ispovijedi oslobodio grijeha, da uvijek živimo kao slobodni ljudi. On nas poziva: *Držite se dakle i ne dajte se ponovno u jaram ropstva! Doista vi ste, braćo, na slobodu pozvani*”, dodao je propovjednik.

Razmišljajući o navješćaju evanđelja o Isusovu pozivu, Beretić je kazao: „Molimo Boga da u zbor Isusovih učenika pozove što više radosnih i odlučnih svjedoka, da im Isus bude najvažnija osoba u životu. Takvi će ljudi najvjernije služiti djeci, mladima, odraslima i starima. Molimo Boga da primi našu zahvalu za žetvu i za kraj školske godine. Molimo Boga za povoljno vrijeme i za mir u našim kućama i u čitavom svijetu”.

Na kraju mise zbor i vjernici otpjevali su zahvalni himan „Tebe Boga hvalimo”. Nakon misnog slavlja i zajedničkog fotografiranja, djeca su kolom na platou ispred katedrale zatvorila XVI. Festival dječjeg stvaralaštva „Dužijanica malenih”.

Nedjelja, 3. 7. 2022.**ČETRNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Iz 66,10-14c; Ps 66,1-3a.4-7a.16.20; Gal 6,14-18; Lk 10,1-12.17-20

Današnji tekst evanđelja donosi upute ako netko ne želi poslušati navještaj – *recite: I prašinu vašega grada, koja nam se nogu uhvatila, stresamo vam sa sebe! Ipak znajte ovo: Približilo se kraljevstvo Božje!* Svatko na svoj način ima dužnost naviještati kraljevstvo Božje. Istina, ne može se uvijek otvoreno, riječima, već se često traži kreativnost. Biti mudar u životu i poruku evanđelja navijestiti sukladno situaciji u kojoj se nalazim. Zanimljivo je da Isus kao nagradu i zaključak tog posla kaže: *Radujte se što su vam imena zapisana na nebesima.* Ipak je nagrada na kraju.

Nedjelja, 10. 7. 2022.**PETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Pnz 30,10-14; Ps 69,14.17.30-31.33-34.36ab.37; Kol 1,15-20; Lk 10,25-37

Uistinu nam se čini da je naš bližnji ponekad krajnje „neljubiv”. Oprost i prihvaćanje procesi su koji traju, ponekad su obilježeni našim padom, ali i ustajanjem. Nema potrebe za strahom i panikom, već za ustrajnošću u otvorenosti Gospodinu. Istinska promjena odnosa započinje iskrenom molitvom za tu osobu. Kakva god da je prema meni, ja joj želim dobro, želim joj susret s Gospodinom koji će joj promijeniti život.

Nedjelja, 17. 7. 2022.**ŠESNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Post 18,1-10a; Ps 15,2-4.5ab; Kol 1,24-28; Lk 10,38-42

Abraham svoju dobrodošlicu nepoznatim gostima završava riječima: *Ta, k svome ste sluzi navratili.* Usporedni slučaj Isusov je dolazak u kuću Marije i Marte, iako one ne govore te riječi, njihov stav govori. To su situacije u kojima su osobe imale „otvorene oči” za ono što se ne vidi.

Radi se o stavu otvorenosti – ono što mi život donese, prihvaćam. Često život nije onakav kakvim se čini.

Nedjelja, 24. 7. 2022.**SEDAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Post 18,20-32; Ps 138,1-3.6-8; Kol 2,12-14; Lk 11,1-13

Današnji evanđeoski tekst je poput priručnika za molitvu. Zanimljivo, nema čovjeka koji nije imao problema sa molitvom. Br. Lovro će reći: „Ne moramo uvijek biti u crkvi da budemo s Bogom; možemo od našega srca napraviti kapelu u koju se možemo često povući da bismo s njim ponizno i s ljubavlju razgovarali”.

Nedjelja, 31. 7. 2022.**OSAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Prop 1,2; 2,21-23; Ps 90,3-6.12-14.17; Kol 3,1-5.9-11; Lk 12,13-21

Antifona današnjeg psalma jest: *Gospodine, Ti nam bijaše okrilje od koljena do koljena.* Svatko od nas može svaki dan moliti

tu molitvu. Radi se o priznanju, sebi i Bogu, da je Bog zapravo taj koji nas vodi i štiti tijekom života. Tako se rađa radost, ali i sloboda od materijalnih stvari. Nisam ja taj koji „zgrće” i upravlja, već Netko drugi.

Nedjelja, 7. 8. 2022.**DEVETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Mudr 18,6-9; Ps 33,1.12.18-20.22; Heb 11,1-2.8-19; Lk 12,32-48

Matta El Meskin, koptski monah, napisao je knjigu o molitvi koja kao središnju temu ima samo jednu riječ – „Bdijte!” Imati oči otvorene. Svijest da je Gospodin uistinu blizu, pa i preko moje vlastite smrti. Molitva nije izgovaranje riječi, nego svijest o Božjoj prisutnosti. Tada smrt nije tragedija nego susret.

Nedjelja, 14. 8. 2022.**DVADESETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Jr 38,4-6.8-10; Ps 40,2-4.18; Heb 12,1-4; Lk 12,49-53

„Blagoslovi neprijatelje moje, Gospode. I ja ih blagoslivljaj i ne proklinjem. Neprijatelji su me više gurnuli Tebi u naručje nego prijatelji. Kad sam mislio mirno spavati, oni su me budili oda sna. Kad sam zida dom za dug i miran život, oni su ga rušili i izgonili me van. Samo onaj mrzi neprijatelje tko ne zna da neprijatelji nisu neprijatelji, no surovi prijatelji” – moli jedan kršćanski molitelj.

Nedjelja, 21. 8. 2022.**DVADESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Iz 66,18-21; Ps 117,1-2; Heb 12,5-7.11-13; Lk 13,22-30

Prorok Izaija na jednom mjestu prorokuje Božje riječi: *Ima ih koji kolju bika, ali i ljude ubijaju* (Iz 66, 3). Na neki način, Isus u današnjem evanđelju želi reći istu misao. Bog pozna čovjekovo srce, čovjekovu nutrinu. Zanimljivo, argument onih koji ostaju vani je: „Pa mi smo s Tobom jeli i pili, po našim si trgovima naučavao!” – kao da žele reći: „Pa mi te znamo”. Vidimo da to nije dovoljno. Poanta je u stavu srca – mirim li se ja s mojim grijehom i smatram da se ne trebam boriti protiv njega ili nakon pada odlučujem ustati i, uz Božju pomoć, opet se boriti? Nikad ne znaš kad ćeš u idućoj borbi ipak pobijediti.

Nedjelja, 28. 8. 2022.**DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:** Sir 3,17-18.20.28-29; Ps 68,4-5ac.6-7ab.10-11; Heb 12,18-19.22-24a; Lk 14,1.7-14

Svaki čovjek može doći u situaciju da se zapita „Zašto živjeti evanđelje?” Puno propisa, čak iznimno detaljnih, od kojih većina nešto brani i naređuje. Sv. Pavao daje nevjerojatan odgovor: „Vi ste pristupili gori Sionu i gradu Boga živoga”. Kao da nam želi reći – Vi, kršćani, ste dio najveće moguće svetinje. Dio ste Božje građevine. Bog je vaše središte. „Onome tko Boga ima ništa ne nedostaje. Bog sam dostaje” – reći će sv. Terezija Avilska. Zamislamo se nad time i radujmo se.

Euharistijska služba, XVIII. dio

Pružanje mira u misi

Prošlo je vrijeme pojačanih epidemijskih mjera i nadamo se da se neće ponovno vraćati. Nakon dulje pauze, ponovno je vraćena gesta pružanja mira u svetoj misi. Zanimljivo je bilo pratiti reakcije pojedinih vjernika, najčešće na društvenim mrežama, u vezi s uskratom tog znaka tijekom pandemije. U trenucima se činilo da je ta uskrata (rukovanja) za njih ravna rušenju Katoličke Crkve i izdaji vjere (slično kao i sa svetom vodom na ulazu, ali o tome drugi put). Nadati nam se da je vraćanjem znaka mira (rukovanjem) vraćen i mir u Crkvu i da je laknulo nemirnim srcima.

U ovih par redaka nećemo moći iscrpiti svu povijest te geste u liturgiji, ali dovoljno je ukazati na njezin teološki smisao. U slavlju euharistije obred mira smješten je *unutar* pričesnih obreda. Važno je to uočiti jer želimo izbjeći dva kriva poimanja: pružanje mira nije radi pomirenja i prestanka svađa među ljudima (zašto imamo pokornički obred na početku mise i sakrament pomirenja?). Drugo, pružanje mira nije tek *priprava* za pričest, nego *dio* obreda pričesti.

1. U vezi s prvim krivim poimanjem te geste – prije pružanja mira ne citiramo Matejevo evanđelje gdje Isus traži pomirbu prije prinošenja žrtve (usp. Mt 5,23), nego citiramo Ivanovo evanđelje i pozdrav koji uskrsli Krist upućuje svojim učenicima: *Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem* (Iv 14,27). Mir koji pružamo jedni drugima jest mir uskrslog Krista; to je dar koji dolazi s neba. Imati mir u biblijskom smislu znači biti cjelovit. Mir koji Krist daje predstavlja ponovnu uspostavu narušenog zajedništva s Bogom i ljudima te čovjekovo iscjeljenje. Kod pružanja mira poanta nije u davanju ruke drugome, nego u tome da mi primamo Kristov mir. Naglasak je na primanju, a ne davanju.

2. U vezi s drugim krivim poimanjem te geste – oblikovala se misao kako pružanje mira samo *pripravlja* vjernike za dostojan pristup euharistijskom stolu. No ono je, kako rekosmo, *dio* obreda pričesti. Možemo reći da se u obredima pričesti „pričešćujemo” i Kristovim mirom. Takvo je gledanje vlastitost rimske liturgijske tradicije.

GESTE PREDSEDATELJA I SUDIONIKA MISNOG SLAVLJA

Svećenik govori: „Pružite mir jedni drugima”. To u koncelebriranim slavljinama pripada đakonu. Ne kaže se: „Pružite znak mira...”, pogotovo ne: „Pružite ruku u

znak mira...”. Ne pruža se ni ruka ni znak, nego se pruža mir. Smisao tog nije izmirenje, nego očitovanje da mir koji nosiš u sebi po Kristu, u tom času pružaš drugima, izražavajući tako crkveno zajedništvo i uzajamnu ljubav.

Nije se potrebno istezati da bismo svima poznatima pružili ruku. Pokatkad nastane takav metež da se u trenu razbije sabranost i doličnost misnog slavlja. One koje ne možemo „dohvatiti”, njih se „pozdravlja” mahanjem i drugim verbalnim i neverbalnim načinima gestikulacije, kao kad se stari poznanici sretnu nakon duljeg vremena. Da bi se to izbjeglo, valja razumjeti ono o čemu smo gore pisali, razumjeti smisao tog obreda. Prema tome, dovoljno je pružiti mir onima pored nas kako bismo iskusili primanje mira. Ako ne pružim ruku nekom iz treće klupe od mene, ne znači da se ljutim na njega.

Usljed silnog rukovanja, zbiva se da pjesma „Jaganiče Božji” traje istovremeno, što još dodatno upotpunjuje ozračje meteža. Bilo bi idealno da pjesma započne nakon pružanja mira. S tim u vezi, nije dozvoljeno umjesto „Jaganiče Božji” pjevati neku drugu pjesmu samo zato jer spominje u sebi riječ „mir”.

S druge strane, možemo se zapitati koliko taj obred mira ima smisla u misama gdje sudjeluje manje vjernika, pogotovo kad su raštrkani po crkvi? Možda u tim situacijama, ako ih već ne možemo skupiti da budu bliže, izostaviti taj znak da ih ne bismo pokretali da se šetaju po crkvi da bi došli jedni do drugih.

Nigdje ne piše da treba pružiti ruku. Kako će se „izvesti” ta gesta ovisi o kulturi pojedinih naroda i odlukama biskupskih konferencija. Kod nas se mir očituje rukovanjem. Pokatkad je moguće vidjeti da glavni slavitelj i koncelebranti izmjenjuju nešto što nije ni zagrljaj ni poljubac, nego nešto nalik buckanju glavama. Ne znam kako bih ocijenio tu polovičnu gestu... Ili se rukovati ili poljubiti u obraz, a ne nešto nedefinirano.

Dajući mir govori se „Mir tebi”. Pa čak i ako ga pružamo starijoj osobi; u liturgiji nema persiranja.

Opća uredba Rimskoga misala predviđa da „svećenik može mir pružiti poslužiteljima, ali uvijek na način da ostane u prezbiteriju te da se ne ometa tijekom slavlja” (br. 154). Tom se odredbom željelo napraviti odklon od pokušaja da se obredom mira pre naglasi zajedničarska dimenzija slavlja, gdje bi onda trenutak pričesti bio gurnut u neki intimizam, umjesto da se upravo u njemu vidi zajedništvo Crkve s Kristom.

Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata odobrila je neke prilagodbe. Svećenik predslavitelj može u posebnim prilikama (primjerice u misi vjenčanja, u misi redovničkoga zavjetovanja i sl.), pružiti mir vjernicima koji su blizu prezbiteriju, pri čemu se misli poglavito na osobe koje su posebni dionici toga slavlja (mladenci, zavjetovanici...).

Djela apostolska

(VII. dio – Sv. Pavao i svjedočenje o Uskrsnome)

Apostol naroda ima tri velika govora o Isusu Nazarećaninu u Judeji: u Jeruzalemu pred mnoštvom Židova (22,1-21), pred Feliksom (24,10-21) i pred Agripom (26,1-23).

U prvom prikazuje povijest svoga života, koji se promijenio po božanskom zahvatu. Imao je susret s jednom osobom koja je hodala Izraelom, bila mučena, pokopana i uskrsnula. Pavlu se promijenio život zbog osobnog kontakta s Isusom uskrsnim.

U drugom govoru pred Feliksom, apostol ne spominje ime Nazarećanina, ali kaže: *I sam se trudim da imam čistu savjest i pred Bogom i pred ljudima* (24,16). Događaj pred Damaskom iznutra ga je promijenio. Zbog Isusa drugačije razmišlja, drugačije se odnosi prema ljudima. Prije je proganjao „neprijatelje” – sad svakoga želi podići. Ne želi biti nikome neprijatelj.

Treći govor pred kraljem Agripe opet ponavlja osobnu povijest, rezultat susreta s Isusom i kontinuitet između Mojsija i Nazarećanina.

Ako čitamo među redovima, onda možemo otkriti da Pavao ne filozofira, ne teologizira tumačeći neke istine. 1) On se poziva na povijesne činjenice koje su se dogodile prvotno njemu. 2) Događaj je jedna osoba, susret sa Kristom. 3) Ta osoba promijenila ga je i pokreće ga u akciju, tj. širiti radosnu vijest Božjeg zahvata po Uskrsnome. Apostol pokazuje na sebi da se promijenila njegova egzistencija: nutarnje vrednote, misli, volja, i po njima njegov govor i djela. On nije učinio svojom jednu ideju, jer onda bi služio ideologiji, nego je prihvatio živu osobu i po Njemu, pokorava se Bogu.

Ti Pavlovi govori prikazuju bit kršćanstva, bit svakog katolika. Vjernik u sakramentima – ne u svojim mislima – nego u sakramentalnim djelima stječe iskustvo da Bog po Uskrsnome za njega živi. To je susret s jednom osobom koja je živjela na zemlji, prihvatila muku i smrt i uskrsnula je treći dan. Ta nova stvarnost ne poziva samo na promjenu života tamo gdje ga treba podići na višu razinu, nego sebe daruje i pomaže na putu vjere i morala da bismo napravili vrijedne korake prema Ocu. Katolik po Isusu vidi razvoj i proces obogaćenja vlastite egzistencije. Vrlo je zanimljivo da ga i rane životnih neprilika zbog Isusa dižu u duhovne visine, jer zna – križ više ne ubija stvorenje, nego vodi u dublje jedinstvo s proslavljenim Kristom. Za onoga koji slavi Uskrs u svojoj duši, svojim djelima u svagdašnjici, blagdan Uskrsa svečana je prilika u crkvi otvoriti savjest i pred oltarom pokazati koliko je

Vjernik u sakramentima – ne u svojim mislima – nego u sakramentalnim djelima stječe iskustvo da Bog po Uskrsnome za njega živi. To je susret s jednom osobom koja je živjela na zemlji, prihvatila muku i smrt i uskrsnula je treći dan. Ta nova stvarnost ne poziva samo na promjenu života tamo gdje ga treba podići na višu razinu, nego sebe daruje i pomaže na putu vjere i morala da bismo napravili vrijedne korake prema Ocu.

obogatio bračnog druga, obitelj, poznanike, kolege na radnom mjestu s Kristom u duši, tj. vidjeti kako napreduje njegov život u dobroti prema nebeskom Ocu.

Kad se taj blagdan vraća svake godine, onda kršćanin vidi korake sazrijevanja svoje nutrine. Kod Pavla se dogodilo za nekoliko trenutaka, iako je ostvarenje tog obraćenja trajalo godinama. Kod nas Isus to ostvaruje tijekom desetljeća, od krštenja do susreta s Bogom. Mi od 2000 godina kršćanstva nosimo u nebo svoju periodu od 70, 80 godina. Bog radosno promatra kad pojedinac, ta i ta obitelj, selo, grad, narod može pred njima pokazati kako je ugradio u povijest čin spasenja s Kristom. Svjedočenja su izvršavanje svagdašnjih dužnosti, prihvatanje odgovornosti prema bližnjemu, duhovne radosti pak čak i rane, koje nosimo zbog nekih žrtva – sve je to svjedočenje o Uskrsnome, ne toliko riječima, koliko našim djelima.

Još jedno moramo shvatiti: gore navedeno egzistencijalno svjedočenje o proslavljenom Isusu prema vani, zapravo je svjedočenje nama u savjesti od Krista. Učinjena dobrota drugima neizravno želi pokazati što se nalazi u nama. Zapravo: tko se nalazi u srcu /Isus!/ i čime smo postali. Uskrs je svjedočanstvo o Božjoj dobroti po Njegovu Sinu. Taj blagdan želi pokazati u savjesti, pred oltarom svake crkve, dobrotu katolika – njemu osobno, da bi se radovao napretku u moralu i vjeri s Isusom u duši. Taj je blagdan međusobna promjena darova: Otac je dao Sina svakom vjerniku, a vjernik sebe Bogu po tome što štuje Uskrsloga u svom živom hramu i po savjesnu ponašanju prema bližnjemu. Ta međukomunikacija najbolje se izražava u pričesti: Sin daruje sebe, mi pak svoj živi hram Njemu. U zajedništvo tih osoba, katolik se okreće drugome i najčešće, bez riječi, djelima svjedoči da po Njemu Bog mijenja svijet i vodi prema nebu. To je bio sadržaj Pavlova života, to je sadržaj svakoga vjernika.

Isus dođe u svoj zavičaj (Mk 6,1-6)

Domovina, zavičaj, rodno mjesto, rodni grad ili selo mnogima su od nas srcu priraslo mjesto. Prema mjestu svoga rođenja ili odrastanja gajimo u svojim srcima lijepe i tople osjećaje. U svoj kraj, u svoj zavičaj ukorijenjeni smo i u njemu smo svoji na svome. Sa svojim zavičajem duboko smo i životno povezani. Osobito se to događa kad smo u tuđini, daleko od svoga doma i svoje domovine, daleko od rodnog kraja i zavičaja. Domovina, ma koliko bila daleko, mjesto je naših čežnja i želja barem za posljednjim smirajem i počinkom, da nam bar tijelo nakon smrti počiva u zemlji iz koje je rođenjem poteklo.

NEMILI DOGAĐAJ U NAZARETU

Unatoč iskonskom doživljaju gotovo svakoga čovjeka da je sa svojim krajem i sa svojom zemljom duboko povezan i u nju ukorijenjen, u evanđeoskom odlomku Mk 6,1-6 čitamo o događaju koji se ne mili ni jednom čovjeku. Ima li težeg doživljaja za čovjeka, da među onima koje svojim doživljavaš nisi primljen s dobrodošlicom, nego te tvoji odbacuju i ne primaju? Upravo se to dogodilo Isusu u Nazaretu, u Njegovom selu, u zavičaju Njegova djetinjstva. Isusovo mjesto odrastanja, Nazaret, u to doba mogao je brojati najviše 1.500 do 2.000 stanovnika. Bio je to zabačeni gradić ili malo veće selo u brdima ponad Galilejskog jezera. Nalazio se izvan glavnih puteva u brdskoj zabiti galilejskih gora. Onamo se nije baš rado dolazilo i putovalo. A Nazaret nije baš bio ni na dobrom glasu u drugim mjestima Isusove domovine. U njemu su se često skrivali razni bjegunci, odmetnici i hajduci onih vremena. I Isusov poočim Josip, nakon povratka iz Egipta, izabrao je baš Nazaret kao mjesto stanovanja svoje obitelji jer je bio politički nepodoban u očima tadašnjih vlasti, Herodovih nasljednika. Zar iz Nazareta može što dobro doći, pitao se Nikodem, kad je saznao da Isus odande potječe.

NAZARETSKI MENTALITET

Stanovnici Nazareta nisu se bavili samo svojim poslovima, nego su često zabadali nos i u tuđe poslove

i u tuđe živote, kao što je slučaj i danas u manjim selima i gradovima gdje svatko svakoga zna i svatko se svakim bavi. Svijet Nazarećana bio je zatvoren za novotarije koje bi dolazile izvan njihova sela i zavičaja. Bili su usmjereni samo na sebe, a druge načine života nisu poznavali. Iako su Isusovi zemljaci, Nazarećani, dočekali Isusa i Njegove učenike s divljenjem i pozitivnim prihvaćanjem, jer su o Njemu čuli glasine iz drugih mjesta gdje je propovijedao i činio čudesna, ti su se osjećaji brzo pretvorili u odbacivanje i prijezir. Umjesto radosti što je netko od njih postao velik, poznat, slavan i plemenit da se uz njegovo ime slavi i pronosi i ime njihova grada, Nazarećani su se pokazali kao zavidni i sitničavi ljudi. Nisu mogli podnijeti da bi netko, tko je među njima potekao, mogao drugačije misliti, drugačije se ponašati i drugačije živjeti od njih. Ma kako bio pametan i mudar, ma kako njegova djela bila čudesna i ruke ljekovite, za Nazarećane Isus je bio drvodjeljin „mali” – i ništa drugo nije mogao ni biti. I da ih On uči drugačijem i boljem životu?! Nema šanse!

POZIV NA OBRAĆENJE

Mnogi se među nama pitaju zbog čega u našoj Domovini i u našem zavičaju život ne napreduje. Stalno isto. Na političkoj sceni i u vodstvu države mijenjaju se isti ljudi. Ekonomskim dobrima upravljaju ljudi koji ne žele dobro našoj domovini. Nikako da nam krene na bolje. Život se teško razvija, ekonomija slabi, politika besciljno vrluda. Sve je teže i teže. Kad se usporedimo s drugim državama, mogli bismo reći i da nazadujemo. Jedan od razloga učmalosti i nepokretnosti našeg društva i našeg zavičaja jest i nepovjerenje prema ljudima iz dijaspore. Mnogo je Hrvata iselilo iz svoje domovine i otisnulo se iz svoga zavičaja put bijeloga svijeta. Ondje su stekli znanja i iskustva, a neki su stekli i prilična materijalna sredstva. Često se vraćaju u svoj stari kraj želeći učiniti nešto za svoju domovinu i ljude koji su ostali živjeti u njoj. Kad žele u svoj zavičaj uložiti znanja, umijeća i bogatstvo koje su u dalekom svijetu teškom mukom stekli i kad žele za svoj rodni grad i mjesto učiniti štogod dobra, često se susreću s našim nepovjerenjem i podcjenjivanjem.

Slučaj Mirele Čavajde

Stav Katoličke Crkve o abortusu

Proteklih mjeseci Hrvatsku i regiju potresao je slučaj Mirele Čavajde. Na internetu se može pronaći mnoštvo članaka i raznih komentara o tom slučaju, kao i raznih stavova i mišljenja. Naime, Mireli Čavajdi zagrebački liječnici na rutinskom pregledu u 28. tjednu trudnoće otkrili su da beba koju nosi pod svojim srcem ima veliki tumor na mozgu koji se agresivno širi. Međutim, pobačaj koji je trudnica tražila nitko nije prihvatio uraditi s argumentom da to u Hrvatskoj nije dozvoljeno u tako odmakloj trudnoći. Na kraju, kako se može pročitati, također na internetu, epilog slučaja „Čavajda” jest da će pobačaj biti urađen u Sloveniji, a Hrvatska će taj zahvat platiti.

Želim ovdje jednostavno prenijeti stav Katoličke Crkve o pobačaju općenito jer u svjetlu tog nauka svaki će katolik moći donijeti zaključak i o slučaju „Čavajda”, kao i o svim sličnim slučajevima.

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE O POBAČAJU

Katekizam Katoličke Crkve u brojevima 2270-2275 te 2322-2323 jasno iznosi stav Crkve o problemu pobačaja: „Ljudski život mora biti cijenjen i štićen bez ograničenja od časa začeća. Ljudskom biću moraju od prvog časa postojanja biti priznata osobna prava, među kojima i nepovredivo pravo svakog nedužnog bića na život.

Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh; prije nego što iz krila majčina izađe, ja te posvetih (Jr 1,5). *Kosti moje ne bjehu ti sakrite dok nastajah u tajnosti, tkan u dubini zemlje* (Ps 139,15).

Već od prvoga stoljeća Crkva je isticala moralnu zloću svakog izazvanog pobačaja. Taj se nauk nije mijenjao. Ostaje nepromjenjiv. Izravni pobačaj, što znači pobačaj koji je željen bilo kao cilj bilo kao sredstvo, teško se protivi čudorednom zakonu: Ne ubij dijete pobačajem niti ga pogubljuj nakon rođenja. Bog, Gospodar života, povjerio je ljudima uzvišenu zadaću održavati život i tu dužnost moraju vršiti na način dostojan čovjeka. Stoga, život, jednom začet, treba najbrižnije štiti; pobačaj i čedomorstvo užasni su zločini.

Formalna suradnja u vršenju pobačaja teški je grijeh. Crkva taj prijestup protiv ljudskoga života kažnjava zakonskom kaznom izopćenja. Tko sudjeluje u vršenju pobačaja, upada, ako dođe do učinka, u izopćenje unaprijed izrečeno time što je učinio prijestup i pod uvjetima koje Kanonsko pravo predviđa. Crkva time ne kani suziti područje milosrđa. Ona iznosi na vidjelo težinu počinjenog zločina, nenadoknadivu štetu učinjenu ubijenom nevinu biću, njegovim roditeljima i cijelome društvu.

Neotuđivo pravo svakog pojedinog nedužnog čovjeka na život predstavlja konstitutivan temelj građanskog društva i njegova zakonodavstva: Građansko društvo i politička vlast dužni su priznavati i poštivati neotuđiva osobna prava; ljudska prava ne ovise o pojedincima, ni o roditeljima, niti su povlastica koju bi davala država ili društvo. Ta prava pripadaju ljudskoj naravi i prirodjena su osobi snagom stvaralačkog čina od kojeg ona proizlazi. Među tim osobnim pravima treba u tom pogledu istaknuti (...) pravo na život i tjelesnu cjelovitost svakoga ljudskog bića od začeća do smrti. U času kad neki proglašeni zakon lišava stanovit soj ljudskih bića zaštite koju im građansko zakonodavstvo mora pružati, država niječe jednakost sviju pred zakonom. Kad država ne stavlja svoju snagu u službu prava svakoga građanina, napose onoga koji je slabiji, bivaju ugroženi temelji pravne države (...) Dosljedno poštovanju i zaštiti koja ide djetetu od časa začeća, morat će zakon predvidjeti odgovarajuće kaznene odredbe za svako namjerno ugrožavanje njegovih prava.

Budući da s ljudskim zametkom od začeća treba postupati kao s osobom, mora on u svojoj cjelovitosti, koliko je moguće, biti štićen, liječen i njegovan, kao i svako drugo ljudsko biće. Prenatalna dijagnoza moralno je dopuštena ako poštuje život i cjelovitost ljudskog zametka i ploda i ako joj je namjera sačuvati ga ili iscijeliti (...). No ona se teško protivi čudoređu kad razmatra mogućnost da, već prema ishodu pretrage, izazove pobačaj. Dijagnoza... se ne smije izjednačiti sa smrtnom osudom.

Treba smatrati dopuštenima zahvate na ljudskom zametku uz uvjet da mu poštuju život i cjelovitost, da ga ne izlažu nerazmjernim pogiblima, nego da im bude cilj njegovo ozdravljenje, poboljšanje zdravstvenih uvjeta ili njegovo preživljavanje. Nemoralno je proizvoditi ljudske zametke da ih se upotrijebi kao raspoloživ biološki materijal. Stanoviti pokušaji zahvaćanja u kromosomsko ili genetsko naslijeđe nisu iscjeliteljski (terapeutski), nego smjeraju proizvodnji ljudskih bića odabranih (selektiranih) po spolu ili drugim željenim svojstvima. Te se manipulacije protive osobnom dostojanstvu ljudskog bića, njegovoj cjelovitosti i identitetu jedinstvenome, neponovljivome.

Dijete ima pravo na život od začeća. Izravni pobačaj, bilo da je željen kao cilj, bilo kao sredstvo, *sramotna* je praksa, teško protivna čudoređu. Crkva taj prijestup protiv ljudskog života kažnjava zakonskom kaznom izopćenja.

Budući da se prema ljudskom zametku od začeća treba ponašati kao prema osobi, treba ga štiti u njegovoj cjelovitosti, njegovati i liječiti kao svako drugo ljudsko biće.”

Kremiranje – da ili ne?

Velečasni, je li dopuštena kremacija pokojnika, jer postoje tumačenja koja se protive takvoj praksi i iz teoloških razloga, kao što su razlikovanje praha i pepela, jer iz praha se nastavlja život, a iz pepela ne.

Hvala vam. Z. T.

Poštovani čitatelju, praksa kremacije polako je sve učestalija na našim prostorima i smatram jako prigodnim iznijeti što Crkva naučava o tome, ali izreći ću i svoje skromno promišljanje iz jednog znanstvenog vida na razlikovanje praha i pepela.

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

Katekizam Katoličke Crkve jasno poučava: „S tjelesima pokojnika treba postupati s poštovanjem i ljubavlju u vjeri i nadi uskrsnuća. Pokopati mrtve djelo je tjelesnog milosrđa; jest iskazivanje časti djeci Božjoj, hramovima Duha Svetoga. Autopsija leševa može biti moralno dopuštena s razloga zakonske istrage ili znanstvenog istraživanja. Dragovoljno darivanje organa poslije smrti zakonito je i može biti zaslužno. Crkva dopušta spaljivanje mrtvih tjelesa (kremiranje), ako ta odluka ne dovodi u pitanje vjeru u uskrsnuće tijela” (KKC, br. 2300 i 2301).

PROMJENA STAVA CRKVE 60-IH

Crkva uči jasno i izričito kako treba postupati s tijelima naših pokojnika, no nigdje ne postoji izričit crkveni propis kojim bi se dopustilo kremiranje, to jest spaljivanje ljudskoga tijela. No ono se ne zabranjuje, osim kod svih onih slučajeva kad bi se to željelo zbog protuvjerskih motiva ili razloga. Crkva tijekom povijesti nije imala otvoreno stajalište o kremiranju jer se na taj način zapravo protivila relativiziranju vjere u uskrsnuće tijela koje su nametale razne protuvjerske, protucrkvne i protuklerikalne skupine kao što su ateisti i materijalisti koji su to činili tijekom stoljeća. Kad je u Crkvi došlo do spoznaje da nisu svi oni koji se odlučuju za kremiranje ujedno i protivnici crkvenoga naučavanja o uskrsnuću tijela, došlo je i do promjene stajališta 60-ih godina prošloga stoljeća. Novi je Obrednik crkvenoga sprovoda ukinuo razne zabrane i dopustio slavljenje sprovoda i na mjestu kremiranja, a Zakonik kanonskoga prava iz 1983. godine ukinuo je kazne za kremiranje, no to ne znači da Crkva potiče kremiranje, a ne redoviti ukop pokojnika.

„AD RESURGENDUM CUM CHRISTO”

Naputak iz 2016. godine, koji je objavila Kongregacija za nauk vjere pod naslovom „Ad resurgendum cum Christo”, govori o pokapanju pokojnika i čuvanju pepela u slučaju kremiranja. U prvom broju podsjeća da je za „uskrsnuće s Kristom potrebno i umrijeti s Kristom”, kao i na naputak „Piam et constantem” od 5.

srpnja 1963. u kojem se navodi „da se vjerno čuva običaj da se tijela premiranih vjernika pokapaju”, nadodajući da se kremiranje po sebi ne protivi kršćanskoj vjeri i da se ne uskraćuju sakramenti ili sprovod onima koji su odlučili da im se tijelo nakon smrti kremira, pod uvjetom da ta odluka „nije posljedica nijekanja kršćanskih dogmi, ili posljedica sektaškoga duha, ili pak mržnje protiv katoličke vjere i Crkve”. S druge strane, počele su se širiti također nove ideje koje su u suprotnosti s vjerom Crkve, pa je Kongregacija za nauk vjere reagirala s tim novim naputkom u br. 2 ističući kako Crkva ne može dopustiti stavove i obrede koji uključuju pogrešna poimanja smrti, shvaćena bilo kao konačno uništenje osobe, bilo kao trenutak njezina stapanja s Majkom prirodom ili sa svemirom, bilo kao jednu etapu u procesu reinkarnacije, bilo kao definitivno oslobođenje iz „tamnice tijela”.

Crkva i dalje preferira pokapanje tijela jer se time iskazuje veće poštovanje pokojnika. Kremiranje nije zabranjeno. Kad se iz opravdanih razloga izabere kremiranje pokojnika, pokojnikov se pepeo mora redovito čuvati na svetome mjestu, tj. na groblju ili, ako je to slučaj, u nekoj crkvi ili na prostoru koji je mjerodavna crkvena vlast namijenila upravo toj svrsi. Čuvanje pepela u kućama nije dopušteno! Samo u teškim i izvanrednim okolnostima, vezanim uz kulturalne uvjete lokalnog karaktera, ordinarij, u dogovoru s biskupskom konferencijom ili sinodom biskupa istočnih Crkava, može dopustiti čuvanje pepela u kućama.¹

PEPEO ILI PRAH – DIGRESIJA

Biblijska teologija koristi se obama pojmovima. Tako u Post 18,27 piše: *Ja, prah i pepeo*. Job će reći: *U blato me je oborila dolje, gle, postadoh k'o prah i pepeo* (Job 30,19). I u mnogim drugima npr.: Mudr 2,3; Sir 10,9; usp. Sir 17,27.

Istina, pepeo upućuje na umiranje, ali da je on „mrtav”, tj. da označava neživotvornost, ništavilo ne stoji jer je pepeo plod izgaranja, pretvaranja iz jednog oblika tvari u drugi. Biblija tako dobro „poznaje” značajnost. Primjerice, pepeo drveta se može svrstati u gnojiva jer sadrži dva glavna hranjiva elementa: fosfor (P) i kalij (K), te druge makroelemente, kao što su kalcij (Ca) i magnezij (Mg) i mikroelemente: bakar (Cu) i cink (Zn).

Bilo da smo i sami prah ili pepeo, naše tijelo i nakon smrti daje svoj udio u nastavku života. Zato imamo Pepelnicu, a ne „Prahovnicu”. Zato se tijekom povijesti posipalo pepelom, a ne prahom – tlom.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

¹ Glas Koncila: 7. 7. 2017. <https://www.glas-koncila.hr/sto-crkva-uci-o-kremiranju-pokojnika/> (17. 6. 2022.)

Put

Ako razmišljamo o svojim duhovnim putovima i putovanjima, odmah sebi možemo postaviti pitanja: Kakav je duhovni put kojim putujem? Je li širok, hrapav, je li to asfaltiran put ili uzak, zemljan i napušten, možda zarastao? Na putovanju je važno biti svjestan da smo ovisni o drugima. Na primjer, kad putujem autobusom, ovisim o vremenu kretanja, ovisim o karti – gdje će mi biti sjedište, ovisim o vozaču, kad i gdje će se autobus zaustaviti, ovisim o prometu, o vremenskim okolnostima, o drugim putnicima itd. Vjerojatno ću morati i presjedati, čekati, prilagođavati se okolnostima. Na putovanjima doživljavam kako sam krhko, maleno i ovisno stvorenje, doživljavam da nisam Bog, da događanja ne ovise o meni, da ih ne držim u svojim rukama i da nisam ja u središtu. To su temeljna iskustva putovanja.

Život bismo trebali proživjeti kao putnici i hodočasnici. Naš život jest u nekom smislu putovanje jer smo u prolazu. Nadalje, naš život nije u našim, već je u Božjim rukama, na svome putovanju ovisimo o Njemu. Cijelo putovanje zapravo se temelji na povjerenju prema Bogu. Imam li dovoljno povjerenja, vjerujem li mu da će se On pobrinuti za mene, vjerujem li Mu da uopće vrijedi krenuti na put, da će On ostati sa mnom do kraja, da će se brinuti o meni? Vjerujem li mu da On puno bolje zna put od mene? I onda kad mi se to ne čini tako, kad se osjećam nesigurnime. Hoću li imati dovoljno povjerenja u Njega da Ga slijedim, da Mu se potpuno predam? Na putu, iako ništa nije u mojoj ruci, ne znam kamo idem, ne znam kad ću stići. Ne mogu planirati, ne mogu stati, ni okrenuti se, ne mogu se nastaniti, ne mogu posjedovati ni kupovati. Jedino mogu imati potpuno povjerenje u onoga koji me vodi. I o tom povjerenju ovisit će sve – i kvaliteta i brzina putovanja. Što sam predaniji Bogu, to će putovanje biti jednostavnije.

Drugo pitanje koje sebi moram postaviti jest: Što sve nosim sa sobom na put? Neki kad putuju, i to samo na dva ili tri dana, nose sa sobom nekoliko kofera. Što mi je ono najpotrebnije, što me opterećuje, usporava? Toliko toga imam što mi zapravo ne treba. Isus nam govori: Ne brinite se što ćete obući, što ćete jesti, život je mnogo više od odjeće i drugih prolaznih stvari, vi tražite prvo kraljevstvo nebesko, a sve ostalo nadodat će vam se. Pitam se što bih ponio sa sobom – cipele, odijela, televizor, knjige ili novac

Život bismo trebali proživjeti kao putnici i hodočasnici. Naš život jest u nekom smislu putovanje jer smo u prolazu. Nadalje, naš život nije u našim, već je u Božjim rukama, na svome putovanju ovisimo o Njemu. Cijelo putovanje zapravo se temelji na povjerenju prema Bogu.

– možda svoje znanje ili stavove. Svakako u lancima neću moći putovati. Na putu mi je možda najvažnije imati čisto srce, da znam prepoznati Božji glas, Božje vodstvo, Božje znakove koji će me voditi i usmjeravati. Blaženi koji su čista srca – oni će prepoznati Boga. Čisto srce potrebno nam je da bismo prepoznavali Boga i Njegove znakove, da bismo uvijek iznova prepoznali zvijezdu vodilju. Čistoća srca u tom smislu ima praktičnu vrijednost. Ako mi srce nije čisto, nažalost, bit ću gluh za Gospodinove riječi i bit ću slijep za Njegove znakove. Prije ili kasnije izgubit ću svoju zvijezdu vodilju. Zaboravit ću da sam uopće na putu, neću više tražiti znakove, neću više gledati u nebo. Udariti ću negdje svoj šator i početi živjeti neki svoj život, Boga više ne tražeći čitavim svojim bićem. Znamo kako je Izraelcima bilo zapovjeđeno da jedu žurno, štapom u ruci, da budu spremni na put. Uistinu, Gospodin ne samo da nas zove na put nego nas uglavnom vodi težim putem – uvijek je onaj teži put pravi: put kroz pustinju, put pod križem. Nažalost, ni uspjesi, ni sigurnost nisu pravi smjernici. Naše subjektivne želje opet mogu biti previše površne, sebične ili čak neodgovorne. I strahovi nas mogu odvesti na stranputicu; Jona se bojao Boga i ljudi pa je izabrao neki drugi put. A onaj koji živi u prošlosti, koji stalno gleda unatrag, prije ili kasnije pretvorit će se u kip soli. Ljutnja isto tako može paralizirati čovjeka, i to tako da više neće moći nastaviti svoje putovanje. Milosni trenutci svakako jesu trenutci neizvjesnosti. Kad više nemamo drugih mogućnosti, alternativa, zaliha, oslonaca – tek tad ćemo se okrenuti Bogu u najdubljem egzistencijalnom smislu, tad ćemo postati pravi hodočasnici, tek tad ćemo biti na pravome putu i kretati se u pravome smjeru. Možda bismo trebali moliti za takve trenutke. U duhovnome smislu putuju samo oni kojima je uvijek Bog pred očima, koji su pažljivi i pozorni prema Njegovoj stvarnosti, koji imaju dovoljno povjerenja i hrabrosti osloniti se na Boga.

Relacijske potrebe

Mnogi biolozi i psiholozi spominjali su značaj majke u ranom razvoju djeteta. Razne studije ukazuju na koji način kvaliteta i emocionalna uključenost majke (ili nekog drugog primarnog skrbnika) utječe na život buduće odrasle osobe. Ako majka, vrlo rado, ali i dosljedno, odgovara na djetetove potrebe, uspostaviti će se veza koju zovemo siguran stil afektivnog vezivanja. Ako se to ne dogodi iz raznih razloga, bilo da je majka neresponzibilna, bilo da je infantilna ili je psihički oboljela, djetetove potrebe ne moraju biti prepoznate. Dijete, buduća osoba bit će lišena veze koja će omogućiti zdrav napredak osobe. To zovemo nesigurnim afektivnim obrascem vezivanja. Mnoge osobe koje dođu na psihoterapiju donose probleme koji imaju veze s kvalitetom ranog vezivanja, iako to na prvi pogled ne mora biti vidljivo.

Richard Erskine, jedan od vodećih psihoterapeuta današnjice, na čijem seminaru sam nedavno nazočila u Francuskoj, kroz svoj integrativni psihoterapijski pristup skupa s Moursund i Trautmann empirijski je izdiferencirao osam relacijskih potreba. Dakle, po navedenim autorima svaka osoba ima relacijske potrebe. Ako su one zadovoljene, osoba se osjeća sigurno u odnosu, a ako nisu, osjeća se nesigurno.

Potreba za sigurnošću

Ako osobu poštujemo i prihvaćamo kao ljudsko biće, ona će se najvjerojatnije osjećati sigurno u našem prisustvu, jer neće se plašiti odbijanja. Bit će prihvaćena kakva jest i zato će osjećati sigurnost u našoj nazočnosti. Kada to nije slučaj, osoba aktivira svoje obrambene mehanizme i zatvara se u sebe.

Potreba za vrednovanjem, validacijom, afirmacijom i značajem u odnosu

Da bi ta potreba bila zadovoljena, potrebno je da osoba s kojom kontaktiramo ima doživljaj da su njene misli, ponašanja, osjećaji ili fantazije značajni i da imaju smisao, ulogu i svrhu. Zadatak u svakom dobrom odnosu jest pomoći osobi razumjeti ulogu svojih misli, ponašanja, osjećanja ili fantazija. Rezultat odgovaranja na tu relacijsku potrebu jest povećanje samopouzdanja osobe i smanjivanje srama, a time i potrebe za negiranjem onoga čega se sramimo.

Potreba za prihvaćanjem od strane stabilne i pouzdane osobe

Svatko od nas ima potrebu ugledati se na nekog tko je mudar, snažan i pametan, da bi kasnije sam sebe mogao prikladno štititi i voditi u teškim situacijama. Zato je važno, bilo da smo terapeut, svećenik, profesor ili prijatelj, da smo dosljedno zainteresirani za osobnu

dobrobit, da dopuštamo ponekada idealizaciju, ali da je ne potičemo (npr. terapeut neće imati potrebu da ga klijent vidi kao savršenog i neranjivog).

Da bismo odgovorili na tu relacijsku potrebu, važno je i da smo tu za osobu kad smo mu potrebni (naravno uz uvažavanje svojih granica).

Potreba za dijeljenjem iskustva

Svatko ima potrebu biti s nekim tko mu je sličan („sličan se sličnom raduje”). Osobito osobe koje su viđene od strane značajnih odraslih kao drugačije ili čudne. Vremenom sam naučila da razgovarajući s ljudima dijelim svoju ranjivost, slične osjećaje i fantazije i da se osjećam dobro s tim. Samorazotkrivanje nas koji vodimo takve procese, koje je uvremenjeno i usmjereno na dobrobit drugih, vrlo je moćno za njihovo iscjeljenje i deidealizaciju.

Potreba za samodefiniranjem

Radi se o potrebi izražavanja jedinstvenosti i prihvaćanjem od strane značajne druge osobe. Zato je važno da u odnosu stalno podržavamo osobno izražavanje vlastitoga identiteta i normaliziram tu potrebu. To se postiže pristupajući drugome otvorenog uma, bez predrasuda i mnogo pretpostavka, kao da ništa ne znamo o osobi. Takav pristup omogućava nam da nekog upoznamo onakav kakav jest, sa svim njegovim specifičnostima.

Potreba za utjecajem

Ovdje govorimo o potrebi da utječemo na osjećaje i ponašanje druge osobe. Terapeut koji vodi računa o toj relacijskoj potrebi, dopustiti će klijentu utjecati na njegove osjećaje. Reagirat će suosjećanjem kada je netko tužan, razmatranjem zaštite kad je osoba uplašena, uzimat će za ozbiljno njegovu ljutnju ili entuzijazam kad je osoba sretna.

Potreba za inicijativom drugih

Ljudi imaju potrebu da značajni drugi (uključujući bilo svećenika, političara ili terapeuta) iniciraju kontakt s njima, čime se prepoznaje i potvrđuje njihov značaj. U tu svrhu možemo inicirati dijalog i kontakt kad procijenimo da je to potrebno osobi.

Potreba za pokazivanjem ljubavi

Radi se o potrebi pokazivanja zahvalnosti i činjenja nečega za drugu važnu osobu. Kad vodimo računa o nekome, dopuštamo toj osobi iskazati svoju zahvalnost, radost pri primanju empatije i ljubavi s naše strane.

16. kolovoza

Sveti Rok iz Montpelliera

Nakon što je 2019. godine izbila svjetska zaraza koronavirusa te zahvatila cijeli svijet i nakon što su mnogi umrli od posljedica zaraze, u svijetu je poraslo zanimanje i za svetoga Roka, koji se smatra zaštitnikom od zaraznih bolesti. Tako je prošle (2021. godine) palički župnik Josip Leist predložio katedralnom župniku Stjepanu Beretiću da subotička zavjetna kapela svetoga Roka bude danonoćno otvorena, da bi vjernici

mogli navraćati na molitvu u kapelu. Zbor zaraze, u kapeli se nije mogla služiti sveta misa, pa se sveta misa slavila u katedrali. Zanimanje Subotičana za svetoga Roka poraslo je. Crkva liturgijski časti svetog Roka 16. kolovoza, svetca koji je izložio svoj život pogibelji, skrbeći se za oboljele od kuge te je na kraju i sam od nje preminuo. Zato ga vjernici zazivaju u raznim potrebama, a osobito u zaštitu od zaraznih bolesti.

Sveti Rok rođen je 1295. u francuskom gradu Montpellieru. Prema predaji, roditelji su mu bili pobožni plemići, koji nisu dugo mogli imati djecu te su istom u poznim godinama dobili sina Roka. Svoju vjeru, zahvalnost i ljubav prema Bogu i bližnjima, nastojali su usaditi u sina. Rok je na tijelu imao biljeg u obliku križa, pa su ga smatrali odabranim od Boga. Kad su mu roditelji

umrli, prije no što je Rok navršio dvadeset godina života, prodao je svu svoju imovinu i podijelio siromasima, postao je član Franjevačkog svjetovnog reda te se uputio na hodočašće u Rim.

Kako je završio tadašnji medicinski studij, osjećao je unutarnju potrebu pomagati oboljelima od kuge. Zato se na putu zaustavljao, da bi u bolnicama i ubožnicama dvorio okužene. Prema predaji, po njegovoj molitvi više je oboljelih i ozdravilo.

Nakon hodočašća u Rim, gdje je proboravio tri godine, vraćajući se kući, hodočastio je i u neka druga mjesta, gdje se brinuo za oboljele od kuge. Tako je stigao i u Piacenzu, ali ondje se i sam zarazio te je kao okužen istjeran iz grada. Stoga je otišao u šumu i ondje se hranio biljem, a vodu je pio iz vrela koje je poteklo u njegovu skrovištu.

Slikari i umjetnici vole ga prikazivati sa psom, poradi legende koja kaže da je svetom Roku svakodnevno jedan lovački pas dolazio i donosio mu kruh, a također mu je lizao rane, kako bi mu olakšao patnje. Prema nekima, vlasnik psa, slijedeći životinju, otkrio je svetog Roka i doveo ga u svoju kuću, brinuo se za njega te je svetac ozdravio.

Kad se sveti Rok vratio svojoj kući, njegovi ga sumještani nisu prepoznali nego su mislili da je špijun. Zatvorili su ga na pet godina. Ponovno je obolio od kuge i na samrti je svećeniku otkrio tko je. Umro je 16. kolovoza 1327. godine, a predaja kaže da se u njegovoj ćeliji odmah pokazala posebna svjetlost i pronašao ovaj zapis: „Svi koji obole od kuge i zaištu

pomoć svetog Roka bit će iscijeljeni.”

Njegovo se štovanje brzo proširilo najprije u južnoj Francuskoj i Italiji, a kad je u drugoj polovici 15. st. u Veneciji ponovno izbila kuga, utemeljena je njegova bratovština te se odande njegovo štovanje proširilo po Dalmaciji i cijeloj Europi. Kad se u 19. stoljeću pojavila pandemija kolere, ponovno se vraća i njegovo štovanje. U najnovije vrijeme zazivaju ga kod bolesti AIDS-a. Štuje se, dakle, kao zaštitnik oboljelih od zaraznih bolesti, a posebno kuge i kolere, kožnih bolesti i osipa, invalida, kirurga, hodočasnika, ljekarnika, grobara, krivo optuženih osoba, a također je zaštitnik pasa i bolesne stoke. Vinogradari ga zazivaju u pomoć kod obrane od filoksere, male uši koja uništava lozu i pustoši vinograde.

Prema tekstu Snježane Majdanžić-Gladić

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijska vremena u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (12)

Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Da, Oče, tako se tebi svidjelo. Sve je meni predao Otac moj i nitko ne poznaje Sina doli Otac niti tko poznaje Oca doli Sin i onaj kome Sin hoće objaviti. (Mt 11, 25-28)

Novi zavjet prikazuje Boga ljubavi koji se utjelovljuje, postaje čovjekom, predaje se ljudima koji Ga odbacuju i ubijaju, a Isus se prinosi Bogu za spasenje svih ljudi. Svoje učenike šalje svim ljudima da im navješćuju ljubav Božju i spasenje u Isusu Kristu. Od nas ljudi očekuje da Mu uzvratimo ljubav. Papa Pio XII. u svojoj enciklici *Haurietis aquas* pokazuje da je srce simbol ljubavi, da se kod Isusa ljubav pokazala u Njegovim osjećajima, a posebno govori o njegovim darovima: „Štovanjem Srca Isusova častimo ljubav Božju i ljubav Isusa Krista prema ljudskom rodu u uzvišenom znaku probodenog Srca Raspetog Otkupitelja. Uvjereni smo da to štovanje nikada nije bilo posve tuđe vjerničkoj pobožnosti, iako je jasno zasjalo i divno se posvuda proširilo u Crkvi tek u novije vrijeme” (HA, 47). Papa u miru, Benedikt XVI., u svojoj knjizi *Gledati Probodenoga* opisuje jedan od osnovnih stavova pred raspetim i probodenim Srcem Isusovim. Isus, koji je imao sve ljudsko, osim grijeha, posjedovao je i ljudske osjećaje. Kad se oko Isusa okuplja narod, On se uživiljava u situaciju ljudi, zapaža njihove potrebe, suosjeća s njima. Kad bismo Isusa promatrali samo razumski i pojmovno, Isusova bi slika postala siromašna. Sluga Božji o. Gerard u liturgijskom i sakramentalnom čašćenju Srca Isusova odgaja vjernike tako da njihov odnos prema Bogu mora biti od srca k Srcu. Da, takva pobožnost usidrena u srcu odgovara kršćanskoj slici Boga koji ima Srce, u kojemu je sažeta Božja povijest ljubavi prema čovjeku.

Evo tih misli: „Teško onome čije je srce bolesno. Još je teže onome kojem je bolesna ljubav. Nju izljevajući štovanje Srca Isusova u kojemu nalazimo: križ, trpljenje; plamen, gorljivost; rane, uvredu; trnovu

krunu, šum bolova” (Biser misli, 004258). „Isus želi da Mu štujemo plameno Srce, jer Njegovo Srce još i sada gori od ljubavi prema nama. Trnjem je okruženo zbog mnogih naših grijeha, koji Ga bodu sa svih strana. Križ na Srcu nosi, da Ga slijedimo svojim križem podnoseći trpljenje. Srce Mu otvaramo da se u Njega sklonimo” (Isto, 004260). „Kad ne mogu ništa, naći ću sebi mjesta u rani Tvoga Srca!” (Isto, 004261). „Propetog Srca Spasitelja najbolje slijedi, tko nema želje tijela i svijeta i svoje volje. Tko je umro sebi, taj živi Tebi! To je moj Jubilej 40. godina zavjeta, 12. rujna 1937.” (Isto, 004267). „Čije je srce u Bogu, zaboravi korist svoju” (Isto, 004962). „I najmanje cvijeće, neka nas opomene na Tvoga Srca cvijeće” (Isto, 004966). „Tvoga Srca čekanje i djelovanje: moje je duše osiguranje” (Isto, 004968). „Što pružaš, uživam! Uživam Tebe, a jer sam slab i drugo sve što pružaju Tvoje ruke” (Isto, 004968). „Pazenje na Tvoga Srca djelovanje! Isuse, drugo mi je sve mučenje. Neka sam prosjak Tvoga mišljenja, želje, svake riječi itd.” (Isto, 004969). „Neka svagda pazim, da Tvoje Srce opazim! Čekanje, djelovanje, popravljavanje, kad sam Tvoje pokvario” (Isto, 004969). Završimo to razmišljanje mislima iz propovijedi o. Gerarda o Srcu Marijinu, koje se slavi odmah u subotu nakon svetkovine Srca Isusova.

Srce Marijino: „Što da reknemo o onom Srcu koje je izabrano da bude početak života Svemogućega Boga? Od krvi, od Srca krvi Blažene Djevice Marije, Bog je naumio postati Isus. Pa kad je tako, onda zaista ne možemo dvojiti o ljepoti Srca Marijina. Svako je srce toliko lijepo, kolika ljubav prebiva u njemu. U Srcu Blažene Djevice najveća je ljubav. Jer nitko nije Boga volio niti Ga je mogao voljeti kao Blažena Djevica Marija. Srce Blažene Djevice želi da kao što ona voli Boga, tako da Ga svatko voli. Mila je Majka, Blažena Djevica Marija toliko Boga voljela da je bila pripravna svaki čas svoju krv do posljednje kapi proliti, samo da pokaže ljubav prema Bogu. Ta cijeli njezin život nije bio drugo, već život ljubavi. Ona je osobito čekala Spasitelja svijeta, jer njezino ljubezno i čisto Srce najbolje je vidjelo koliko je od potrebe da dođe Spasitelj svijeta” (Propovijed, 1907.).

(nastavlja se)

Obiteljske aktivnosti tijekom ljeta

Tijekom ljeta obitelji možda češće imaju priliku biti na okupu i provoditi vrijeme zajedno. Mnogima je sad vrijeme godišnjih odmora i prilika sabrati se, obnoviti povezanost s Bogom, sobom i svojom obitelji. Za ovaj broj *Zvonika* na Obiteljskoj stranici donosimo nekoliko ideja kako provesti zajedničko vrijeme u obitelji u aktivnostima koje će produžiti našu vjeru, obogatiti zajedničku molitvu ili osnažiti naše zajedništvo.

EUHARISTIJA

U prethodnih nekoliko brojeva naveli smo načine na koje se možemo kao obitelj uključiti u euharistijsko slavlje. Budući da je ljeto liturgijsko vrijeme tijekom godine i nema nekih velikih promjena, odlična je prilika da se kao obitelj posvetimo jednom od temelja naše vjere – euharistiji. Hvale je vrijedno kad se još uplati služenje svete mise na određenu nakanu, a za koju molite kao obitelj. To svakako može biti molitva za pokojne, međutim, dobro je i prikazati misnu nakanu za blagoslov obitelji ili za nekog tko je u potrebi.

Djeci je često misno slavlje teško razumjeti. To je odlična prilika da se u pripravi za misu pojasni određeni dio svete mise i njemu posveti posebna pozornost. Na primjer: objasniti zašto se na ulasku u crkvu prekrižimo, zašto se skuplja milostinja, zašto u određenim trenucima klečimo, zašto svećenik ponekad stoji za oltarom, a ponekad za ambonom i sl. Ako su

djeca mala, to zna biti mnogo teže, ali uvijek je moguće pronaći način u skladu s njihovim mogućnostima da se polako uvode u dublje značenje euharistije. Kad raščlanimo svetu misu na dijelove možemo bolje obratiti pozornost na značenje detalja. Tako pomažemo i djeci da prepoznaju dinamiku liturgije koja je puna simbolike.

OBITELJSKI IZLET

Izleti mogu biti zaista zanimljivi. Oni mogu biti prilika da se malo izađe iz gradske žege ako živite u gradu, a tijekom toplih ljetnih dana, idealna su prilika malo se osvježiti. Pripravite nešto ukusno što se može ponijeti i vani. I priprema za izlet posebna je ako je cijela obitelj uključena. Tako dajemo značaj događaju. Isto kao što se okupljamo oko stola Gospodnjeg i njemu pridajemo posebnu važnost, i u običnim situacijama možemo učiti davati važnost obiteljskom okupljanju s njegovim dijelovima – od pripreme, putovanja, pripremanja hrane, pakiranja rekvizita. Mnoge obitelji trude se da nedjeljni ručak bude svečan i poseban, ali i izlet nam može pomoći da doživimo ljepotu zajedništva. Kad dođete na mjesto koje ste odredili, raširite nešto gdje možete sjesti. Možete započeti molitvu zahvaljujući za sve što je Gospodin stvorio.

HODOČAŠĆE

Naše je područje puno mjesta za hodočašće. Često zaboravimo koliko može žarka molitva i žrtva koja

se podnese pri hodočašću. To može biti hodočašće u neko Marijansko svetište ili posjet nekom samostanu, crkvi ili makar i samo nekom križu „kraj puta”. Na taj način u obitelji se uči da je za neke poteškoće potrebno prikazati i put i žrtvu. Hodočašće se razlikuje od običnog putovanja. Na putovanjima imamo razne ciljeve. Ponekad je to zabava, druženje, atrakcija. Dok hodočastimo, ne želimo izbjeći svaku žrtvu i neugodnosti putovanja, nego baš njih prikazati na nakanu za koju molimo ili zahvaljujemo.

PREDSTAVA

To možda na prvu ruku zvuči neobično, međutim, prilika je da se pokaže kreativnost na djelu. Na nekoliko duhovnih obnova u kojima smo sudjelovali iznenadili smo se koliko to može biti zanimljivo i čak iznenađujuće. Samo odaberete neku zanimljivu biblijsku priču i možda samo naučite neke osnovne retke. To je aktivnost koju djeca imaju na župi ili u školi tijekom velikih blagdana, ali možda će baš to biti prilika da se nešto osmisli kao obitelj. Može biti priča o Noinoj arci pa smisliti kako su razni članovi razne životinje. Isto tako i pokazati kako je bilo ponekad i teško biti toliko dana zajedno u tako malom prostoru, ali opet, vrijedilo je čekanja. Ako se ohrabrite, možete pozvati susjede ili neke osobe sa župe kojima mislite da bi bilo zanimljivo vidjeti predstavu koju ste smislili. S malom djecom ta aktivnost može biti prava igra koju će sigurno pamtit.

RADNA AKCIJA

Živimo u okruženju u kojem je poljoprivreda dosta zastupljena. To sa sobom nosi i razne sezonske poslove

u kojima je potrebna pomoć, tj. radna akcija. Osobno smo imali jako lijepa iskustva obiteljskog zajedničkog rada tijekom godine. Rad u vrtu i na njivi svima nam pomaže podsjetiti se na to koliko smo ovisni o Stvoritelju i Njegovoj providnosti. Ciklus godišnjih doba opet nas podsjeća na prolaznost materijalnog svijeta. Da bismo dočekali plodove rada, najprije svatko treba učiniti svoj dio, uložiti trud, ali ipak pouzdanje možemo staviti samo u Gospodina jer On je taj koji daje pogodno vrijeme. Zajednički rad također nam omogućuje jedni druge hrabriti u trenucima umora, ne posustati u poteškoćama i lakše dolaziti do ideja za rješavanje problema.

POSJETI I POMOĆ STARIMA

Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba ustanovio je papa Franjo prošle godine, a slavi se u nedjelju uoči Sv. Joakima i Ane, ove godine 24. srpnja. Taj je dan ustanovljen da bi se propitao odnos prema starijim osobama koje su u društvu i obiteljima često zanemarene, a posebno se želi naglasiti vrijednost odnosa baka i djedova s unucima.

Tijekom ljeta, djeca su slobodnija i to je vrijeme dobro iskoristiti i za susrete sa starijim osobama u obitelji ili susjedstvu. Možda će nekima od njih mnogo značiti pomoć oko poslova koje ne mogu sami obaviti, a nekima će biti najdragocijenije slušanje i razgovor. To može biti prilika naučiti od njih poneku životnu mudrost ili neku zaboravljenu vještinu, zanat ili recept. Takvi susreti mogu obogatiti i starije i mlađe članove obitelji.

Nadamo se da ćete neke od ponuđenih ideja uspjeti prilagoditi svojoj obitelji i provesti u djelo ovog ljeta. Želimo vam blagoslovljene zajedničke trenutke i uspomene koje ćete dugo pamtit!

Ljeto je, moli i radi

...ali se i odmori. Imamo cijelo ljeto promisliti o planovima za jesen, što nam odgovara, a što ne. Ovo ljeto možda će nam donijeti nešto novo, nove ljubavi, prijateljstva, iskustva. Neki će raditi tijekom ljeta. Neki će na godišnjem odlučiti zatvoriti se od svijeta da bi napunili baterije. I to je u redu. Bog nije na godišnjem. On je uvijek tu, uvijek je aktivan, dežuran za nas. Slobodno vrijeme koje ćemo imati daje nam prostor za razmišljanje što ja kao mlada osoba mogu uraditi za svoju zajednicu, za svoju crkvu, za dobrobit svih nas. Da bi nam životi bili potpuniji, zanimljiviji i kvalitetniji, potrebno se pronaći u raznim mjestima u crkvi. Možda je baš ovo ljeto prilika za neki novi početak. Svaka nova prilika, novo iskustvo može biti samo dobro u našem životu. Naravno i križevi su tu i ništa bez njih. To je možda još samo jedan uvodnik u ljeto... No prvobitni tekst koji sam htjela pisati bio je o sinodi. Neke životne okolnosti okrenule su me od te teme, navele na neki drugi put. Ipak želim vas potaknuti na razmišljanje o sinodi. Možda će baš ovo ljeto biti plodno kad govorimo o sinodi. Vjerojatno ste od nekih svećenika čuli da je jedan od ciljeva ove sinode da se čuje glas nas svih koji dolazimo u crkvu, koji smo sudionici svete mise, koji primamo sakramente. E sad... postoji jedna kvaka. Kako doći do onih koji tvrde da su katolici, manje idu u crkvu ili gotovo uopće ne idu, kako čuti njihovo mišljenje, kako ih potaknuti na to da upotpune svoj vjernički život slavljenjem euharistije? I kako prenijeti njihovo mišljenje svećenicima? Jednostavno, samo im govoriti o sinodi i pitati o čemu se radi, što ih udaljuje od crkve, što je za njih uopće vjera u Isusa Krista. Na svome radnom mjestu dobivala sam razne odgovore. Neki su mi rekli:

„Ja sam katolik, držim Božić i Uskrs, u crkvu baš i ne idem i od mene dosta”. A što ne ideš u crkvu? „Pa čuo sam razne priče o svećenicima, a i o svom župniku. I znam da je to istina.” „A kako znaš?” „Pa rekli su mi”.

I što ćemo sad? Netko ti je napunio glavu glupostima. Imam još jedan primjer. „Katolik sam, idem samo na polnočku”. A zašto? „Pa eto, pravoslavna crkva mi je preko puta, volim njihove običaje, paljenje badnjaka. Ali ne perem rublje i ne radim ništa kući kad je velik svetac”. Ima i onih koji su katolici, Božić i Uskrs su obvezni, za druge svetce ne znam, imam sakramente, sa supružnikom nisam u crkvenom braku. Ima ih svakakvih. Najčešće su oni najveće sveznalice o crkvi, svećenicima, o liturgiji, ma o svemu. I sve im je jasno i uvijek imaju istu opasku. Kod svih primjera što sam navela i u onim u kojima nisam, rekli su da im najviše smeta, nećete vjerovati, to što katolički svećenici nisu u braku. Celibat im je trn u oku. No s takvim „katolicima” treba raditi postupno i strpljivo. Lagano ih poticati da postanu bolji, da ih upoznamo bar malo da postoji tamo negdje neka sinoda koja traži mišljenje od svih nas. Ovo ljeto, baš ovo, prilika je da mi mladi budemo mravi koji će tražiti te male izgubljene duše i pokazati im pravo lice Crkve. Saslušati ih. Razgovor je važan. Osobno s tim svojim primjerima imam dobru komunikaciju, u fazi su obrade, a da toga nisu ni svjesni. Čude se za sad mojoj ustrajnosti. Polako, ali sigurno trebamo se truditi dotaći svaku dušu koja ima svoje mišljenje, poslušati je, razgovarati jer dijalog Crkve je važan. Budimo suradnici u ovoj sinodi, ovog ljeta, ovog trenutka. Radi manje, odmaraj više i moli najviše!

Larisa

Gozba **LJUBAVI**

Bog je uzeo ljudsko tijelo da bi postao čovjekom. Preko Isusa, postao nam je tako blizak. Njegova ljubav kao kvasac raste i širi se. Bez Njega ne možemo. Kao loza koja bez trsa ne može donijeti roda, tako mi bez Njega ne možemo učiniti ništa.

Toliko nas je ljubio da nam je ostavio samoga sebe, zauvijek. Na Posljednjoj večeri ustanovio je euharistiju. Tako nam je dao priliku očima srca kroz malu, bijelu hostiju – gledati u Njegovo milosrdno lice. Njegovo djelovanje znakovito je, i u hostiji i kaležu uvijek Ga možemo prepoznati.

Učenici na putu u Emaus prepoznali su Ga po lomljenju kruha. Njegova ljubav prema nama prepoznata je i na svadbi u Kani. Gozba, okupljanje i zajedništvo simbol su ljubavi. Kao što se obitelji okupljaju oko obiteljskog stola, tako se Crkva okuplja oko euharistijskog stola. To je gozba ljubavi na koju nas neprestano poziva Isus. Poziva nas u svoju blizinu, svoj zagrljaj, darujući nam ljubav, milosrđe, život. On, kruh života, daje nam hranu koja ostaje za život vječni. Daje život svijetu, život vječni.

On je ono zrno koje razraste i razmnoži se te donese mnogo plodova. Svi smo mi dionici jednoga kruha. Jedan kruh plod je mnoštva klasova; jedan kalež rujnog vina skriva mnoštvo grozdova. Kroz Njegovu ljubav i milosrđe, svi smo mi dionici Njegove gozbe, gozbe ljubavi. „Najveća ljubavna priča svih vremena sadržana je u maloj, bijeloj hostiji” (Fulton Sheen).

Jelena Pinter

Zamisli da si olovka

U početku, reče Stvoritelj jednoj olovci: „Pet je stvari koje moraš zapamtiti prije nego te pošaljem u svijet. Uvijek ih se sjećaj i postat ćeš najbolja olovka.

Prvo: Činit ćeš velike stvari samo ako dopustiš da te ruka vodi.

Drugo: Povremeno ćeš morati podnijeti neugodnosti, ali to je potrebno ako želiš postati bolja olovka.

Treće: Bit ćeš sposobna popraviti svaku pogrešku koju učiniš.

Četvrto: Ono najbolje što imaš i jesi nalazi se u tebi.

Peto: Bez obzira na okolnosti u kojima se nađeš, moraš nastaviti pisati. Uvijek ostavi jasan i čitljiv trag bez obzira koliko situacija bila teška.”

Olovka pažljivo sve posluša i obeća da će se sjećati. Shvativši namjere svojega tvorca, uđe u kutiju za olovke.

Priča o olovci zapravo je priča o čovjeku. Zamisli da si ti ta olovka...

Prvo: Činit ćeš velike stvari samo ako dopustiš da te tvoj Stvoritelj vodi. Tako ćeš dopustiti da se i drugi obogate darovima koje posjeduješ.

Drugo: Susrećući se s problemima, bit će ti teško, ali to će ti biti korisno jer će te kao osobu ojačati.

Treće: Bit ćeš sposoban popraviti sve pogreške koje učiniš.

Četvrto: Shvatit ćeš da ono najbolje što imaš, nalazi se u tebi.

Peto: Kamo god da kreneš, moraš ostaviti trag.

Svi smo poput olovke... Stvoreni i upućeni od Stvoritelja u život s posebnim zadatkom.

Ne zaboravi, stvoren si činiti velike stvari!

Bitno.net

Proštenje u Futogu: „Otvoreno Isusovo Srce škola je duhovna života”

Na blagdan Presvetog Srca Isusova, 24. lipnja, župa u Futogu proslavila je svoje proštenje. Dvojezičnu svetu misu predslavio je dekan Dekanata Novi Sad mons. Attila Zsellér, župnik novosadske Župe Imena Marijina, u koncelebraciji s mjesnim župnikom vlč. Antunom Kopilovićem, temerinskim kapelanom vlč. Dávidom Sáfrányem i župnikom iz Novog Slankamena vlč. Berislavom Petrovićem, koji je propovijedao.

Kazavši u homiliji da je taj blagdan kruna duhovnih stvarnosti tog mjeseca, koji je cijeli posvećen Srcu Isusovu, vlč. Petrović rekao je da je Srce Isusovo izvor velike milosti za nas, ali i velika duhovna škola za sve vjernike i sve ljude. „Upravo u ovo vrijeme, kad se u strahu od izvanjskih pritisaka i nutarnjih depresija povlačimo u sebe i zatvaramo u svoje kuće, potrebno je otvoriti oči uz potpuno novu poruku koja izvire iz probodenog Srca Isusova. Ono je postalo znak života, znak snažnog izvora koji ljubavlju i milosrđem ispuni svakog koji Mu se s povjerenjem utječe. Probodeno

Isusovo Srce postalo je za Crkvu izvor sakramenata, na poseban način krštenja, svete ispovjedi i presvete euharistije, sakramenata očišćenja od grijeha i zaštite duše od zala ovoga svijeta”, dodao je propovjednik.

„U sakramentima Krv Kristova postala je životna snaga i sredstvo očišćenja od grijeha”, nastavio je vlč. Petrović. „Dokle god živimo u ovom svijetu, slabi smo i posrćemo, podložni smo zakonu smrti. Ali, jer je Krv Kristova u trenutku smrti na križu postala izvor života, trebamo vjerovati da su i za nas probadanje i boli vlastitoga srca mogućnost primanja božanske ljubavi i njezinog prenošenja drugim ljudima. Na taj blagdan shvatimo da je otvoreno Isusovo Srce zaista škola duhovna života. Ono nam govori da se ne trebamo toliko bojati probadanja svoga srca. Tko s vjerom uđe u to iskustvo, doživjet će da ga Isus prožima i dobit će novu snagu”, naglasio je on. Na futoško proštenje tradicionalno su hodočastili i vjernici filijala koje pripadaju toj teritorijalno velikoj župi, uz vjernike iz novosadskih župa. /Zv./

Petrovo u Rumenki: „Nije lako sačuvati vjeru”

Vikarija sv. Petra i Pavla u Rumenki, koja pripada Župi Presvetoga Srca Isusova u Futogu, proslavila je svoje patrone – apostole sv. Petra i Pavla svetom misom 29. lipnja, koju je predslavio mjesni župnik vlč. Antun Kopilović.

Naglašujući kako je danas potrebno svjesnije moliti za poglavara Crkve, papu Franju, Kopilović je kazao da su mnogi vjernici sigurni on ima veliku duhovnu snagu i da se, kao poglavar Crkve, ničega ne treba bojati. „Današnji Papa, kao sv. Petar, trpi mnogo raznih progonstava, iskrivljavanja njegovih riječi i podmetanja raznih vrsta. Koliko puta je podmetnuto potpuno krivo tumačenje onoga što je on iz duše, s uvjerenjem, govorio. Trebamo moliti za Papu da ga Bog sačuva i živim i zdravim, ali da ga i sačuva duhovno jakim, kao što se prva Crkva molila za Petra, te ga je Bog na vrlo čudesan način spasio iz okova”, naglasio je župnik.

Dodajući da rijetko razmišljamo o događajima iz života prvih kršćana, o onome što su sve pretrpjeli i ni

jednom nisu požalili što su vjernici, propovjednik je nastavio: „Nema nam druge nego da se ponovno vraćamo svojim počecima, ne ovom vremenu mlakosti, nego vremenu kad su se apostoli i prvi kršćani žrtvovali ostati vjernici. Nije bilo lako, kao što ni danas nije lako sačuvati vjeru, što je Pavao čak dva puta ponovio. U vjeri trebamo ustrajati, no to ne možemo svojim znanjem ni snagom, nego samo Božjim svjetlom iz evanđelja, svetom pričešću i čišćenjem taloga iz duše”, završio je on.

Na misnome slavlju sudjelovali su malobrojni vjernici te vikarije, koji se, međutim, svakoga tjedna sakupljaju u svojem molitvenom domu na koji su ponosni, i o kojima duhovno skrbi već dulje futoški župnik. Molitveni dom sv. Petra i Pavla nalazi se u Ulici Endrea Adyja br. 36 i predstavlja kuću prilagođenu bogoslužju, s dograđenim zvonikom. Bogomolju katolici u Rumenki nisu imali do poplave koja je 1965. zahvatila Novi Sad i njegovo zaleđe. Tad su rumenački Hrvati pokrenuli kupovinu kuće za molitveni dom i preuredili je dragovoljnim radom i odricanjem, a pokroviteljstvo nad tim poslovima preuzela je Župa Imena Marijina u Novom Sadu. Molitveni dom konačno je izgrađen i posvećen prije 55 godina, 1967. godine. /Marko Tucakov/

Praznovjerje razvoda – Gilbert Keith Chesterton

Sasvim jasna posljedica lakomislena razvoda bit će lakomislen brak. Ako se ljudi mogu rastaviti bez ikakva razloga, tada će im biti još lakše združiti se bez ikakva razloga.

O POTREBI NASTANKA I ZNAČAJU KNJIGE

„Praznovjerje razvoda” skup je pet Chestertonovih članaka objavljenih u časopisu „New Witness” na već tada goruću temu razvoda. Chesterton tu knjigu naziva pamfletom u nadi da, s obzirom na to da se pamfleti bave trenutačnim temama, ta knjiga u budućnosti neće biti potrebna. U vrijeme kad je Chesterton pisao tu knjigu, prije više od sto godina, razvod je bio novi problem, poprilično rasprostranjen u Americi i polako je načinjao i britansko društvo kojem je Chesterton pripadao. Chesterton se nadao da će moda razvoda proći i da će ta knjiga u budućnosti biti zaboravljena, međutim, tema je aktualna više nego ikad, a Chestertonovi argumenti drže se kako u tadašnjem, tako i današnjem društvu jer su to argumenti utemeljeni na razumu i Istini. Chesterton je točno predvidio, a što su zagovaratelji razvoda zanemarivali, da će razvod dovesti do uništenja braka, a time i do obitelji. Ipak, iako je tema razvoda teška, Chesterton piše sa živošću, humorom, pa i empatijom, no nazivajući stvari svojim imenom.

ROPSTVO KAPITALIZMA NASUPROT SLOBODI KRŠĆANSTVA

Chesterton svoje argumente uvijek podupire u mudrosti običnog naroda, proučavanju praiskonskih potreba i navika ljudi koje su upisane u ljudima prije nego što su postojale i religija, filozofija, zakoni. Tako primjećuje da je u ljudima upisana ideja bratstva među ljudima i odanost, u slučaju poganskih zajednica selu i gradu, a u slučaju nacija državi. Čak iako smo državom nezadovoljni i kritiziramo je, ako udari velika kriza, ujedit ćemo se svi da je spasimo i obranimo. Tad tu metaforu prebacuje na obitelj koja je nacija u malom, nacija koja je postojala i kad nacije nisu i koja vlada u malom za sebe, preraspoređuje svoja dobra, brine se za slabije. Razlog zašto kapitalizam ne želi jako samoodrživu obitelj jest taj što ona može mnogo toga unutar sebe privrijediti i stvoriti ne koristeći se tako uslugama kapitalizma. Ako se obitelj rasturi, otac radi za jednu tvornicu, majka za drugu, a dijete za treću, stvaraju se pojedinci koje je mnogo lakše iskoristiti jer se na drugo nemaju osloniti.

NADILAŽENJE FLOSKULA, SOFIZAMA, LOGIČKIH NEDOSLJEDNOSTI

Argumenti za razvod bili su isti u Chestertonovo vrijeme kao i danas. Već tad su bili zastarjeli. Chesterton ne bježi niti niječe ijednog od njih, ali na vagu stavlja iznimke nasuprot uništenju braka. Razvod braka uspoređuje s lošim roditeljstvom. Samo zato što je neka majka

loša, ne znači da treba dokinuti ideju majčinstva. Ne može dezertar dokinuti domoljublje, siroče roditeljstvo niti udovica ili rastavljena osoba brak. Najčešći razlozi rastava braka jesu „nepomirljive razlike između supružnika”. Govori se da su muškarac i žena nepodudarni. No muškarac i žena ne trebaju postati slični niti podudarni, on brak predstavlja kao most koji treba izgraditi između vrlo različitog muškarca i žene. Također, ukazuje na posljedice razvoda. Supružnici koji se rastaju žale se na to što imaju ženu ili muža da bi nakon tog lošeg braka opet tražili upravo ono čega su se htjeli riješiti, najčešće s još manjom uspješnošću. Također, jedan od čestih razloga u korist razvoda jesu alkoholizam i nasilje u braku. Chesterton, ne opravdavajući ih, ipak želi ukazati na licemjerje često bogatih ljudi koji donose te zakone, ne uzimajući u obzir, da siromašan čovjek, uslijed teškog života, nekad ne vidi drugi izlaz iz svojih problema i frustracija i to prekupi u obliku alkoholizma i nasilja. Smatra da bi se društvo trebalo više pozabaviti uzrocima zašto se razvodi događaju, a to su društvene prilike gdje se obitelj zbog opstanka cijeli dan posvećuje poslu i otuđuje ili iz očaja pada u poroke koji razrušavaju obitelj. Kao rješenje tih teških situacija, smatra da se supružnici trebaju rastati, ali ne tražiti drugi brak.

ZAŠTO PRAZNOVJERJE?

Chesterton slobodu ljubav naziva krivovjerjem, a razvod praznovjerjem. Tu ističe nekoliko nedosljednosti društva, poput bijesa ljudi koji nisu kršteni, a ljute se što im Crkva ne dozvoljava crkveni sprovod na posvećenom tlu. Ne razumije potrebu te osobe koja je tu ustanovu prezirala cijeli život da sada od te ustanove traži nešto u što ne vjeruje i to naziva pravovjerjem. Isto tako smatra praznovjerjem da od ustanove od koje je tražila brak, sad traži da nema brak.

ZAŠTO PROČITATI KNJIGU?

Iako se može činiti kroz ovaj osvrt da Chesterton nema dovoljno osjetljivosti za teške situacije koje brak može donijeti, on te situacije ne niječe i nudi rješenje za njih. Ono što on upozorava je da banaliziranjem razvoda koji je dostupan bez ikakvog posebnog razloga banaliziramo i samo nastajanje braka jer će ljudi prestati na brak gledati kao na obećanje koju su dali ako lako i bez posljedice mogu do obećanje prekršiti. U današnjem društvu nije dovoljno osobi koja ne vjeruje u isto što i mi reći „tako piše u Bibliji”. Potrebno je dati čvrste argumente koji se drže na svim poljima, a Chesterton upravo takve argumente i daje.

Zajedništvo, sudjelovanje i poslanje

Zajedništvo, dijalog, suradnja, suodgovornost – svi ti pojmovi ključni su u sinodalnom procesu koji je papa Franjo otvorio na jesen prošle godine, kad je proglasio Biskupsku sinodu na temu „Zajedništvo, sudjelovanje i poslanje”. Iduće godine, 2023., održat će se skupština biskupa, pozvanih vjernika laika pod vodstvom Pape. Značaj te sinode u tome je što se sinodalni proces odvija i na razini mjesnih crkava – biskupija, župa, redovničkih zajednica, crkvenih pokreta i udruga – te zajednice pozvane su razmišljati o sinodalnosti u Crkvi, o tome kako unaprijediti duh zajedništva, razvijati dijalog, pokrenuti veću suradnju, preuzimati odgovornost za druge. Mišljenja, prijedloge, savjete do kojih se došlo u toj pripravnoj fazi na Sinodu treba pozorno sakupiti i oblikovati u dokument *Instrumentum laboris* – u radni materijal o kojem se raspravlja.

Već na početku sinodalnog hoda, tajništvo Sinode izdalo je pripralni dokument koji je mjesnim crkvama pružio orijentir u organiziranju sinodalnog procesa u biskupijama, župama i raznim drugim zajednicama. Taj pripralni dokument „Za sinodalnu Crkvu” poziva da u vrijeme pripreme za Sinodu vrednujemo i usvajamo plodove vlastitih sinodalnih iskustava na mjesnoj razini. Možemo reći da je Biskupska sinoda skrenula pozornost na dinamiku sinodalnosti koja je bila pokrenuta u našim mjesnim crkvama u obliku održavanja dijecezanskih sinoda.

Dopustite mi da navodim primjer Beogradske nadbiskupije i njene dijecezanske sinode. Sinodalni proces koji je papa Franjo proglasio za univerzalnu Crkvu za našu mjesnu Crkvu Beogradske nadbiskupije je *kairos*, blagoslovljeno vrijeme jer su nas pripreme za Biskupsku sinodu 2023. godine zadesile upravo u vremenu kad Beogradska nadbiskupija nastoji implementirati zaključke sinodalnog događanja koje se proteklih godina odvijalo u našoj nadbiskupiji, dakle, u vremenu kad skupljamo plodove svoje prve dijecezanske sinode. U sinodalnom procesu na razini svoje mjesne Crkve, stekli smo iskustvo sinodalnosti, afirmirajući tako temeljna obilježja sinodalne Crkve: zajedništvo, dijalog, slušanje, uzimanje riječi, učenje jedni od drugih, razlučivanje i zajedničko odlučivanje.

Najprije treba napomenuti da se dijecezanska sinoda odigravala u društvenom kontekstu koji u bliskoj prošlosti nije pogodovao načelima sinodalnosti u smislu zajedništva, sudjelovanja i poslanja; tako da održavanje naše sinode implicira i element nadilaženja negativnog nasljeđa prošlosti – komunistički režim koji se ideološki naslanjao na svjetonazor materijalizma i ateizma i širenje nacionalizma devedesetih godina 20. stoljeća. Opterećena takvim naslijeđem, ali spremna nadići ga, naša je mjesna crkva Beogradske nadbiskupije 2016. godine odlučila krenuti putem sinodalnosti, organizirajući prvu dijecezansku sinodu. Tim pothvatom pratili smo sljedeće ciljeve:

- da naša mjesna Crkva zahvaljujući sinodalnom procesu stekne i učvrsti svijest o samoj sebi u posebnim prostornim, društvenim i kulturnim uvjetima države Srbije u kojoj se nalazi i djeluje,

- da sinodalno događanje probudi kod vjernika svijest o pripadnosti mjesnoj crkvi Beogradske nadbiskupije,

- da sinoda animira preuzimanje odgovornosti u zajednicama nadbiskupije,

- da sinoda doprinosi upoznavanju vlastite crkvene stvarnosti koja pulsira u raznim karizmama, duhovnostima, crkvenim pokretima i redovničkim zajednicama aktivnima na području Beogradske nadbiskupije,

- da sinoda potiče stvaranje stabilnih oblika i struktura koje afirmiraju sinodalni karakter Crkve,

- da sinoda postane pokretač ekumenskog dijaloga sa Srpskom pravoslavnom Crkvom,

- da se u sinodalnom procesu mjesna crkva Beogradske nadbiskupije očituje kao partner i sugovornik politici, ekonomiji, kulturi, dakle, društvu u kojem djeluje, njegujući tako kulturu dijaloga sa stvarnošću koja je izvan crkvenih okvira.

Crkvena stvarnost bivstvuje i razvija se u trima dimenzijama – evangelizaciji i katehezi, u liturgiji i u diakoniji (izgradnji zajednice). Te su tri dimenzije bile određene i kao teme naših sinodalnih rasprava, odlučivanja i zaključivanja. Svjesni da je sinoda u svakoj mjesnoj Crkvi *kairos* zajedništva i dijaloga, u pripravnoj fazi naglasak je bio stavljen na susrete i razgovore sa što većim brojem pripadnika biskupije, da bi svatko dobio glas, priliku progovoriti u duhu sinodalnosti. S tom su nakanom nadbiskup Stanislav Hočevar i relatori Sinode u pastoralnom pohodu obilazili pojedine župe nadbiskupije, susretali vjernike i razgovarali o pitanjima koja su bila određena kao tematsko polje Sinode – kateheza, liturgija i život župnih zajednica.

Vrhunac sinodalnog procesa u nadbiskupiji događao se tijekom sinodalnih sjednica 2019. i 2020. na kojima su sudjelovali svećenici nadbiskupije, predstavnici redovničkih zajednica i izabrani vjernici laici u zajedništvu i pod vodstvom nadbiskupa. Dijecezanska sinoda održala je četiri sjednice prema tematskim cjelinama – na prvome mjestu bila je tema evangelizacije i kateheze, uslijedila je problematika liturgije, treća je sjednica bila posvećena pitanju pastoralne službe, a posljednja se rasprava odnosila na ustrojstvo, ustanove i službe u našoj mjesnoj Crkvi. Te su sjednice utjelovile ideju sinodalnosti jer su uprisutnile sve važne etape sinodalnog hoda – slušanje, uzimanje riječi u istini i ljubavi, raspravu, dijalog, razlučivanje i zajedničko odlučivanje.

U pastoralnoj 2021./2022. godini naša dijecezanska sinoda ulazi u fazu primjene i realizacije odluka koje su sažete u dokumentu „Sažeci odluka Sinode Beogradske nadbiskupije”. Moramo samo voditi računa da vlastitim nemarom ne navučemo na se prokletstvo zakona koji ostaju mrtvo slovo na papiru.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Bogataš i mala maca...

Život od jednog trenutka

Lipanjanj je ove godine bio prebogat svetkovinama i blagdanima koji nam donose nebeske poruke. Na početku mjeseca slavimo silazak Duha Svetoga i rođendan Crkve, na polovici Presveto Trojstvo i Tijelovo. Potom častimo Mariju Majku Crkve, Prečisto Srce Marijino, rođenje Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla. Kao simbol Božje ljubavi, tu je i blagdan Presvetoga Srca Isusova.

Neprestano se ističe ljubav. Ljubav Boga koji nas voli, vodi, podržava krijepi u slabosti i prašta ako se iskreno pokajemo za grijeh. Isus nas poučava da trebamo ljubiti Boga i braću, pomagati braći te opraštati i tražiti oprost. Često zaboravljamo oprostiti i sebi. U tom smjeru ide i razmišljanje kroz priču.

„Žurio je na posao gdje je radio kao ravnatelj velike tvrtke. Koračao je pločnikom i jeo veliki hamburger. Malo sivo mače trčalo je za njim. Vjerojatno gladno. Osvrnuo se smrknut i malo ga odgurnuo. Zamjaukalo je i odletjelo u stranu, pravo na put. Naišao je automobil i malo ga zakačio. Sve se dogodilo u sekundi. Beživotno malo tijelo ležalo je na cesti. Siva mačka istrčala je iz susjednog dvorišta. Pokušala je polizati mače puna užasa i beznađa. Podigla je glavu, pogledala čovjeka s hamburgerom u rukama i tiho upitno mjaukula.

Čovjek je osjetio mučninu, sagnuo se i povratio. Prvi put u svom životu došao je u tvrtku, otišao u svoj ured i samo sjedio za stolom čitav dan. Kao ravnatelj uvijek je bio grub, ali pošten. Cijenio je ljude po učinku. Tu noć vrlo je malo spavao. Sanjao je malo mače, njegovu majku i njen pogled pun užasa. Mače ga je prijekorno gledalo. Pokušavao je objasniti da je sve bilo slučajno i tražio oprost. Ujutro je kasnio na posao. Usput je kupio hranu u prodavaonici, jednu za mačke, drugu za pse. Poslije posla, nahranio je sve četveronožne beskućnike koje je susreo. Mislio je da će mu možda tako pahuljasto mače oprostiti.

Ali to se nije dogodilo.

Hranjenje je postalo njegov dnevni obred. Dan za danom, godina za godinom. Ali noću, mače bi opet došlo, gledalo ga i pitalo: zašto? Nije odustajao. Osim pasa i mačaka, počeo je odlaziti i prosjacima ispod mosta. Nosio im je deke i hranu. Jednom ga je vidio njegov uposlenik koji je pomagao volonterima, međutim, on je pobjegao. Beskućnici su prvo ismijavali nepoznatog čovjeka. Kad je jednom od njih trebala liječnička pomoć, čovjek ga odvezao u bolnicu i platio

liječenje. Tad su ga prozvali „anđeo u odijelu”. Jedan dan su iz ureda i njega odvezli u bolnicu. Srce. Stanje je bilo veoma loše. Liječnici nisu vjerovali u oporavak...

Za tu životnu priču saznao je novinar jednog velikog lista. Otkrio je tko je trideset godina hranio beskućnike i ulične životinje. Saznao je i za malo sivo mače. Napisao je i objavio članak. A onda je otišao ispod mosta gdje su se beskućnici prepirali i rekao im zašto je nestao njihov anđeo u odijelu. Taj dan u velikom dvorištu bolnice okupilo se čudno društvo sačinjeno od beskućnika, volontera koji pomažu beskućnicima, životinjama bez doma i stotine ljudi koji su pročitali članak i došli odati počast tom čovjeku.

Glavni liječnik, nakon što je pročitao članak i vidio ljude u dvorištu, ušao je u bolesničku sobu i rekao mu šta se događa vani. Ako može, samo da priđe prozoru. Pacijent je ustao i uz liječnikovu pomoć prišao. Ljudi su mu pljeskali. Čovjek ih je pogledao, mahnuo im i nasmiješio se. Bio je sretan. Prvi put u trideset godina. Legao je u krevet i sklopio oči, a ispred njega opet je bilo malo, sivo mače. I mačka. Lizala je bebu. Čovjek je dugo šutio. Bojao se da će mače pobjeći ako počne govoriti. Onda je tiho rekao:

– Molim te, oprosti mi.

– Ja sam ti oprostila davno, a danas ti konačno opraštaš sebi – odgovorila je mačka.

A mače se okrenulo i umiljato mu je reklo:

– Idemo. Tamo su mace i psi. Svi te čekaju.

Čovjek je podigao mače u naručje, prigrlio ga uz sebe i počeo mu maziti leđa. Hodali su putem koji je izgledao kao livada. Trava je bila visoka i prepuna cvijeća. Povjetarac je milovao lišće i travu. Čovjek je ležao nasmiješen. Njegova je duša konačno našla mir i oprost. On je sebi oprostio, a Bog odavno. I to je bio vrhunac. Na sprovodu, tog sad stvarnog bogataša, okupilo se mnoštvo koje ga je ispratilo u vječnost. Zanimljivo je bilo vidjeti i mnogo maca i pasa koje je za života hranio.”

Dragi moji stari i bolesni prijatelji, ima li možda i među nama onih koji drugima nisu oprostili ili tražili oprost? Ili sebi nisu oprostili? Ima jedno veliko srce koje nas posve razumije, prihvaća pokajanje, prašta i omogućuje nam da sebi oprostimo! Svaka osoba uvijek ima izbor, odgurnuti nekoga od sebe ili pružiti ruku pomoći. Neka je hvaljeno i slavljeno Presveto Srce Isusovo!

Velika svehrvatska hodočašća u Rim 1925. – 1926.

Od 1925. do 1926. godine obilježavala se i bogato slavila diljem Hrvatske, Bosne i Hercegovine, crnogorskog primorja, ali i Vojvodine 1000. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva, odnosno jubilej vladanja prvog hrvatskog kralja Tomislava (925. – 1925.). Odlukom i izdašnim poticajem hrvatskih biskupa, slavila se Tomislavova obljetnica sv. misama na cijelom prostoru koji naseljavaju Hrvati, podizane su spomen-ploče u čast znamenitih ljudi, a za gradnju spomen-bazilike u Tomislavgradu u čast sv. apostola Ćirila i Metoda, oveći prilog darovao je i sâm papa Pio XI. Štoviše, biskupi su čak odredili i dan obilježavanja tisućugodišnjice – svetkovinu Presvetoga Srca Isusova.

Proslava jubileja Hrvatskog Kraljevstva bila je tim više svečanija prigoda, jer se poklopila s jubilaranom Svetom godinom. Tako su organizirana, uz brojna manja vjerna hodočašća, i dva velika hodočašća u Rim. Zagrebački nadbiskup Antun Bauer predvodio je 1925. svehrvatsko hodočašće u Rim povodom spomenute 1000. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva i vladanja kralja Tomislava. Uz nadbiskupa Bauera, tu su bili i biskupi iz cijele Hrvatske, ali i krajeva koje naseljavaju Hrvati, stoga ne čudi da je tom hodočašću nazočio i biskup Bačke apostolske administrature sa sjedištem u Subotici, mons. Lajčo Budanović. Hodočašću je također prisustvovalo više stotina svećenika, redovnika i redovnica te preko četiri tisuće laika s područja cijele tadašnje Kraljevine SHS. Tom prigodom nadbiskup Bauer darovao je papi Piju XI. zlatni kalež urešen grbovima Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine, a urezani su likovi sv. braće Ćirila i Metoda i hrvatskih blaženika Nikole Tavelića i Marka Križevčanina. Iste godine hrvatski blaženik i utemeljitelj Hrvatskog orlovskog saveza, bl. Ivan Merz, predvodio je u zajedništvu sa sarajevskim nadbiskupom Ivanom Ev. Šarićem hodočašće više od stotinu mladih u Rim, kad su bili primljeni u audijenciju kod pape Pija XI., koji im je tad izrekao: „U ovoj Svetoj jubilejskoj godini, eto, već drugi put dolaze ovamo naši dragi sinovi iz Hrvatske proslaviti s nama i svoj veliki povijesni jubilej kao spomen na onaj dan kad je naš predšasnik papa Ivan X. podigao Hrvatsku na kraljevstvo. Stoga, godinu 1925. slave Hrvati kao 1000. obljetnicu kraljevstva. Veselimo se, stoga, što vas vidimo, pozdravimo i blagoslovimo ovdje u očinskoj kući”. Iduće godine Subotičani hodočaste u Rim povodom svršetka velikog jubileja Hrvatskog Kraljevstva, pod vodstvom dominikanca o. Sibeta Budrovića.

Subotičani u rimskom Koloseju 1926. povodom hodočašća pod vodstvom o. Sibe Budrovića, dominikanca

Svehrvatsko hodočašće u Rim 1925., povodom proslave 1000. obljetnice Hrvatskog kraljevstva (biskup Lajčo Budanović označen crvenom kružnicom)

Svećenici i vjernici Bačke apostolske administrature na svehrvatskom hodočašću u Rimu 1925.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XI. dio)

KAPELANI ŽUPE SVETOGA ROKA OD 1932. GODINE

Pál Veszelity (Veselić) rođen je u Kupusini 20. prosinca 1905. godine. Teologiju je studirao u Đakovu od 1925. do 1929. godine. Za svećenika zaređen je u Subotici 4. kolovoza 1929. godine. Najprije je bio kapelan u Žedniku do 1930. godine, zatim u Horgošu do 1931. godine. Bio je kapelan u subotičkoj Župi svetoga Jurja do 1932. godine pa **do 17. srpnja 1933. godine u subotičkoj Župi svetoga Roka**. Od 17. srpnja 1933. do 19. studenog 1938. godine bio je upravitelj tadašnje vikarije Isusa Radnika u Subotici. Od 19. studenog 1938. do 27. rujna 1957. je bio župnik u Staroj Moravici. Od 17. lipnja 1938. do 1. lipnja 1941. godine je bio odvjetnik u Sudištu Bačke apostolske administrature. Od 12. ožujka do 22. travnja 1941. bio je vojni kapelan. Od 27. rujna 1957. godine do svoje smrti bio je župnik u rodnom selu Kupusini. Apatinskim dekanom imenovan je 7. studenog 1970. godine, a biskupijskim cenzorom 27. veljače 1974. godine. Nakon tridesetogodišnjeg župnikovanja u Kupusini, umro je 2. veljače 1987. godine.

Jakab Vlaovits (Jakov Vlaović) rođen je u Novom Vrbasu 17. listopada 1907. godine. Teologiju je započeo u Kalači (1927. – 1930.), a završio u Đakovu 1931. godine. Za svećenika je zaređen u Subotici 12. srpnja 1931. godine. Do 21. srpnja 1932. godine bio je kapelan u Bajmaku. Od 21. srpnja 1932. do 17. srpnja 1933. bio je kapelan u Stanišiću. **Kapelan u subotičkoj Župi svetoga Roka bio je od 17. srpnja do 24. studenog 1933. godine**. Od 24. studenog 1933. do 15. srpnja 1935. godine bio je kapelan u subotičkoj Župi svetoga Jurja. Od 15. srpnja 1935. do 20. srpnja 1937. bio je kapelan u Župi svete Terezije u Subotici. Od 20. srpnja 1937. do 30. srpnja 1938. godine bio je kapelan u novosadskoj Župi Imena Marijina. Od 30. srpnja 1938. godine bio je upravitelj župe u Kucuri, gdje je bio i školski kateheta. Napustio je Bačku apostolsku administraturu 1947., a prema shematizmu iz 1968. godine napustio je i svećeničku službu.

Josip Novotny rođen je u Varešu 30. travnja 1908. godine. Od 1930. do 1933. studirao je teologiju u Đakovu, a 1933. i 1934. u Zagrebu. Za svećenika je

zaređen u Subotici 1. srpnja 1934. godine. **Kao kapelan subotičke Župe svetoga Roka, imao je na brizi filijalu sv. Aleksandra** (danas župa Marije Majke Crkve) **od 18. srpnja 1934. do 20. srpnja 1936. godine**. Od 20. srpnja do 30. studenog 1936. bio je kapelan u Baču. Od 30. studenog 1936. do 30. kolovoza 1941. godine bio je kapelan u Bajmaku. Od 30. kolovoza 1941. do 1. srpnja 1943. bio je kapelan u Bikiću (Bácsbokod). Od 1. srpnja do 1. rujna 1943. godine bio je kapelan u Tavankutu. Od 1. rujna 1943. do studenog 1944. bio je kapelan u Plavni. „Occasione perturbationum bellicarum vitam perdidit in Bač a. 1944.”. Tijekom ratnih nereda 1944. godine, izgubio je život u Baču.

Stefan Blaskowitz rođen je u Baču 25. srpnja 1912. godine. Od 1931. do 1935. studirao je teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici 7. srpnja 1935. godine. Od 15. srpnja 1935. do 30. rujna 1936. godine bio je kapelan u Monoštoru. **Od 31. rujna 1936. do 19. srpnja 1939. godine bio je kapelan i kateheta u subotičkoj Župi svetoga Roka**. U isto vrijeme bio je kateheta u građanskoj muškoj školi. Od 16. rujna 1941. godine do 1. rujna 1943. godine bio je kateheta u školi sestara Naše Gospe u Subotici. Bolničkim kapelanom u Somboru i katehetom imenovan je 1. rujna 1943. godine. Bačku apostolsku administraturu napustio je 1944. godine i nastanio se u Austriji.

Pored svojih dužnosti, pisao je drame, epske pjesme, a na glasu je i kao pučki pripovjedač. Napisao je pedeset kratkih priča u narječju bačkih Nijemaca. Pisao je humoreske o životu u Baču između dvaju svjetskih ratova. Njegovo djelo *Das Schwabenepos* u pet pjevanja iz 1987. godine iznosi dvostoljetnu povijest njemačkog naroda u Baču sve do progona, logora i smrti poslije Drugog svjetskog rata. Napisao je dramu *Michelangelo* u četiri čina, djelo *Wer hat unsere Väter ermordet? (Tko je ubio naše očeve?)*. Napisao je knjigu *Batsch (Povijest tisućgodišnjeg grada u Bačkoj, Freilassing 1965)*. Poslije rata djelovao je kao svećenik u gradu Bruck an der Mur, a od 1953. godine u bečkoj Župi svetoga Ivana Nepomuka kao kateheta i školski nadzornik. Bio je profesor te je objavljivao udžbenike za 7. i 8. razred. Napisao je mnogo stručnih članaka u kojima je pokušavao pobuditi zanimanje za razumijevanje Svetoga pisma. Umro je u Beču 2. siječnja 1994. godine.

Joakim i Ana

Predstavljanje života Blažene Djevice Marije pretežito se pojavljuje u srednjem vijeku i na početku novog doba u crkvenoj umjetnosti na portalima gotičkih katedrala u obliku kipova na rezbarenim oltarima,

rima, kasnije na oltarskim slikama i na zidnim fresko-slikama, od kojih su najpoznatije Giottove freske. U temu Marijina života svrstava se prikaz Joakima i Ane. Joakim koji je porijeklom iz Davidove kuće i njegova žena Ana roditelji su Blažene Djevice Marije. Nakon

dugog vremena u braku, dobili su kćer Mariju koju su u njenoj trećoj godini života prikazali u hramu. Kao dio Marijina života, umjetnici su rado oslikavali i njene roditelje. Ali ima i primjera gdje se oni i samostalno prikazuju.

Samostalni prikaz svete Ane, i to među prvim prikazima, jest u bazilici S. Maria antiqua iz VIII. stoljeća. Na kasnijim slikama prikazana je slično kao Blažena Djevica Marija, ali bez atributa koji simboliziraju njen majčinski odnos prema Mariji. U 15. i 16. stoljeću tijekom baroknog stila često i rado prikazivali su je s atributima majčinstva u crvenoj haljini sa zelenom pregačom pored koje je djevojčica Marija. No ti prikazi nisu uvijek bili realni, često su Mariju prikazali kao odraslu osobu, ali smjestili je minijaturnu pored Ane da se vidi da je ona manja od svoje majke. Najčešći joj je atribut knjiga koja simbolizira Stari zavjet i upućuje na Misijanska obećanja. Nije tako često, ali prikazuje se i s bijelim ljiljanom.

Postoje prikazi svete Ane koji su dobili naziv *Mettercia* gdje je sveta Ana prikazana s Marijom i djetetom Isusom. Ta vrsta prikaza razvila se u 13. stoljeću pod utjecajem nauka o bezgrješnom začeću. Najviše se rasprostranila u zapadnim zemljama.

Na početku, Ana je prikazivana kao majka koja sjedi na tronu, u rukama ili na prsima drži djevojčicu Mariju. Kasniji su prikazi stojeći likovi. Prvi prikazi nisu bili realni što se tiče razmaka u godinama između prikazanih likova. Od XV. stoljeća slikari se trude na realističnije prikaze, počinju paziti i na razlike u godinama, a renesansa je dala konačni doprinos tom realnom prikazu razlika u godinama Ana – Marija – Isus.

Vremenom mašta umjetnika dovela je do toga da se prikaz svete Ane pretvorio u obiteljski prikaz. Pored Ane, Marije i Isusa, pojavili su se i Joakim i Josip. Povećano štovanje svete Ane i naglasak na njenu osobnost i ulogu u Božjem otkupiteljskom djelu, dovelo je do prikazivanja samo njenog lika. Nalazimo i neke primjere slika gdje pored Ane stoji njena majka sveta Emerencija.

Oltar posvećen svetoj Ani u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru završen je 1778. godine. Današnju sliku na oltaru radio je majstor iz Pešte Josef Schvarz, 1814. godine. Na slici vidimo svetu Anu koja poučava mladu djevojku Mariju pred kojom se nalaze ploče s rimskim brojevima. Simboliziraju 10 Božjih zapovijedi. Iza njih je Joakim.

Raspjevano ljeto

Tijekom srpnja i kolovoza i dalje traje liturgijsko vrijeme kroz godinu. Svi smo već polako u planiranju godišnjih odmora pa tako i naši zborovi popuštaju od „stege” te su nam probe svedene na rijetko tijekom ljetnih mjeseci. Za svakoga čovjeka, pa tako i za crkveni zbor, treba postojati i vrijeme odmora. U prijedlozima pjesama uvršteno je mnogo pučkih popijevaka iz pjesmarice *Slava Božja*. Otpjevni psalmi uzeti su od skladatelja koji danas pišu crkvenu glazbu i dobro je

uvrstiti ih u svoj repertoar i preko ljeta. Vrlo je jednostavno da solist otpjeva antifonu i svi ponovimo, a zvuči nesvakidašnje i lijepo. Preko ljeta, kad su nam pjevači odsutni, možemo i trebamo ponekad odsvirati koji komad za ulaz, prikazanje, pričest ili izlaz. I instrumentalna je glazba primjenjiva i može lijepo ispuniti liturgiju. Svima želimo blagoslovljeno vrijeme ljetnoga odmora, te po povratku na jesen svi krenemo s novim zanosom u obogaćivanje svojih pjevanih liturgijskih čina.

14. nedjelja kroz godinu – 3. 7. 2022.

Ulazna: O, Isuse, naš premili (SB 34)
Otpjevni psalam: Kliču Bogu sva zemlja (PGPN 131)
Prinosna: Od Božje snage (PPGN 229)
Pričest: Odzivam se, Isuse (PGPN 244, SB 46)
Izlazna: Ljiljane bijeli (PGPN 616, SB)

15. nedjelja kroz godinu – 10. 7. 2022.

Ulazna: Tebe molit, Oče vječni (SB 42)
Otpjevni psalam: A. Igrec – Tražite, ubogi, Gospodina
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/Traz%CC%8Cite-ubogi-Gospoda-A.-Igrec-2.pdf>
Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PPGN 231, SB 39)
Pričest: Žeđa duša moja (PGPN 154)
Izlazna: Do nebesa (PPGN 753, SB 24)

16. nedjelja kroz godinu – 17. 7. 2022.

Ulazna: Od sva se četiri vjetra (PPGN 226, SB 35)
Otpjevni psalam: T. Prša: Gospodine, tko smije prebivati
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/Gospodine-tko-smije-prebivati-T.-Prs%CC%8Ca.pdf>
Prinosna: Oče naš dobri (PPGN 224, SB 33)
Pričest: Zdrav slatki Isuse (SB 47)
Izlazna: Čuj nas, Majko (PPGN 773, SB 189)

17. nedjelja kroz godinu – 24. 7. 2022.

Ulazna: Iz neba će sada doći (SB 31)
Otpjevni psalam: S. Grgat – Kad sam Te zazvao
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/Kad-sam-te-zazvao-S.-Grgat.pdf>
Prinosna: O, Srce Sina Božjega (PPGN 175, SB 20)
Pričest: Zdravo, Tijelo (PGPN 247, SB 51)
Izlazna: Djevice nevina (PPGN 766, SB 185)

18. nedjelja kroz godinu – 31. 7. 2022.

Ulazna: Po obećanju (PPGN 228, SB 38)
Otpjevni psalam: I. Andrić – Gospodine, Ti nam bijaše okrilje
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/Gospodine-ti-nam-bijas%CC%8Ce-okrilje-I.-Andric%CC%81.pdf>
Prinosna: Od sva se četiri vjetra (PPGN 226, SB 35)
Pričest: Kruše života (SB 240)
Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

19. nedjelja kroz godinu – 7. 8. 2022.

Ulazna: Svemožni Bože (SB 36)
Otpjevni psalam: A. Igrec – Blago narodu
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/>

Blago-narodu-A.-Igrec.pdf

Prinosna: Od sva se četiri vjetra (PPGN 226, SB 35)
Pričest: Kruše života (SB 240)
Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

20. nedjelja kroz godinu – 14. 8. 2022.

Ulazna: Pred Božanstvom Tvojim (PPGN 221, SB 30)
Otpjevni psalam: S. Grgat – Gospodine, u pomoć mi pohitaj
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/Gospodine-u-pomoc%CC%81-mi-pohitaj-S.-Grgat.pdf>
Prinosna: Spasitelju, dobri Isuskrste (PPGN 859, SB 27)
Pričest: Na Isusov se spomen sam (PGPN 188, SB 240)
Izlazna: Zdravo, Djevo, Djeva slavo (PGPN 586, SB 172)

Uznesenje Marijino – Velika Gospa – 15. 8. 2022.

Ulazna: Na nebu se pokaza znamenje veliko (PGPN 568 – 2) ili O, divna Djevice (PPGN 768, SB 188)
Otpjevni psalam: Zdesna ti je Kraljica (PGPN 570)
Prinosna: Lijepa si, lijepa (PPGN 767, SB 187) ili Zdravo Djevo, Djeva slavo (PGPN 586, SB 172) ili Zdravo, Majko Djevice (PGPN 609, SB 177)
Pričest: Veliča duša moja (PGPN 160, SB 17) ili O, mila Majko Nebeska (PGPN 794, SB 194)
Izlazna: Zdravo, Djevo (PGPN 762, SB 183)

21. nedjelja kroz godinu – 21. 8. 2022.

Ulazna: O, silni jaki Bože (PPGN 227, SB 37)
Otpjevni psalam: D. Bubalo – Pođite po svem svijetu
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/Po%CC%91ite-po-svem-svijetu-D.-Bubalo.pdf>
Prinosna: Sva ljubavi mi, Isuse (PPGN 186, SB 28)
Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 243, SB 44)
Izlazna: O, Marijo mila (PGPN 610, SB 178)

22. nedjelja kroz godinu – 28. 8. 2022.

Ulazna: Ti, Kriste, kralj si vjekova – 1. i 3. kitica (PPGN 183, SB 326)
Otpjevni psalam: Š. Marović – U dobroti, Bože
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/06/U-dobroti-Boz%CC%8Ce-S%CC%8C.-Marovic%CC%81.pdf>
Prinosna: Ti, Kriste, kralj si vjekova – 4. i 5. kitica (PPGN 183, SB 26)
Pričest: Ja sam s vama (PGPN 273, SB 56)
Izlazna: Hoćemo Boga (SB 184)

Susret ministranata

Ovogodišnji susret ministranata, na kojemu se okupilo 180 ministranata iz 12 župa hrvatskog govornog područja, održan je 4. lipnja u Župi sv. Petra i Pavla u Monoštoru. Župnici i kapelani organizirali su put, svetu misu, kviz i nogomet.

U vjeronaučnom kvizu ministranata treće mjesto zauzeo je Karlo Kujundžić iz Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici, drugo mjesto osvojio je Andrija Ivanković iz Župe Marije Majke Crkve u Subotici, dok je prvo mjesto zauzeo Marko Brdar iz Župe sv. Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru.

Natjecanje u nogometu bilo je podijeljeno u dvije skupine. Među mlađima najbolji su bili ministranti

iz Župe sv. Roka iz Subotice, drugi su bili iz Župe Marije Majke Crkve iz Aleksandrova, a treći katedralni ministranti Župe sv. Terezije Avilske. U starijem uzrastu pobijedila je ekipa ministranata Župe Uskrsnuća Isusova iz Subotice. Za dobru organizaciju pobrinuo se vlč. Dražen Dulić, koji je bio i domaćin te župe. Uloga je ministranata u crkvi važna, zato je dobro motivirati mlade dječake da to rade puni Duha Svetoga. Mali ministranti kažu da im je bilo lijepo, ali da žele ponoviti taj susret i u Tavankutu, jer je tamo bolja trava za nogomet. Neka taj susret bude i duhovna okrepa malih ministranata, gdje god bila organizirana, jer se svi jako raduju tom susretu.

Izazov na raspustu

Draga djeco, volite li izazove? Raspust je pravo vrijeme za njih. Bezbrizni ste i imate vremena postaviti sebi izazov koji vam je možda u doba škole nedostižan. Što sve može biti izazov, evo ideja:

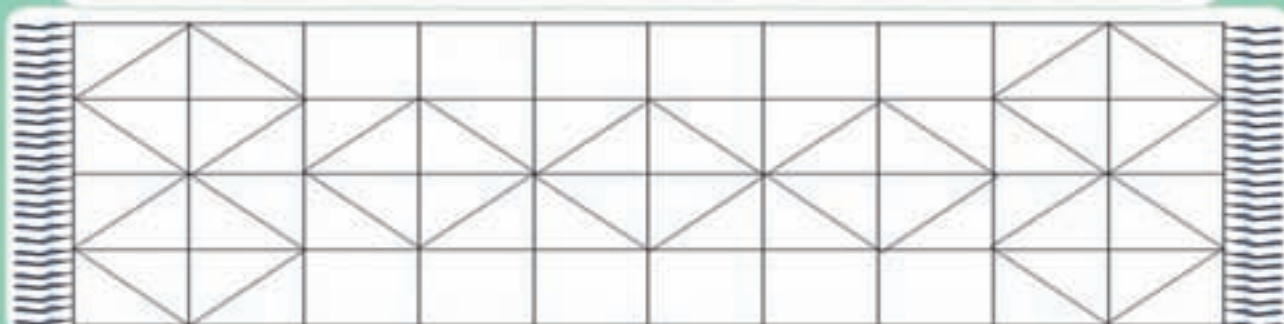
- voziti bicikl npr. 10 km na dan
- tri puta tjedno skuhati ručak za obitelj
- raditi neki lakši posao i uštedjeti novac za novi bicikl, rolere, mobitel
- pospremiti majki – baki i didi kuću – stan
- oprati i usisati obiteljski auto jednom tjedno
- obradovati ukućane domaćim sladoledom
- naučiti novu tehniku plivanja (kraul, muški, ženski stil, leđno plivanje)
- pospremiti svoj ormar, ladice, pisaći stol
- jesti pet vrsta povrća na dan
- jesti pet vrsta voća na dan
- potražiti od prijatelja savjet za dobru knjigu i pročitati je
- preporučiti ili pokloniti nekome dobru knjigu za čitanje.

Riješi križaljku

www.nachikupija-split.com/katehetski

OBOJI DONJI TEPIH JEDNAKO KAO ŠTO JE GORNJI

Naši prvopričesnici

Župa sv. Mihovila, Zmajevio (i filijala Presvetog Srca Isusova, Ravno Selo), 22. travnja

Župa sv. Jakova, Plavna, 22. svibnja

Župa sv. Terezije Avilske, 22. svibnja

Župa Presvetog Trojstva, Selenča, 15. svibnja

Župa Presvetog Trojstva, Sombor, 22. svibnja

Župa Rođenja Blažene Djevice Marije, Lemeš, 29. svibnja

Naši prvopričesnici

Župa sv. Ilije, Bođani, 29. svibnja

Župa sv. Jurja, Subotica, 29. svibnja

Župa sv. Petra i Pavla, Monoštor, 29. svibnja

Župa Presvetog Srca Isusova, Tavankut, 29. svibnja

Župa sv. Mihovila, Odžaci, 29. svibnja

Župa sv. Jurja, Vajska, 29. svibnja

Naši prvopričesnici

Župa Imena Marijina, Novi Sad, 12. lipnja

Župa sv. Pavla, Bač, 5. lipnja

Župa Isusova Uskrsnuća, Subotica, 12. lipnja

Župa sv. Lovre, Sonta, 12. lipnja

Župa Uzvišenja svetog Križa, Sombor, 12. lipnja

Župa sv. Marka, Žednik, 29. svibnja

Otok Mljet (Hrvatska)

Mljetovanje

Pri odabiru odredišta za odmor, zanemarimo li budžet koji nam je uvijek na prvom mjestu, svi volimo lijepe plaže. Jadranska obala nije iznimka kad je riječ o prekrasnim plažama, samo se radi o količini ljepote koju dobijete. Gotovo na svim listama najljepših plaža na svijetu nalaze se neke od plaža hrvatske obale. Tu prevladavaju otoci, a jedan otok budi najviše simpatija, kako onih koji su ga posjetili, tako i onih koji su ga vidjeli samo na fotografijama. Riječ je o Mljetu i svatko tko ga je jednom posjetio, obećava da će ga opet posjetiti.

Otok Mljet osmi je najveći hrvatski otok u Jadranskom moru. Nalazi se u blizini Dubrovnika, Korčule, Elafitskog otočja, a od Pelješca ga dijeli Mljetski kanal. Najveći je otok u dubrovačkom arhipelagu. Ono što ga izdvaja od svih otoka jest njegovo zelenilo. Od njegovih 100 četvornih kilometara, 70 posto čine šume, u kojima je najviše zastupljen alepski bor. Sjeverozapadni dio Mljeta proglašen je nacionalnim parkom 1960. godine. Inače, takvu prirodu vole i brojne životinje, pa tako na Mljetu možete sresti kunu bjelicu, divlju svinju, kunića, muflona, divlju domaću kozu. Novopridošli su mungos i jelen lopatar. Mungos je uveden 1910. godine za uništavanje zmija, a poslije je počeo napadati i druge životinje. Sasvim je uobičajeno sresti mungose koji, čini se, imaju vrlo dinamične dane.

Kad odete na godišnji odmor na Mljet, prirodno će vam se javiti želja za aktivnim odmorom jer ćete htjeti sve vidjeti. Omiljena za obilaske su jezera, Veliko i Malo jezero. Riječ je o velikim uvalama koje zadiru duboko u kopno, a koje su nastale potapanjem nekadašnjih kraških dolina jer se Sredozemno more, potkraj ledenog doba, diglo i tad poplavilo veliki dio kopna. Dakle, iako se

nazivaju jezerima, Veliko i Malo jezero uskim prolazom spojena su s morem i imaju slanu vodu. Možete plivati u jezerima, hodati, trčati ili voziti bicikl oko njih. Ušuškane su u hladu borova, okružene cvrkutom ptica, a sve je začinjeno mirisom borovine. Na Velikom jezeru nalazi se otočić sv. Marije, gdje su redovnici u 12. stoljeću nalazili mir potreban za pisanje. Pogled na otok s benediktinskim samostanom i crkvom sv. Marije velika su atrakcija.

Nešto što svima govorim prije odlaska na Mljet jest da ne očekuju klasične primorske gradove ili naselja. Nema starogradske jezgre, klape, šetnje rivom kroz gomilu ljudi, krafni na plažama niti bilo čega na što ste navikli na odmoru. Naravno, na raspolaganju su vam fini restorani, dobra hrana, odlična travarica i odlično vino, ali priroda je nešto što ćete doživjeti svim osjetilima.

Otok ima osamnaest naselja od kojih su vam, ako želite smještaj unutar granica nacionalnog parka, na raspolaganju naselja Babina Kuća, Polače, Pomena, Soline, ali i izvan njega obiluju prirodnim rijetkostima, pa se ne treba ograničavati. Na jugu se prostiru kilometarski duge plaže Saplnare, gotovo potpuno prekrivene pijeskom, zaklonjene sjenom divlje šume pitomog bora. Koliko znam, tamo su jedine pješčane plaže, pa se za svakoga nađe ponešto.

Tekst o otoku Mljetu teško je strpati u jedan članak, a da se mnogo toga ne propusti. Moja preporuka za aktivnosti na tom prekrasnom otoku jesu šetnje po dobro označenim stazama. Nijedna nije prezahtjevna, a većinom su ušuškane u hladovini borova, ponegdje i maslinika, te su pogodne za sve dijelove dana. Možete šetnje ukombinirati s plažom, pa tako od mjesta Babino Polje vodi označena lijepa staza koja vodi kroz maslinike do Odisejeve špilje, izvorno poznate kao Jama. Taj je dio obale poznat po špiljama, a ovdje smo čuli za Rikavice i otočić nimfe Calypso, Ogiran.

Odisejeva špilja jajasta je oblika, promjera dvadesetak metara i visine pedesetak metara. Ima srušeni svod po kojem je i dobila ime Jama. Na tom je mjestu, prema legendi, Odisej, nakon brodoloma na obližnjoj litici Ogiran, doplivao do špilje gdje se sklonio od jake oluje.

Otokom je tad vladala boginja ljepote nimfa Kalipso, a Odisej je podlegao čarima njezine neodoljive ljepote kao i ljepote otoka, ostajući „zarobljena” sedam godina, sve dok nije pušten po Zeusovoj naredbi. Odisejeva špilja nekad je bila prirodno stanište mediteranskog tuljana, jednog od najrjeđih sisavaca na svijetu.

Sve izostavljene detalje nadoknadit ćete ako pri kroćenju na otok učinite ono najvažnije, a to je upoznavanje lokalnog stanovništva. Ni na jednom putovanju nisam imala priliku upoznati toliko srdačnih, vrijednih, običnih ljudi velikog srca, a često sam putovala i upoznala divne ljude. /**Gorana Koporan**/

Prostrane zelene gore

Zelengora je planina u Bosni i Hercegovini i nalazi se u sklopu Nacionalnog parka Sutjeska. Planina Zelengora ograničena je sa sjevera planinama Husadom i Radomišljom, sa sjeverozapada Zagorjem, Vučjim brdima i Obljem, sa zapada, jugozapada i juga rijekom Neretvom, Gredeljom, ušćem Jabušnice, Sutjeskom, s jugoistoka i istoka kanjonom Sutjeske, rijekom Sutjeskom, planinom Volujak i Maglić, a sa sjeveroistoka Malušom planinom i Rudom planinom. Obiluje pitomim dolinama i padinama, prelijepim pašnjacima i gustim šumskim kompleksima.

Ima nekoliko priča koje pričaju vrhovi, a najljepši pogledi svakako su jedna od tih priča. Najviši vrh Zelengore jest Bregoč, visok 2.014 metara. Uspon na njega nije težak, staza je fina, utabana i dobro označena, a tek je završni dio malo strmiji, no nije ništa u usporedbi s visinom, osjećajem i prostranstvima koje ćete dobiti. Uspon na vrh počinje 3,5 kilometara prije Orlovačkog jezera, a postoji staza i od jezera, tako da sami odlučujete duljinu puta. Računajte na dva sata lagane šetnje i vrh je osvojen.

Priča o vrhovima nije završena kad osvojite Bregoč. Na Zelengori ima još desetak vrhova koji su rame uz rame s tim velikanom. Kozje brdo (2.014 m), Drhtar (1.991 m), Duboki do (1.976 m), Kalelija (1.975 m), Orlovac (1.966 m), Todor (1.949 m), Golija (1.934 m), Maglaj (1.917 m), Todorac (1.906 m).

Ako su oči ogledalo duše, onda Zelengora svakako ima divnu dušu, a o tome svjedoče njene takozvane Gorske oči, bistra glacialna jezera, ugniježdjena u podnožja prostranih vrhova Zelengore. Crno jezero, Bijelo, Orlovačko, Borilovačko, Kotlaničko, Štirinsko, jezero Donje bare, jezero Gornje bare, Kladopoljsko jezero.

Toliko slična, a toliko različita, jezera mame na ogledanje. Ako se odlučite okupati u jednom od tih jezera, ne zaboravite u jednom trenutku raširiti i ruke i noge i pustiti tijelo ležati na vodi, a da se u glavi vrte sva zelena prostranstva koja će se naći nad vama, s nebom kao granicom. Ne, doživljaj nije moguće prenijeti, morat ćete sami osjetiti magiju. Naravno, i mogućnost bez kupanja u kojoj se „samo” ogledate u očima gorskim, pravi sliku vrijednu razglednice.

Raznolika i dobro očuvana staništa koja Zelengora ima odličan su preduvjet za bogat živi svijet. Najveličanstveniji od svih svakako su krupni sisavci koji za svoja staništa traže nenarušena prostranstva divlje prirode. Zato, ako želite susresti medvjeda, vuka ili divokoze, Zelengora je pravo mjesto za vas. Šalu na stranu, uz Durmitor, Taru i druge crnogorske planine, ovdje je jedno od staništa najvitalnijih populacija tih krupnih sisavaca u Europi. Kad smo kod životinja na čiji spomen možemo osjetiti strah ili bar strahopoštovanje,

spomenut ćemo da je to područje dom i zmijama među kojima su bjelouške, smokulje, poskoci i šarka. Teško da bi takva družina zmija, ali i takva prostranstva, mogla proći bez visokoletača od kojih su česti suri orlovi, orao zmijar, sivi sokol i bjeloglavi sup, sova ušara i ćuk. Guste hrastove šume, šume bukve, smrče i jele, drveće javora, lipe, jasena, divlje trešnje i tise te mnogi drugi drveni stanovnici čine te gore zelenijima i nabujalima.

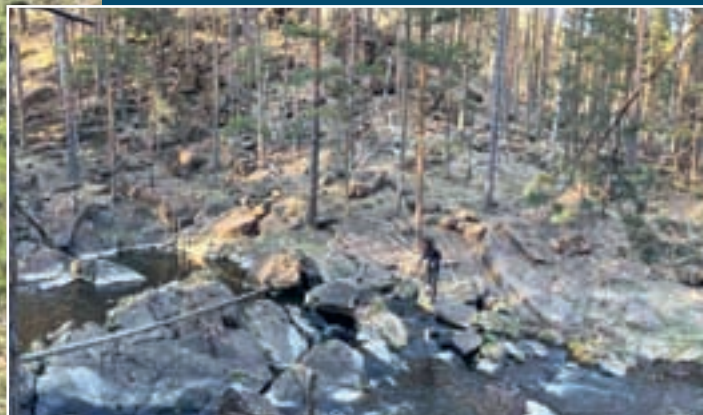
Zelengora je poznata i po mnogo vrsta ljekovitih bilja, kantariona, majčine dušice, ive, mente, uve, ali ima i endemičnih vrsta, koje se koriste za čajeve, lijekove i kao začini u prehrani. Mnoge biljke koje kupujete u objektima zdrave hrane ovdje su vam na dohvat ruke. Ovisno o razdoblju godine, na Zelengori možete brati borovnice, divlje maline i kupine.

Zelengora je, uz dijelove planina Maglić, Volujak i Vučevo dio Nacionalnog parka Sutjeska, najstarijeg nacionalnog parka u Bosni i Hercegovini. Park se prostire na područjima općina Foča i Gacko, ukupne površine od 17.350 hektara, a obuhvaća duboki kanjon Sutjeske, Hrčavke i Jabučnice, bistrih planinskih rijeka, kao i strogi prirodni rezervat Perućica. Prašuma Perućica strogo je čuvana površina Nacionalnog parka Sutjeska koja zauzima područje od 14,34 kvadratnih kilometara i stara je oko 20.000 godina. Jedna od posljednjih oaza netaknute prirode u Europi prepuna je prekrasnih prirodnih prizora, a jedan od njih je i Skakavac, vodopad smješten u srcu prašume visok preko 70 metara. Zbog svoje ljepote i bogatstva, Perućica je 1952. godine proglašena strogo zaštićenim dijelom prirode koji se isključivo koristi u znanstvene i obrazovne svrhe, a stavljena je pod zaštitu države kao prirodni rezervat 1954. godine.

Priče o Zelengori teško se vjerodostojno pišu i čitaju, one se najljepše otkrivaju i u šetnjama njenim prostranstvima kazivaju. Razdoblje od svibnja do rujna savršeno je za posjet dvorišta te zelene ljepote, a gdje god da krenete, bit ćete u društvu tisuću ovaca koje prekriju pašnjake Zelengore i ne odolijevaju. Odlučite se za Dane borovnice ili neka vam povod obilaska budu katuni, tradicionalna ljetna stočarska naselja koja su posebna atrakcija Zelengore, ili pak jezera Zelengore i druge planinarske akcije... Ili već nešto sasvim drugačije, a jednako zeleno dobro, no ne propustite te ljepote. /**Gorana Koporan, tekst preuzet iz „Hrvatske riječi”/**

Divčibare na Maljenu (Srbija)

Kad vrag donese vir

Pripadate li većini koji misle da su Divčibare planina i koji su u igri zanimljiva geografija, za planinu na D odabrali Divčibare? Znam, ima mnogo ljudi koji putuju na to odredište, a ne znaju da su Divčibare samo jedan dio, najpopularnije naselje, na planini Maljen.

Planina Maljen dio je Valjevskog gorja i proteže se u pravcu istok-zapad u dužini od 15 kilometara. Maljen je po svom sastavu uglavnom sačinjen od vapnenca, a najviši vrh je Kraljev sto s 1.104 m nadmorske visine, dok je svakako najpoznatiji Crni vrh (1.098 mnv) koji se nalazi u blizini Divčibara. Uz ta dva vrha, tu su i Stražara, Paljba, Golubac i Velika pleća. Svi ti vrhovi povezani su uređenom pješačkom stazom i asfaltnom cestom, pa je moguće obići ih i pješice i biciklom ili automobilom.

Posebna su priča rijeke i potoci koji se nalaze na planini i u mekom vapnencu čine usjeke strmih litica. Neke od njih jesu Bukovska i Krkčmarska rijeka, Kozlica, Paklenica, Crna reka i Crna Kamenica. Svakako, najprijevlačnija je rijeka Manastirica koja izvire ispod vrha Kraljev sto i u čijem se gornjem toku nalazi vodopad Skakalo, šesti po visini u Srbiji.

Zapis s terena

Prije tog puta nisam radila zadaću, jer sam znala da sam u društvu onih koji već hodaju stazama Divčibara i bila sam sigurna da ću u svemu uživati. Divčibare su blizu i do smještaja smo stigle za četiri sata, tako da smo imale slobodan dan za šetnju. Plan je bio pokazati mi okolne vrhove i stazu koju su moji prijatelji već upoznali. U blizini našeg smještaja bio je Crni vrh na koji uspon nije odveć ozbiljan, ali je pogled savršen. Tu smo imali prvu dvojbu – hoćemo li ići do slapa Skakavac ili nastaviti blažim stazama.

Najveći problem bilo nam je moje koljeno koje u posljednje vrijeme ne surađuje sa mnom često i koje zahtijeva nježnost. Da bismo imali put do Skakavca, koji traje tri sata u jednom smjeru i malo više natrag, a do mraka ne bismo stigli, spontano smo krenuli na drugu stranu i čekali da nam se put nametne. Vrlo brzo naišli smo na putokaz koji je vodio do Vražjeg vira i šutke svi su krenuli prema njemu. Nestvarna priroda tog zaštićenog prirodnog rezervata dala nam je najljepšu stazu cijelog putovanja, barem ako mene pitate. Valovita, duga trava koja ovdje stvara meke brežuljke, stvara prizore iz bajke. Kao da ste u nekoj nestvarnoj zemlji u kojoj žive čudna bića.

Cijelo područje Vražjeg vira prostire se na padini Velikog pleća i obuhvaća 29 hektara na kojima se nalazi mješovita šuma bijelog bora, breze, bukve, jarebice, krstavosti i borovnice. Rijeka Crna Kamenica na tom području teče kroz klisuru i gradi brojne slapove i virove, među kojima se ističe Vražji vir. Staza do izvora fantastično je označena, ali problemi su nastali kad smo odlučili nastaviti obilazak i učiniti ga kružnim. Izgubili smo oznake, preskočili potoke i u jednom trenutku skliznuli niz padinu prekrivenu čarobnom, ali vrlo skliskom stazom. Jesmo li pogriješili ili je to izazov koji staza nosi, nisam sigurna, ali znam da je ta tura po dolasku u smještaj zauzela posebno mjesto i svakako mi je jedna od najdražih s tog putovanja.

Iako Divčibare, pa čak i cijeli Maljen, svake godine primaju sve više turista, ovdje ipak možete doživjeti pravu izolaciju i pobjeći od svakodnevice. Ono što smo primijetili jest pojačana gradnja i čini mi se da će to mjesto uskoro biti opasna konkurencija urbano razvijenom Zlatiboru i Kopaoniku. U nadi da se to neće dogoditi, zahvaljujem Maljenu i Divčibarama na prekrasnom produženom vikendu i najavljujem ponovni posjet na jesen i pohod na njihove gljivarske staze. /**Gorana Koporan, tekst preuzet iz „Hrvatske riječi”**/

Ekocentar „Karapandža” (Srbija)

Ljekovita priroda

Pet dana. Dva dana. Pet dana. Dva dana. Pet dana. Dva dana. I tako u krug. Jasno je da govorim o radnim i neradnim danima. Volim posao koji radim i već me hvata panika što ću raditi i kamo ću kad mi istekne ovaj ugovor u devetom mjesecu, ali vikende volim više od svega jer ih provodim u prirodi. To je postalo nužnost. Kao terapija koju je propisao liječnik i koju morate primijeniti bez razmišljanja i dvojbe. I doista, taj boravak u prirodi jest terapijski. Kako kročimo u šumu, veza s problemima postaje sve slabija, a tijelo i duša dobivaju prostor biti malo sami sa sobom, opušteni u druženju.

Sad dolazimo do dijela kad vikendom počinjem raditi i onda me ljudi pitaju jesam li luda. Pa mislim da nisam jer je moj vikend posao u šumi i magičan je. Začudo, mnogi Somborčani i ljudi koji žive u okolici nisu čuli u čarobnu šumu, a udaljena je samo 30 kilometara od Sombora. Naravno, nije poznata po svom čarobnom imenu, ali ima svoje ime i zove se Karapandža. O prekrasnoj osobi Karapandže, prije par godina, pisao je za „Hrvatsku riječ”

Marko Tucakov i ne bih sad sve ponavljala, ali dodajem da je Eko centar, koji se u njemu nalazi, pravi mali raj i spas za one koji nemaju svoje vikendice, a znaju uživati u prirodi. Divljina u kojoj se bojažljivi neće uplašiti, ali će od prirode dobiti sve što im treba. Tako su vam u sklopu centra na raspolaganju označene pješačke staze na kojima imate priliku vidjeti i po kojeg stanovnika šume, među kojima je i moj omiljeni europski jelen. Prošetati u čaroliji zelenila, uz cvrkut ptica i neopisiv mir. Također, ljubiteljima dvokotača na raspolaganju je i usluga najma bicikala, što će posjetu dati nešto dinamičniju inačicu. Kako se šuma nalazi uz Bajski kanal, najljepši od svih kanala u okolici, ako se pitam, tu su i čamci, kanui, ali i vožnja katamaranom. I kao da sve to nije dovoljno, pa dodajemo mogućnost najma ložišta, kotlića i svega ostalog što je potrebno za pripremu finog obroka da bi se dojmovi slegli lijepo i mirno. I ne, to nije reklama, već važna informacija, mislim jako važna, za sve one ljubitelje prirode koji ne znaju gdje pronaći pravu šumsku oazu koja je svima dostupna.

Drugi dan, od dva slobodna dana, proveli smo u šumskim aktivnostima. Moji prijatelji posljednjih godinu dana istražuju svijet gljiva, ali dosad nismo uspjeli pojesti nalaze, jer nije lako saznati je li gljiva jestiva ili ne. Ipak, ovdje je potrebno više vještina i iskustva. No na red je došla gljiva šumsko pile, poznata i kao vrbovica. I upravo sam nedavno ubrala svoju prvu vrbovaču i njom napravila sve što mi je trebalo da mogu uživati u njezinim okusima. Ali dopustite mi da prvo predstavim svoj „ulov” za one koji ga nisu upoznali.

Vrbovača (*Laetiporus sulphureus*) je iznimno kvalitetna gljiva. Poznata je i popularna ne samo kod nas već i u Njemačkoj, SAD-u i Velikoj Britaniji kao „chicken of the woods”, što znači šumsko pile. Kao što mu ime govori, parazitira na vrbama, ali ga možete pronaći i na drugim listopadnim stablima, poput hrasta, topole, bagrema... Raste kroz pukotine na kori stabla i vrlo brzo raste, a pojavljuje se iz godine u godinu na istom drvetu. Šumsko pile uvjetno je jestiva gljiva pa ju je potrebno blanširati prije uporabe. Ja sam ga, po uputama prijateljice, oprala i odstranila same rubove, a zatim narezala na trakice i stavila u kipuću slanu vodu desetak minuta. Kad se ohladilo, spakirala sam ga u vrećice i ostavila u zamrzivaču.

Osjećaj je fenomenalan, priroda nam daje zaista neprocjenjive darove. Recepta za pripremu ima stvarno mnogo, možete pripremiti paprikaš, pite, salate, pohati... Odlično se slaže s češnjakom i bobicama kleke, a neki kuhari vole tu gljivu kombinirati sa šafranom, ružmarinom, paprom... Imam mnogo ideja i morat ćemo i idući vikend u „shopping”, čini mi se. /**Gorana Koporan, tekst preuzet iz „Hrvatske riječi”/**

5

Tema

**Sinodalni hod
u Subotičkoj biskupiji**

25

Tragovi kulture

**Tisućiti broj tjednika
„Hrvatska riječ“**

36

Moralni kutak

Stav Katoličke Crkve o abortusu

9

**Događanja u Subotičkoj biskupiji
Blagoslovom žita u Đurđinu
započela ovogodišnja Dužijanica**

28

Intervju

**Dušan Balažević, mladomisnik
Subotičke biskupije**

42

Obitelj

**Obiteljske aktivnosti
tijekom ljeta**

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
god. XXVIII., broj 331-332
Lipanj-srpanj (jun-jul) 2022.

Izdaje:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegerić, fotograf

Tisak:

DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM“
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.zupaspvokasubotica.com
* www.pixabay.com
UBH „Dužijanica“

/ DOGAĐANJA U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

Naši prvopričesnici

Župa sv. Petra i Pavla, Bajmak, 22. svibnja

Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije i Presvetog
Srca Isusova, Apatin, 19. lipnja

Župa sv. Josipa Radnika, Đurđin, 19. lipnja

Misa mladih i duhovsko bdijenje u Đurđinu

Na prvi petak u mjesecu, 3. lipnja, slavljena je misa mladih u Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Na sv. misi, koju je slavio đurđinski župnik vlč. Daniel Katačić, okupilo se mnogo mladih iz župe, subotičkog kraja i Novog Sada.

Budući da je taj prvi petak pao u vrijeme priprave za svetkovinu Duhova, vlč. Katačić u svojoj propovijedi govorio je o darovima Duha Svetoga

s posebnim naglaskom na dar savjeta i važnost duhovnog vodstva. „Gospodin uz pomoć svog Duha rasvjetljuje nam neke životne situacije i pomaže nam odlučiti se za najbolje rješenje. To ne znači da će Gospodin samo uliti u nas rješenje, nego će nam pomoći razlučiti na pravi način. I ti se moraš zauzeti u tome. Moraš razborito promisliti o stvarima koje su pred tobom, vidjeti uzroke ili posljedice odluke i onda zamoliti Duha Svetoga da ti pomogne. Taj dar potpomaže nam očuvati svoju savjest čistom. Ako želimo biti potpuno sigurni u to da činimo pravu stvar, uvijek je važno imati duhovnog vođu, duhovnika. Duh Sveti kroz pastire Crkve želi još osobitije djelovati. Sveti Ivan od Križa reći će da bi bio lud onaj čovjek koji bi htio živjeti ozbiljan duhovni život bez vodstva duhovnika. Tu je velika opasnost spotaknuti se i pasti jer možeš sebi povlađivati i popuštati sebi po svojoj volji. Sveta Terezija Avilska kaže da duša koja korača s duhovnikom leti po čarima duhovnog života, dok s druge strane ona duša koja izabire ići sama, korača pješice i kaska na putu.“

Ta sveta misa bila je i priprava za misu duhovskog bdijenja 4. lipnja i cjelonoćno klanjanje koje je ove godine prvi put uoči Duhova upriličio župnik s mladima iz đurđinske župe. Bila je to prigoda da se vjernici bolje pripreme za svetkovinu Pedesetnice te otkriju važno mjesto koje ta svetkovina ima u Crkvi, ali i u srcima svakog od nas. /K. D./

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294